

**ÜSLUP VE REPERTUVAR DERS ALAN Ö RENC LER N
BA ARILARINI ETK LEYEN FRÜSTRASYONLAR**

Y,ld,r,m AKTA

Sanatta Yeterlilik Tezi

Dan, man: Doç. Dr. U ur TÜRKMEN

2014

Afyonkarahisar

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI
SANATTA YETERLİK TEZİ

ÜSLUP VE REPERTUVAR DERSİ ALAN
ÖĞRENCİLERİN BAĞIRLARINI ETKİLEYEN
FRUSTRASYONLAR

Hazırlayan
Yıldırım AKTA

Danışman
Doç. Dr. Uğur TÜRKMEN

AFYONKARAHİSAR 2014

Bu Tez Çalışması, BAPKöçe Desteklenmiştir. Proje No: 013. SOS. BİL. 03 ö

YEMİN METNİ

Sanatta Yeterlik tezi olarak sunduğum "Üslup ve Repertuvar Dersi Alan Öğrencilerin Başarıları, Etkileyen Faktörler ve Frustrasyonları" adlı çalışmamın, çalışmamın tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını, ve yararlandığım eserlerin Kaynakçada gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmadığımı, olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

25/06/2014

Yıldırım AKTA

TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ ONAYI

JÜRİ ÜYELERİ

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Uğur TÜRKMEN
Jüri Üyeleri : Prof. Dr. Ahmet Bülent ALANER
: Yrd. Doç. Dr. Oğuz KARAKAYA
: Yrd. Doç. Yavuz TUTUŞ
: Yrd. Doç. Çağhan ADAR

İmza

.....
.....
.....
.....
.....

Müzik Anasanat Dalı Sanatta Yeterlik öğrencisi Yıldırım AKTAŞ'ın "Üslup ve Repertuvar Dersi Alan Öğrencilerin Başarılarını Etkileyen Frustrasyonlar" başlıklı tezi, 25.06.2014 günü saat 11:00'de Afyon Kocatepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıda isim ve imzaları bulunan jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Selçuk AKÇAY
Sosyal Bilimler Enstitü Müdürü

ÖZET

ÜSLUP VE REPERTUVAR DERS ALAN Ö RENC LER N BA ARILARINI ETK LEYEN FRUSTRASYONLAR

Y,ld,r,m AKTA

AFYON KOCATEPE ÜN VERS TES
SOSYAL B L MLER ENST TÜSÜ
MÜZ K ANASANAT DALI

Haziran 2014

Dan, man: Doç. Dr. U ur TÜRKMEN

Bu çal, ma; Türk müzi i e itimi, sosyoloji, üslup ve repertuvar, frustrasyon ve müzik bilimleri disiplinlerini içermektedir.

Ara t,rman,n; konusu ve içeri i ile klasik Türk müzi i e itimi veren üniversitelerdeki konservatuvarlarda okutulmakta olan Üslup ve Repertuvar dersinin hedeflerine ula mas,nda kar ,la ,lan frustrasyonlar,n neler oldu u, çözüm önerileri konular,n,n incelenmesi, ö rencilerin ve e itmenlerin frustrasyonlar hakk,ndaki genel görü ve dü üncelerini ve bak, aç,lar,n,n belirlenmesini, Üslup ve Repertuvar dersinin e itiminin uygulanmas,nda kar ,la ,lan engellerin ortadan kald,r,lmas,na yönelik, özgün ve yeni bir çal, ma olmas,, bu alana yönelik di er derslerin e itiminde kar ,la ,lacak frustrasyonlar,n ortadan kald,r,lmas,na örnek te kil edecek bir çal, mad,r. Ayr,ca sosyal psikoloji ve istatistik biliminin yöntem ve tekniklerinden faydalan,lmas, bak,m,ndan önemli oldu u dü ünülmektedir.

Üslup ve Repertuvar dersi alan ö rencilerin ba ar,lar,n, etkileyen frustrasyonlar isimli çal, ma; Türk müzi i e itimi veren 5 üniversiteye ba l, devlet konservatuvarlar, ile s,n,rland,r,lm, , tarama modelini esas alan, nitel yöntemlerin kullan,ld, , betimsel bir ara t,rmad,r.

Çalışma sonucunda; alt problemlere göre düzenlenen veriler incelenmiştir. Eğitim, müzik eğitimi ve Türk müziği eğitimi konularına, repertuvar ve üslup konularına ilişkin bilgilere, bu dersin içeriği ve içeriğine, frustrasyon ile ilgili bilgilere, sosyal psikoloji ve müzik eğitimi ilişkisine, dersin hedefine ulaşmada ortaya çıkan frustrasyonların neler olduğunu, verilerin değerlendirilmesi, konularına yer verilmiştir. Çalışmanın alana katkı sağlayıcı, özgün ve konuyla ilgili yeni çalışmalarına destek olacaktır, düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Üslup, repertuvar, frustrasyon, müzik.

ABSTRACT

FRUSTRATIONS AFFECTING THE SUCCESS OF THE STUDENTS WHO TAKE THE STYLE AND REPERTOIRE CLASSES

Y,ld,r,m AKTA

**AFYON KOCATEPE UNIVERSITY
THE INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF MUSIC**

June 2014

Advisor: Assoc. Prof. Dr. U ur TÜRKMEN

This study includes Turkish music education, sociology, style, repertoire and the principles of frustration and music science.

The aim of this study is to identify the frustrations which are encountered during the style and repertoire courses offered at conservatory departments of the universities that offer classical Turkish music education, to examine proposals for solutions, to investigate the points of views and opinions of the students and lecturers about such frustrations. With regard to its subject and contents, this study is original and innovative in its solutions to eliminate frustrations encountered during style and repertoire classes and it will set an example for frustrations that could arise in other classes in this field. It is also notable in that it makes use of the methods and techniques of social psychology and statistics.

The study, titled frustrations that affect the levels of success of students that attend style and repertoire classes is limited to the state conservatories of five universities that offer Turkish music education. It is a descriptive study in which qualitative methods are used and which is based on screening model.

As a result of the study, data prepared according to the sub problems are processed. Education, the subject of music education and Turkish music education, information about the subject of style and repertoire, content of this class and how this class is taught, information about frustration, relation between social psychology and music education, what the frustrations that come up during achieving the aim of this class are, assessment of the data, these are mentioned in the study. Contributing to the field of study, original and new work on the subject is considered to be supported.

Key Words: Style, repertoire, frustration, music.

ÖNSÖZ

Bu ara tırman,n her a amas,nda yardım ve deste ini esirgemeyen k,ymetli dan, man hocam Doç. Dr. Say,n U ur TÜRKMENøe, çal, man,n birçok a amas,nda bilgilerinden faydaland, ,m de erli hocam Dr. Say,n Timuçin ÇEV KO LUøna, istatistik ile ilgili bulgulara ula mamda yardım,mc, olan Yrd. Doç. Dr. Say,n Metin BA øa, anket ve veri sonuçlar,na ula mamda yardım,mc, olan Prof. Dr. Say,n Cihat A KINøa, görü me formlar,na kat,lan meslekta lar,ma, ö rencilerime ve manevi desteklerini esirgemeyen aileme sonsuz te ekkürlerimi sunar,m.

Y,ld,r,m AKTA

Ç NDEK LER

YEM N METN	iii
TEZ JÜR S KARARI VE ENST TÜ ONAYI	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
ÖNSÖZ.....	viii
Ç NDEK LER	ix
TABLolar L STES	xii
G R	1

B R NC BÖLÜM ARA TIRMANIN ÇER

1. E T M.....	3
1.1.E T M ÇE TLER	5
1.1.1. Formal E itim.....	5
1.1.2. nformal E itim	6
2. MÜZ KE T M	6
3. KLAS K TÜRK MÜZ	9
4. KLAS K TÜRK MÜZ E T M	11
4.1. KLAS K TÜRK MÜZ E T M N N TAR HSEL SÜREC	12
4.2. KLAS K TÜRK MÜZ E T M N N UYGULANMASI	13
4.3. KLAS K TÜRK MÜZ E T M VEREN KURUM VE MEKÂNLAR...15	
5. ÜSLUP VE REPERTUVAR DERS	17
5.1. ÜSLUP	18
5.2. REPERTUVAR	21
5.2.1. Klasik Türk Müzi inde Repertuvar ve Geli imi	22
5.3. ÜSLUP VE REPERTUVAR DERS N N ÇER	25
5.4. ÜSLUP VE REPERTUVAR DERS N N KAYNAKÇALARI	25
5.5. ÜSLUP VE REPERTUVAR DERS E T M	26
6. FRUSTRASYON	31
7. SOSYAL PS KOLOJ VE MÜZ KE T M	32
7.1. SOSYOLOJ VE MÜZ KE T M L K S	32
7.2. PS KOLOJ VE MÜZ KE T M L K S	33
7.3. SOSYAL PS KOLOJ VE MÜZ K L K S	33

7.3.1. Sosyal Çevre ve Müzik E itimi	34
7.3.2. Psikolojik Karma ,kl,k ve Müzik E itimi	35
7.3.3. Biyolojik mkânlar ve Müzik E itimi	36
7.3.4. Fiziki Çevre ve Müzik E itimi	37
8. LG L YAYIN VE ARA TIRMALAR	38
9. PROBLEM VE ALT PROBLEMLER	39
10. ARA TIRMANIN AMACI	40
11. ARA TIRMANIN ÖNEM	40
12. ARA TIRMANIN SAYILTI LARI	41
13. ARA TIRMANIN SINIRLILIKLARI	41

K NC BÖLÜM YÖNTEM

1. ARA TIRMANIN MODEL	42
2. ARA TIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEM	43
3. VER LER N TOPLANMASI.....	45
4. VER LER N ÇÖZÜMLENMES	47

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM BULGULAR VE YORUM

1. B R NC ALT PROBLEME L K N BULGULAR VE YORUM	48
2. K NC ALT PROBLEME L K N BULGULAR VE YORUM.....	53
3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME L K N BULGULAR VE YORUM.....	58
4. DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME L K N BULGULAR VE YORUM	60
5. BE NC ALT PROBLEME L K N BULGULAR VE YORUM.....	65
6. ALTINCI ALT PROBLEME L K N BULGULAR VE YORUM.....	72
7. YED NC ALT PROBLEME L K N BULGULAR VE YORUM.....	73
8. SEK Z NC ALT PROBLEME L K N BULGULAR VE YORUM	74
9. DOKUZUNCU ALT PROBLEME L K N BULGULAR VE YORUM	74
10. ONUNCU ALT PROBLEME L K N BULGULAR VE YORUM.....	75
SONUÇ VE ÖNER LER.....	77
KAYNAKÇA.....	84

EKLER.....	89
ÖZGEÇM	95

- Tablo 16.** Kat,l,mc,lar,n; õOkulun Fiziki Ortam, Dersin Hedeflerine Ula mada Herhangi Bir Etkiye Sahip De ildirö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,í í í í í í í í í í í í .51
- Tablo 17.** Kat,l,mc,lar,n; õOkulun Fiziki Ortam, le lgili Olumsuzluklar (ula ,m, ,s,nma, çal, ma ortam,n,n bulunmamas,, kirli ve havas,z olmas,) Dersin Hedeflerine Ula mada Frustrasyona (engellemeye) Neden Olmaktad,rö Görü üne Kat,l,m da ,l,mlar,í í í í í í í í í í í í í í í í í51
- Tablo 18.** Kat,l,mc,lar,n; õBedensel Rahats,zl,klar ve Hastal,klar Üslup ve Repertuvar Dersinin Hedeflerine Ula mada Herhangi Bir Etkiye Sahip De ildirö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,í í í í í í í í í í í í í í í í í .52
- Tablo 19.** Kat,l,mc,lar,n; õBedensel Rahats,zl,klar ve Hastal,klar Üslup ve Repertuvar Dersinin Hedeflerine Ula mada Önemli Engellemelere Neden Olurlarö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,í í í í í í í í í í í í í í í í í .52
- Tablo 20.** Kat,l,mc,lar,n; õYorgunluk, Uykusuzluk Gibi Bedensel S,k,nt,lar Dersin Hedeflerine Ula mada Önemli Engellemelere Neden Olurlarö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,í .53
- Tablo 21.** Kat,l,mc,lar,n; õZihinsel Alg,n,n Yüksek Olmas, Dersin Hedeflerine Ula mada ve Frustrasyonlar, Ortadan Kald,rmada Önemli Bir Role Sahiptirö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,í í í í í í í í í í í í í í53
- Tablo 22.** Kat,l,mc,lar,n; õZihinsel Alg, ile lgili Sorunlar Dersin Hedefine Ula mada Herhangi Bir Engellemeye/Frustrasyona Neden Olmazlarö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,í í .53
- Tablo 23.** Kat,l,mc,lar,n; õÖ rencilerin; Müzikal Yetenekleri Üslup ve Repertuvar Dersinin Hedeflerine Ula mada Herhangi Bir Etkiye Sahip De ildirö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,í .54
- Tablo 24.** Kat,l,mc,lar,n; õÖ rencilerin; Müzikal Yetenekleri Üslup ve Repertuvar Dersinin Hedeflerine Ula ma Yolunda Kar ,s,na Ç,kan Frustrasyonlar, Ortadan Kald,rmada Önemli Bir Role Sahiptirö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,í ...54
- Tablo 25.** Kat,l,mc,lar,n; õÖ rencilerin; Müzikal Becerileri Üslup ve Repertuvar Dersinin Hedeflerine Ula mada Herhangi Bir Etkiye Sahip De ildirö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,í ...55
- Tablo 26.** Kat,l,mc,lar,n; õÖ rencilerin; Müzikal Becerileri Üslup ve Repertuvar Dersinin Hedeflerine Ula ma Yolunda Kar ,s,na Ç,kan Frustrasyonlar, Ortadan Kald,rmada Önemli Bir Role Sahiptirö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,í í .55
- Tablo 27.** Kat,l,mc,lar,n; õÖ rencilerin; Derse Yönelik Kayg, ve Stres Yo unlu u Üslup ve Repertuvar Dersinin Hedeflerine Ula mas,nda Herhangi Bir Etkiye Sahip De ildirö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,í í í í í í í í í í í í í í í í í í í .56
- Tablo 28.** Kat,l,mc,lar,n; õÖ rencilerin Ders Yönelik Kayg, ve Stres Yo unlu u Üslup ve Repertuvar Dersinin hedefine Ula mas,nda Önemli Bir (engelleme) Frustrasyondurö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,í .56
- Tablo 29.** Kat,l,mc,lar,n; õÖ rencilerin; Mesleki Ya am,na Kar , çinde Bulundu u, Belirsizlikler (sanatç,-e itimci-akademisyen) Üslup ve Repertuvar Dersinin Hedeflerine Ula mas,nda Önemli Bir(engelleme) Frustrasyondurö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,í í í í í í í í í í í í57

G R

Bu çal, ma; Üslup ve Repertuvar dersi e itimi alan konservatuvar ö rencilerinin e itim süreleri içerisinde kar ,la t,klar, frustrasyonlar, (engellemeleri) tespit etmek ve bu frustrasyonlara etkili çözümler bulmak amac,yla haz,rlanm, t,r.

Çal, mada, Üslup ve Repertuvar dersinin amaçlar,na ula mada kar ,la ,lan engellemelere yönelik hem ö renci hem de e itmen görü lerine ve dü üncelerine yer verilmi , Üslup ve Repertuvar dersi alan ö rencilerin ba ar,lar,n, etkileyen frustrasyonlar,n (engellemeler) neler oldu u sorusuna cevap aranm, t,r.

Bu do rultuda uzman görü leri sonucunda belirlenmi olan be konservatuvar, dördüncü s,n,flarda e itim alan ö rencilerle kar ,l,kl, görü meler yap,lm, t,r, yar, deneysel tekniklerle çal, malar yap,lm, t,r, uzman görü lerine yer verilmi tir. Ara t,rmada; baz, veriler anket yoluyla elde edilmi tir.

Çal, ma; Türk müzi i devlet konservatuvarlar,nda sekiz yar,y,ll,k dönemde okutulmakta olan Üslup ve Repertuvar dersi alan ö rencilerin e itim süreleri içerisinde kar ,la t,klar, frustrasyonlar, belirlemek, bu frustrasyonlar,n nas,l olu tu unu, sonuçlar,n,n neler oldu unu ve bu sonuçlara yönelik ö renci ve ö retmenlerin tutum ve davran, lar,n, ortaya koymak amac,yla haz,rlanm, t,r. Üslup ve Repertuvar dersinin ö renci yönünden ba ar, ortalamas,n,n yükselmesini sa lamak, bu dersin ö retim yöntem ve stratejilerinde yeni ve farkl, yakla ,mlar ortaya ç,karabilmek ara t,rman,n di er amaçlar, aras,ndad,r.

Çal, ma; konusu ve içeri i itibari ile; Üslup ve Repertuvar dersi alan ö rencilerin e itim süreleri içerisinde kar ,la t,klar, frustrasyonlar,n belirlenmesi, Üslup ve Repertuvar dersi alan ö rencilerin e itim süreleri içerisinde kar ,la t,klar, frustrasyonlara sonucundaki tutum ve davran, lar,n,n belirlenmesi, Üslup ve Repertuvar dersi alan ö rencilerin e itim süreleri içerisinde kar ,la t,klar, frustrasyonlar yönelik e itimcilerin tutum ve davran, lar,n,n belirlenmesi, alana özgü yeni ve özgün bir çal, ma olmas, ve müzik bilimi çal, malar,nda Sosyal Psikoloji biliminin kullan,labilirli ini güçlendirmesi, bak,m,ndan önemlidir.

Çal, ma, Türk müzi i e itimi veren ve programlar, olan konservatuvarlar aras,ndan uzman görü leri al,narak belirlenecek be konservatuvar, bu konservatuvarlar aras,ndan ara t,rmaya gönüllü olarak kat,lacak ö renci ve e itimcilerle s,n,rland,r,lm, t,r.

Çal, mada elde edilen bulgulara göre; klasik Türk müzi i e itimi veren devlet konservatuvarlar,nda okutulmakta olan, Üslup ve Repertuvar dersinin hedeflerine ula mas,nda ortaya ç,kan frustrasyonlar,n (engellenmelerin), ö renci ve uzman görü lerine göre; fiziki, psikolojik, sosyal çevre, biyolojik ve dersin kendi özelliklerinin etkisi alt,nda ortaya ç,kt, , sonucuna ula ,lm, t,r. Elde edilen bu bulgulara göre bu frustrasyonlar,n ortadan kald,r,lmas, yönünde yap,lacak çal, malar,n daha çok ö renci tabanlı, ancak uzman görü lerine ve kontrolünde ba l, olarak çözülebilece i dü ünülmektedir.

Çal, man,n alana katkı sa layaca ,, di er dersler için örnek te kil edece i, özgün ve konu üzerinde yeni çal, malara destek olaca , dü ünülmektedir.

B R NC BÖLÜM

ARA TIRMANIN ÇER

1. E T M

Genele bakıldığında eğitim çok farklı tanımlar yapılmıştır. Eğitim ya da her alanda insanın karşısındaki bir kavramdır. Her alanda kullanılabilen vazgeçilmez bir kavramdır. Eğitime yönelik tanımların ortak özelliğinin, davranışta değişiklikleri oluşturma çabası olduğu söylenebilir. Bu bağlamda eğitim sözlük anlamıyla ifade edilebilir.

Eğitim (Osm: terbiye/Fr.- ing: education, pedagogie): Kişinin zihni, bedeni, duygusal toplum toplumsal yeteneklerinin, davranışlarının istenilen doğrultuda geliştirilebilmesi ya da ona bir takım amaçlara dönük yeni yetenekler, davranışlar, bilgiler kazandırılması, yolundaki çabaların tümüdür (Akyüz, 1994: 2).

Ancak eğitimin gerçekte ne anlama geldiği toplumsal yapıya göre farklılık arz etmektedir. Eğitim ile ilgili yapılan tanımlara bakıldığında eğitimin farklı bakış açılarından tanımlandığı görülmektedir. Eğitim sözcüğüünün başka sözcüklerle yan yana kullanılması ise anlamında farklılıklar meydana getirebileceğini anlatır.

Söz gelimi, halk eğitimi, özel eğitim gibi deyimler eğitecek kitleyi; trafik eğitimi, beslenme eğitimi gibi deyimler eğitimin konusunu; iş eğitimi, etkin eğitim, oyunla eğitim gibi deyimler eğitimin yöntemini; televizyonla, radyoyla eğitim gibi deyimler eğitimin aracını; iş bağlamında eğitim, hizmet içi eğitim, olgunlaşma eğitimi gibi deyimler eğitimin tamamlayıcılarını gösterirler. Görüldüğü gibi eğitim geniş anlatımlı bir kavramdır. Bu nedenle eğitim sözcüğüünün kullanıldığında bu sözcüğüün

hangi anlamda kullanıldığını belirtmesi, ki iler aras, ileti imi kolayla tıracaktır (Ba aran, 1996: 168).

Tezcan'a göre; eğitim bireyin ya da , toplumda yeteneğini, tutumları, ve olumlu de erdeki di er davran, biçimlerini geli tirdi i süreçler toplamdır. Ö Yine Tezcan'ın ba ka bir biçimdeki tanımına göre eğitim; bireyin toplumsal yeteneğinin ve en elverişli düzeyde kişisel gelişiminin elde edebilmesi için seçilmiş ve denetimli bir çevreyi (özellikle okulu) içine alan toplumsal bir süreçtir (1999: 2).

Küçüköncü'ye göre eğitim, bireyin istenilen yönde davran, kazanma, de i tirme, geli tirme süreci olarak genel anlamda tanımlanmaktadır (2002: 253).

Eğitimle ilgili tanımlarda eğitimin gerçekleştirilmesi için önceden belirlenmiş amaçları olması gerektiğini vurgulanmaktadır. Buradan da anlaşılmaktadır ki eğitim amaçsız olamamaktadır. Bireylerin eğitiminde mutlaka amaçları belirlenmesi gerekmektedir.

Yerine gelerek bu konuyu şu şekilde açıklar:

Eğitimin genel amacı, bireyin bedensel, duygusal, dâhi ve sosyal yeteneklerinin kendisi ve toplumu için en uygun şekilde gelişmesi olacaktır. Kesaca bireyin her yönüyle bir bütün olarak kendisi ve toplumu için en uygun düzeyde geliştirilmesi sürecidir. Toplumun en basit birimi ailede bulunan bu eğitimde, bireyin topluma yararlı olması amaçlanmaktadır (2013: 3).

Farklı bir tanıma göre de eğitim yardım etme ve bir al, veri eylemidir.

Bu konuda Ö zkan; Eğitim yeni kuşakları, toplumsal yaşay, nda yerlerini almak için hazırlanırken, gereken bilgi, beceri ve anlay, lar elde etmelerine yardım etme etkinliğidir (1974: 24). şeklinde ifade etmiştir.

Di er yandan eğitimin tanımlamaları, içerisinde davran, de i tirme, süreç, kasıtlı olarak kültürlenme gibi de i ik kavramları geçti i görülmektedir. Konuya bütün olarak bakıldığında eğitimin toplumları sağlıklı bir yapıya kavuşturmasında temel bir işlev gördüğü söylenebilmektedir (Tezcan, 1999: 3).

1.1. E T M ÇE TLER

E itim sürecinin devam etmesinde en önemli noktalar, n ba ,nda planl, bir biçimde olmas, gerekmektedir. E itim planl, olmas, aç,s,ndan formal ve informal olarak ikiye ayr,l,r.

1.1.1. Formal E itim

Planl,, programl, bir amaç do rultusunda belirli bir mekânda uzman ki ilerin rehberli inde düzenlenen bir etkinliktir. Bu planl, süreç okullara belirlenmi amaç do rultusunda gerçekleştirilmektedir. Bu süreç okul öncesinden ba layarak yüksek ö retime kadar olan süreyi kapsamaktad,r. Bu e itim sistemine örgün e itim denilmektedir. Formal e itim örgün ve yayg,n e itim olmak üzere iki ba l,k alt,nda ele al,nmaktad,r (Tezcan:1999).

Buna göre;

1. Örgün E itim: Belirli ya grubundaki ve ayn, seviyedeki bireylere, belirli amaçlara göre haz,rılanm, programlarla, okul çat,s, alt,nda düzenli olarak yap,lan e itim olarak tan,m lanmaktad,r. Okul öncesi e itimden ba layan yüksek ö retime kadar olan süreyi kapsamaktad,r (Tezcan: 1999).
2. Yayg,n E itim: Örgün e itim sistemine hiç girmemi , örgün e itim sisteminin her hangi bir a amas,nda bulunan ya da örgün e itimi tamamlam, bireyler için, örgün e itimin yan,nda ya da d, ,nda düzenlenen e itim, ö retim ve rehberlik uygulama etkinliklerinden olu maktad,r lar. Yayg,n e itimde genel ve mesleki e itim eksikliklerini gidermek isteyen bireylerin gönüllü kat,l,m, söz konusudur (Tezcan: 1999).

1.1.2. nformal E itim

Bireyin içerisinde bulundu u ortamda kendi kendine sistemsiz ve denetimsiz bir ekilde kültürlenmesidir. Bu kültürlenme olumlu veya olumsuz olabilmektedir. Bireylerin gönüllü olarak öğrenmeye çalışmaları, plansız, programsız ve itim anlayışına informal e itim denilmektedir. Bu amaçla aile, arkadaş grupları, informal e itime örnek olarak verilebilir (Tezcan: 1999).

Bütün bunlar, içeren bir tanım yapacak olursak;

E itim geçmi in bilgi ve deneyimlerini sistemli bir ekilde aktarmak, kasıtlı, kültürlenme sürecini işletmek, bireyin davranışlarında kendi ya antı, yoluyla istenilen değişiklikleri meydana getirmek ve yeni olumlu davranışları kazandırmak için sürdürülen çabaların tümüdür (Okutan, 1997: 4).

2. MÜZİK E İTİM

E itim, sanat e itimi ve müzik e itimi üçgeninde müzik e itiminin ve içerisinde yer alan unsurlar ile tanımlamaları, neler olduğu ve uzmanların görüşlerinin dikkatli değerlendirilerek bilinmesi gerekmektedir.

Müziğin hem bir e itim aracı, hem de bir e itim alanı olduğu bilinmektedir. E itim alanı olarak seçildiğinde özel koşullar gerektiren ve uzmanlık dalı olarak sunulan müzik, e itim aracı olarak ise tüm insanlığı, saran kucaklayan bir özelliğe sahiptir (Bozkaya, 2001: 225).

Yunanlı büyük filozof Eflâtonun "Devlet" isimli eserinde (MÖ.427/347) müzik ve e itim hakkındaki düşüncelerini şöyle açıklamaktadır:

"Bence e itim, müzikle başlamalıdır. Ritim ögesi insana düzen ve ölçülülük, ezgi ögesi de yiğitlik, sevgi ve dostluk duygularını verir" (Ergan, 1996: 13).

Eflâtonun insanın ruhsal ve toplumsal tüm sorunlarına değindiği eserinde, seçilmiş müziklerle e itilmesi gerektiğini önermesinden bu yana, e itim aracı olarak müzikten nasıl yararlanılacağı, ilgilileri her zaman çok düşündürmüştür. Bu amaçla

müzik bir eğitim aracı olarak, çağlar boyunca değişik kültürlerde hep gözde olmuştur ve insanlık bu gizemli sanatın eğitici gücünden yararlanmanın yollarını aramıştır (Bozkaya, 2001: 225).

Özellikle Türk Müziğinin büyük bestekârı, Hamâmîzâde Sâmîl Dede-Efendi (9 Ocak 1778/29 Kasım 1846)nin müzik tanıtımında müziğin eğitimsel boyutunun diğer tüm özelliklerinin önünde de öne sürüldüğü görülmektedir. Müzik bireysel ve toplumsal bir manevî eğitim unsuru olarak kabul edilmektedir. Ölmûsikî, ahlâk-, beşerî tasfiye eden bir ilimdir (Müzik, insan ahlâkı, sanat, kutsal bir ilimdir) (Çevikolu, 1999: 14).

Müzik eğitimi, bireye kendi yetisiyle, yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma, bireyin davranışlarında kendi yetisiyle, yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel değişiklikler oluşturma ya da bireyin müziksel davranışlarını, kendi yetisiyle, yoluyla amaçlı olarak geliştirme veya geliştirmesidir (Uçan, 1997: 30).

Somak, ise müzik eğitimi için benzer düşünceler ile ifade etmiştir:

Müzik eğitiminde diğer branş eğitimlerinden farklı olarak hem sanat hem de bilim bir arada öğretilmektedir. İnsan yetiştirilirken insanlar kazanacakları beceriler ve bu becerileri kazandıracakları, takdirde ulaşılabilecek hedefleri ruhsal ve bedensel olarak en iyi şekilde sağlamak tabii ki sanat eğitimi ile olur. Sanat için de ise müzik eğitimi önemli bir yer tutmaktadır. Müzik eğitimi, insan ruhuna verdiği ve verdiği güzelliklerle, insanların toplum içinde sağlıklı ve başarılı birer kişi olarak yetiştirilmesinde önemli katkı sağlamaktadır (1999: 53).

Müzik eğitimi müziğin amaç veya araç olarak kullanılmasıyla ilgili olarak, eğitimin niteliğindeki davranışların belirlenmesi bakımından, farklı içerikleri bulunan çağdaş eğitim anlayışına uygun eğitim alanıdır (Küçüköncü, 2002: 253).

Müzik eğitiminin ya da hangi dönemde başladığına dair birçok farklı görüş bulunmaktadır. İlgili kaynaklar incelendiğinde müzik eğitime genelde küçük yaşlarda başlanılmakta, gerektiği özen, dikkat ve istikrar isteyen uzun bir süreç olduğu savunulmaktadır. Mahmut ve Nergiz Akırcıoğlu, bu konu ile ilgili olarak belirtmiştir:

Müzik eğitime küçük yaşta başlanılması, ve ciddi bir eğitim gerektiren bir dal olduğu unutulmamalıdır (Akırcıoğlu, 2002: 127).

Bozkaya ise Ölmüzik eğitimi tabandan değil, tabandan başlanmalıdır (2001: 231). Bu görüşünü kullanarak müzik eğitime küçük yaşlarda başlanmasının önemini vurgulamıştır.

Küçüköncüye göre ise; Müzik eğitimi ilköğretim kurumları, ilk basamağı olan birinci devrede başlamaktadır. Müzik eğitimi özellikle bu devrede öğretmenler tarafından yapılmaktadır. Okuma yazma eğitimi gibi müzik eğitimi de titiz bir uygulama gerektirmektedir. Müzik eğitimi içinde kuramsal bilgiler öğretimi, teori, öğretimi ve çalgı öğretimi yerine göre amaç-araç olarak birbirlerini destekler biçimde kullanılmaktadır (2002: 253).

Müzik eğitimi öz olarak müziksel davranış, kazanma ve geliştirmeyi hedefler (Bulut, 2003: 285).

Müziğin bir eğitim aracı olarak kullanılması, dünyada ve Türkiye'de hızla yaygınlaşmakta ve bu alanda çok önemli değişimler ve gelişmeler gözlenmektedir. Müzik eğitimi de toplumun eğitiminde diğer dallarında olduğu gibi, birbirleri ile çeşitli yönlerden ilişkili olan faktörlerden oluşur ve bunlardan etkilenir. Eğitimde arzulanan hedefe ulaşmada, istenilen düzeye erişilmesinde ve geliştirilmesinde bazı faktörler rol oynamaktadır.

1. İyi yetiştirilmiş kaliteli ve yeterli müzik öğretmeni
2. Eğitim, öğretim ortamı, içinde bulunan öğrenciler
3. Yeterli ve çok sayıda araç-gereç (Enstrüman, kitap)
4. Öğretim programı,
5. Eğitimde, müzik çalmaları, (Konserler, korolar, müzik dinleme saatleri)
6. İhtiyaca cevap verebilecek çalgı mekânları, (Yaman, 1999: 56).

Müzik Eğitimi, bireye kendi yöntemiyle amaçlı olarak belirli müziksel davranışları kazandırmaya da bireyin (müziksel) davranışlarında kendi yöntemiyle amaçlı olarak belirli müziksel değişiklikler oluşturma sürecidir.

Bu amaçlar incelendiğinde müzik eğitimi temelde üç ana amaca yönelik olarak düzenlenir ve gerçekleştirilir.

1. Genel Müzik Eğitimi
2. Özenen (Amatör) Müzik Eğitimi
3. Mesleki (Profesyonel) Müzik Eğitimi

Genel müzik eğitimi, müzikle ilgili kişi ne olursa olsun herkes için gereklidir ve herkese yöneliktir. Özgen müzik eğitimi, müziğe özel ilgisi, isteği ve yetkinliği, olup müziği kendisi için bir düğün(hobi) alan, olarak seçenlere dönüktür. Mesleki müzik eğitimi ise müziğe üst düzeyde yetenekli olup müziği kendisine bir iş, meslek, ciddi sürekli uğraş, görev alan, veya çalgı, sanat alan, olarak seçenlere belirleyenlere yöneliktir (Uçan, 1997: 8).

Müzik eğitiminin üç ana türünden biri olan mesleki müzik eğitimi (profesyonel), müziğin bütünü, bir kolunu veya dalını, meslek olarak seçen kişilere, genellikle örgün eğitim kurumlarında verilen eğitimidir (Uçan, 1997: 31633).

Mesleki müzik eğitimi, ülkemizde yükseköğretime bağlı, devlet konservatuvarlarında, müzik ve sahne sanatları fakülteleri ile eğitim fakülteleri müzik eğitimi bölümleri ya da müzik eğitimi anabilim dallarında verilmektedir. Eğitim fakülteleri, güzel sanatlar eğitimi bölümleri, müzik eğitimi anabilim dallarında verilen müzik öğretmenliği eğitimi ile müzik öğretmeni yetiştirme amaçlanırken, aynı zamanda duygu ve düşüncelerini müzikle ifade edebilen ve bunu başkalarına iletebilen birey de yetiştirmektedir.

3. KLASİK TÜRK MÜZİK

Klasik kelimesi de erini hiçbir devirde kaybetmeyen, üzerinden çok zaman geçtiği halde de erini yitirmeyen, türünde örnek olarak görülen, geleneksel kurallarla yapılmış, anlamına taşınmaktadır.

Kavram olarak klasik örnek evrensel mükemmelliği, tarihsel akımların birleşimini, stil ve biçim özdeşliğini, doğruluk, ve kalıcılığı, sınırsızlık, ve yalınlığı, denge ve orantı, bütünlük ve tutarlılığı, içermektedir (Say, 2010: 178).

Bütün sanat eserlerinin genel bir tarifini yapmak zordur. Klasik vasfına taşıyan bir sanat eserinin mutlaka geçmişe ait olması gerekmez. Çağdaş bir eserde klasik kurallara uygun bir şekilde yapılmışsa klasik olarak sayılabilir. Klasik kelimesi anlam bütünlüğü ile birlikte müzik ile birlikte, klasik kuralları, olan ve bu kurallara uygun olarak yapılmış müzik anlamına gelmektedir. Klasik kelimesi birçok

nüanslarla kullanılm, t.r. Bazen öeskiö manas,na gelir. Bazen ilmi eserlerde öklasikö denilebilir. öklasik müzik gerek bat,, gerekse Türk müzi inde hiçbir zaman öEski müzik ya da eski musikiö anlam,na gelmez. Zira öeski musikiö bugün ya amayan ve kullan,lan musiki sistemi ve hususiyetlerinden ba ka sistem veya hususiyetlere dayanan müzik demektir (Öztuna, 1990: 29).

Ya ayan müzikler genellikle türlerine, sistemlerine ve özelliklerine göre s,n,flara ayr,larak incelenir ve de erlendirilir. Klasik Türk müzi inde sistem üstünlü ü, ezgi zenginli i ve kaynak de eri konusunda di er müzik türleri içinde önemli bir de ere sahiptir (Be iro lu ve ark. 2010: 18).

Öztuna, klasik Türk müzi inin tan,m,n, u ekilde yapm, t,r:

öTürk Musikisi, her eyden önce bir melodi musikisi, na me musikisidir. Bu na meler, yap, bak,m,ndan çok çe itli, irili ufakl, bir tak,m aral,klar,n kullan,lm,as,yla meydana getirilir. nsan kula , bu aral,klar,n bir k,sm,n,, sadece melodiler içinde fark edebilir, de erlendirebilir. Öte yandan, bu na meler, seslerin, belli s,ralan, , düzenleni , dizili ve hareket edi ekillerine göre birçok cins ve makam olu tururö (1988: 45).

Türk insan,n,n ya ay, ,n,n lisan, olan bu müzi i, Yava ça u ekilde anlatm, t,r:

öTürk kültür ve sanat,n,n temel direklerinden biri olan Klasik Türk müzi inin kendine has milli bir romantizmi vard,r. Türk insan,, maddi dünyas,ndaki; bitmeyen sevdalar,n,n, vefas,z sevgilinin, dünyalara bedel bir çift güzel gözün, ac, tatl, sözün, heyecanlar,n, ve maceralar,n, din d, , müzik ile anlatm, t,r. Manevi dünyas,nda ise: Yaradan ile Oınun Resulünün sevgisiyle dolan duygular,n, da dini müzik ile dile getirmi tir. Türk müzi i, köyden ehre, saraydan câmiye, yayladan ovaya, k, ladan s,n,r boyuna; beste, a ,r semai, ark,, ayin-i erif, ilahi, ezan, tekbir, uzun hava, türkü, mehter havas, olmu , ö Müzik ruhun g,das,d,r.ö Tan,m,yla da gönüllerimizi doldurmu turö (Akt. en, 1998:5).

Klasik Türk müzi i ile ilgili pek güzel, çarp,c, sözler söylenmi tir. Özellikle edebiyatç,lar,m,zdan Abdülhâk inasi Hisarøn söyledi i çok anlaml,d,r.öTürkler önsözü de, son sözü de Türk müzi i olan bir kitaba bezerö (Akt. en, 1998:5).

Yine ba ka bir anlaml, söz de klasik Türk müzi i için; öKökü mazide olan âtiö oldu u dikkate al,narak özellikle icrac, sanatç,lar,n geleneksel sistemden kopmadan ça da icra a mas,na ula acak ekilde yeti tirilmelerine önem gösterilerek ve bunda titiz davran,lm,as, gerekti i vurgulanmaktad,r. Klasik Türk müzi i bugün dünya yüzünde en yayg,n iki cins müzikten biridir. Bunlardan biri tonal müzik yani çok sesli müzik dedi imiz bat,n,n kulland, , müziktir. Di eri modal müzik yani tek sesli

makam müzik dedi imiz müzik tarz,d,r ki bütün dünyada modal müzikler aras,nda en yayg,n olan,, en ba ta gelenidir. Bilimsel çerçeve içinde tamamen tabiata dayanarak sistemle mi ve geli mi olan Türk müzi idir ki bunu da Türkler yüzy,llar boyunca tek ba lar,na geli tirmi ler, sistemle tirmi ler, kanunlar,n, matematik olarak bulmu lar ve dünyaya tan,tm, lard,r (Özkan, 1990: 25).

Klasik Türk müzi inin sadece kültürel ve sosyal anlamda özelliklerinden ba ka Teknik ve sistematik olan ve ba ka hiçbir müzik türünde rastlanmayacak kendine has özelliklerinin oldu u da önemli bir gerçektir. Bu konu ile ilgi olarak ara t,rmac, bestekâr Cinuçen Tanr,korur klasik Türk müzi ini u ekilde anlatm, t,r:

öSufilerin ödilsizlerin diliö sözüyle anlatt,klar, kelimeye dökülmesi mümkün olmayan, ancak sadece hissedilebilen ögerçeköi terennüm eden bu musikinin karakteri, kayna , olan Türk Musikisinin genel karakteri içinde mütalaa edilir. Yani: Kuzey ve Do u Asya'da 5 (Pentatonik), Güney ve Bat, Asya'da 7 (heptatonik) aral,k üzerine kurulu bir sistem vard,r. Genellikle tizden peste do ru sönerek inen ses dizlerine dayal,d,r. Tarihi orijininde tek ki inin (ozan tarz,na uygun) usüllü veya usülsüz, ama mutlaka bir makama ba l, olarak çal,p söylenmi tir. müzi in sadece ritim ve melodi unsurlar,n, kullan,p insan sesine a r,l,k veren ve nihayet, nesilden nesile aktar,m, me k yoluyla sa layan bir ahsi üslup ve ifade müzi idirö (Tanr,korur, 2003: 15).

4. KLAS K TÜRK MÜZ E T M

Klasik Türk müzi i e itimi belli bir tarihsel sürece ba l, olarak ilerlemi tir. Bu ilerlemeyi elbette klasik Türk müzi indeki dönemler tayin etmi tir. Hemen her dönemin kendi atmosferine uygun bir ya am biçimi, sanat anlay, , ve e itim ekli olmu tur. Klasik Türk müzi i e itimi bu ya am biçimi ve sanat anlay, ,ndan kopmam, ayn, paralellikte bir ilerleme kaydetmi tir. Bu ilerleme esnas,nda zaman içerisinde dönemlere göre bir tak,m melodi ve makam anlay, ,nda de i meler olmu tur. Ancak bu de iimler klasik Türk müzi i e itiminin yap,labilmesi ve aktar,lmas, hususunda ciddi bir önem arz etmemi tir. Bu e itim için en önemli uygulama yönteminin me k oldu u bilinmektedir. Me k ve haf,za unsuru, klasik Türk müzi i e itiminin her dönemi içinde olmu tur. Kendine has tarz, ile yüzlerce y,l kat eden klasik Türk müzi i, e itiminin yap,ld, , kurumlarda, önem arz etmektedir. Dönemlere göre de i klik göstermi bu kurumlardaki bir tak,m sosyal

ve fiziki de i imler mutlaka olmu tur. Bu kurumlar üphesiz ki, klasik Türk müzi i e itiminin uygulanmas,nda günümüzde de önemli roller üstlendi i bilinmektedir.

4.1. KLASİK TÜRK MÜZİK E İTİMİNİN TARİHSEL SÜRECİ

Türk Müzi i tarihine göz atıldığında Anadolu Selçuklularının son dönemi Osmanlı Devletinin kuruluş döneminde önce müzik e itimine yönelik do ru lu u ispatlanmı , herhangi bir kaynak mevcut de ildir. Ancak bu görüş klasik Türk müzi i e itiminin bu dönemlerden önce yapılmadığı , ve/veya olmadığı , anlamına gelmemektedir.

Öçünkü 13. yüzyıldaki Klasik Türk Müzi i birden var olmu bir müzik de il, uzun bir kültür birikiminin, uzun bir sanat gelene inin bir merhalesi. O merhalede gördü ümüz eserler bunun gerisinde çok güçlü bir müzik mazisinin, Türklere ait bir müzik geçmi inin var oldu u izlenimini ve kanaatini pek açık bir şekilde göz önüne sermektedir.

Örne in; Göktürklerde de çalınan bir nevbet gelene i vardı. İbnü Haldun öTürk devletlerinde ordunun önünde büyük bir sancak ve tuğ olan Çalın ve birçok bayraktar bulundu unu, tablkusşun Türklerce kullanıldığını belirtir. Selçuklu devrinde Klasik Türk musikisi ordu-saray, göçebe obalar, ve tekke-zaviyelerde gelişmekte idi. Bir hükümler için alameti olarak algılanan ve hükümdarın ota , önünde 5 vakit, meliklerin kapısında, önünde de 3 vakit çalınan Nevbet (Nöbet) en bilinen klasik Türk musiki müessesesidir. Devletin ha metinin güzel sanatlarla da ifadesinin en muhteşem mercii olmu tur ordu-saray müzi i Selçuklulardaki bu nevbet gelene i, Osmanlılarda en üst seviyesine ulaşım ve Mehter-hane adını almıştır (Berker, 1985: 12).

Selçuklularda müzik e itimi konusu farklı eserlerde zaman zaman de inilen konulardan biridir. Ustadan çarşıda eklinde, bugün de müzik e itiminde kullanılan ve adını mek usulü denilen bir yöntemle müzik e itimi geleneksel yöntemlerle öğretiliyordu. Müzik öğretilimi halk arasında geleneksel yöntemlerle camilerde, kuran kurslarında, tekkelerde, insanlar ve dervişlerin zikir ve zikir sonrası toplantılarında meyhanelerde, evlerde yapıldığı gibi, gerek sarayda , müzisyenlerin denetiminde gerekse saray e itimi alanlar arasında müzik e itimi olabiliyordu. Bunların dışında bazı topluluklar geleneksel olarak müzisyen olmaktan ünlüydüler (Uslu, 2011: 75).

Selçuklu devrinde tasavvufun çok yayılması, da musikinin gelişmesini tetikliyordu. Anadolu'da Mevlevi ve Ahi zaviyelerinde, eskisinden daha fazla musiki eğitimi verilmekte aynı zamanda icra edilmekteydi (Turan, 1997: 394).

Selçuklular ve Osmanlıların önem arz edecek her türlü etkinlikte kullandıkları, müzik için mutlaka ciddi ve programlı bir eğitimin gerektiği bu eğitimde devlet eliyle sistemli bir şekilde yapıldığı anlaşılmaktadır (Sözer, 1996: 714).

Sözer'e göre; Türk müziği eğitimindeki gelişmeler şu evrelere göre eklenmiştir.

Tablo 1. Türk Müziği eğitimindeki gelişmeler şu evrelere göre eklenmiştir

Hazırlayıcı Dönem	Bağlamcılardan Hoca Meragat, Abdülkadir'e kadar olan dönem (1360-1424) Eğitim Sistemi: Birebir yapılan hoca ve öğrenci arasında tekrar a dayanan mek sistemi.
Birinci Klasik Dönem	Hoca Abdülkadir Meragat'tan İtri'ye kadar olan dönem (1640-1712) Eğitim Sistemi: Birebir yapılan hoca ve öğrenci arasında tekrara dayanan mek sistemidir.
Son Klasik Dönem	İtri'den Hamamizade İsmail Dede Efendi'ye kadar olan dönem (1778-1846) Eğitim Sistemi: Birebir yapılan hoca ve öğrenci arasında tekrara dayanan mek sistemidir.
Yeni Klasik Dönem	Hamamizade İsmail Dede Efendi'den Zekai Dede'ye kadar olan dönem (1825-1897) Eğitim Sistemi: Birebir yapılan hoca ve öğrenci arasında tekrara dayanan mek sistemidir.
Romantik Dönem	Zekai Dede'den Hüseyin Sadettin Arel'e kadar olan dönem (1880-1955) Eğitim Sistemi: Birebir yapılan hoca ve öğrenci arasında tekrara dayanan mek sistemidir.
Yenilikçi Dönem	Hüseyin Sadettin Arel'den günümüze kadar olan dönemi kapsamaktadır. Eğitim Sistemi: Birebir yapılan hoca ve öğrenci arasında tekrara dayanan mek sistemidir.

Hazırlayıcı dönemden yenilikçi döneme kadar olan altı evrede klasik Türk müziği eğitimindeki sistem ve gelişmeler küçük farklılıklar dışında olmamıştır. (Sözer, 1996:714).

4.2. KLASİK TÜRK MÜZİK EĞİTİMİNİN UYGULANMASI

Klasik Türk müziği eğitimi denildiğinde hiç kuşkusuz akla gelen ilk kelime "Mek" olacaktır. Mek yüzyıllardır devam eden klasik Türk müziği eğitimi ve geleneğinin de temelini oluşturmuş, musiki eğitimini eklenmiştir, aynı

zamanda da sözlü ve sazlı, repertuarın yüzyıllar boyu kuaktan kuşa aktarılması, sağlam, t.r. Klasik Türk müziğinin en önemli yapı, özelliklerinin başında; makamsal bir yapıya sahip olması, aynı zamanda icra edilinde perde kavramı, ve perdelerin kullanılması,ındaki hassasiyete dikkat edilmesi olmuştur.

Cinuçen Tanrıkorurun bu konu ile ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Zira bizim musikimiz, her zaman söylediğimiz gibi, nota musikisi değil, perde musikisidir. Notadan öğrenilmez, notalara bakılarak icra edilmez. Türk musikisi mek ve ezberden icra musikisidir” (Tanrıkorur, 2003:150).

Mek usulüyle müzik öğretmenin basit bir araç gibi ya da herhangi bir pedagojik bir yöntem gibi algılanması, eksik ve yanlıştır. Dört yüzyıldıkadar devam etmiş olan Türk müzik geleneğinde mek, sayısız müzisyen kuşakları tarafından bir müzik öğretimi yöntemi olarak da benimsenmiştir (Behar, 1992:6).

Konuya öğretim ve aktarım açısından bakıldığında müziğin tekniği, makam ve usulleri, ya da herhangi bir saz, çalınması, öğrenmek, hep mevcut repertuarın hafızaya alınması, küçük ve basitten başlayarak giderek zorlaşan eserlerin mek edilmesi biçiminde olurdu (Behar,1987: 33).

Müzik öğretiminde mek sisteminin esas olması, hafızaya gerekli kılıyor. Mek sisteminin en önemli ve belirgin özelliklerinden birisinin öğretilmesi oldu bu konusunu Behar şu şekilde ifade etmiştir:

“Klasik Türk Müziği geleneğinde ve eğitiminde öğretilmesi büyük bir önemi vardı. Hafızaya alınması, yani ezberlenmiş eser sayısız bir sanatkarın değerini ve seviyesini ortaya koyabilmek için bir ölçü olarak kullanılmı, t.r. Hafızaya verilen bu önem örneği olarak tanımladığımız bu sistemin temelini oluşturmuştur. Mek hat sanatından ödünç alınmış bir tanımlama olup, bir harfin ya da bir yazının bir hoca denetiminde çok defa tekrar edilerek öğretilmesini ifade eder. Eğitim açısından baktığımızda geniş bir repertuar, hafızaya alınmış uzun bir eğitim süresi gerektirdiğini görürüz. Öğrencilerin belirli bir repertuar, gelecek kuşaklara aktarabilecek seviyede olabilmesi için bu eğitim sürecinin doğal olarak uzun olması gerekiyordu. Ve bir sanatkarın ancak böyle uzun bir eğitim sürecinden sonra üstad konumuna gelebiliyor, bu eğitimin sağlanması, birikim ile kendi eserlerini vermeye başlayıp, icrasını, gerçekleştirebiliyordu” (1997:136).

Klasik Türk müziği geleneğinde üstadlık,ın kusuz ve en önemli kolu, göstergesi ve gurur vesilesi, hafızaya nakledilmiş eserlerin çokluğu, geçilmiş fasılların, mek edilmiş eserlerin sayısızdır. Her hanende ister sazda olsun bir musiki insanı bununla beraber kazanır. Eğitim öğretim ve aktarım zincirlerinin bir

halkas, olabilmesine bu olanak verirdi. Müzisyenler için bugün kullanılan
Repertuvar, geniş ödeyimi yerine Mahfuzat, çokö denirdi (Behar, 1987: 31).

Klasik Türk müziği eitiminde yaşanan en büyük değişiklik Romantik dönem
ve Yenilikçi dönemi de içine alan ve cumhuriyetin ilanından sonra olan yeniliklerdir.
Bu yenilikler mek sistemi denilen ve hafızaya yönelik olan e itimin uygulama
konusunda etkili olmaması, Türkiye Türk müziği eitiminde mek sistemi kendi geçerliliğini
sürdürmüştür.

4.3. KLASİK TÜRK MÜZİK E İTİM VEREN KURUM VE MEKÂNLAR

Klasik Türk müziğinin tarihsel dönemleri göz önünde tutularak, bu müziğin
e itiminin verildiği kurumlar şu şekilde sıralanabilir: Osmanlı döneminde müzik
e itimi verilen kurumlar hemen hemen Selçuklu döneminde müzik e itimi veren
kurumların uzantısıdır. Yine aynı ifade ile Türkiye Cumhuriyeti ve günümüzde
müzik e itimi veren kurumların temeli ise Osmanlı müzik e itimi veren kurumların
uzantısı ve gelişimi olan, olarak adlandırılmak üzere olacaktır. Selçuklu dönemine
müzik e itimi genellikle halk içindeki yapılan toplantılarda, geleneksel yöntemlerle
dini mekanlarda, dervişlerin zikir ve zikir sonrası, toplantılar sırasında
meyhanelerde, evlerde yapılmıyordu. Klasik Türk müziğinin büyük gelişmesi, ,
birçok ölümsüz eserin ve bestekârın yetiştirilmesi, yeni makam ve formların ortaya çıkması,
Osmanlı döneminde ise klasik Türk müziği e itimi daha sistemli bir yapıya sahip
olmuştur. Yine bu dönemde de müzik e itimi veren birçok farklı kurum bu önemli
görevi üstlenmiştir. Bu kurumlardan bazıları, ve önem arz edenleri şu şekilde
sıralanabilir.

- a) Enderunlar (saray okulu)
- b) Haremler (sarayda müzik öğrenmek isteyen cariyelerin bulunduğu mekân)
- c) Mehterhaneler (osmanlı, askeri müziğini öğretilen okul)
- d) Darülelhan (devlet konservatuvarı)
- e) Herat Müzik Okulu (İstanbul'da, herat ilinde oluşturulan okul)

- f) Cami (dini müziğin eğitimini verdiği okul)
- g) Tekke (farklı tarikatların bünyesinde bulunan okul)
- h) Mevlevihaneler (mevlevilik tarikatı, ve diğer üncesini temsil eden okul)
- i) Özel Meke haneler ve ev toplantıları,
- j) Musiki Mektepleri (musiki muallim mektebi)
- k) Darülbedayi

Ergin, S. Darülbedayi ile ilgili bilgileri sunmaktadır.

Ölkemizde ilk konservatuvar olarak kabul edilen Darülbedayi, Batı Müziği yanında, Türk Müziğinde eğitim programına aldı, ise de yaklaşık bir yıl sonra, 16 Mart 1916'da müzik bölümü kapatıldı, (1986:47).

Osmanlı dönemine müzik eğitimi veren birçok farklı türde eğitim kurumunun olduğu ve bu kurumların İstiklal'in Cumhuriyetin ilanına kadar sürdürdüğü bilinmektedir. Cumhuriyetin ilanından günümüze kadar olan dönemde ise müzik eğitimi ve bu eğitimi veren kurumlarda yüzyıllık bir takım değişiklikler olmuştur.

Cumhuriyet, Türk milleti için yeni bir hayat tarzının başlangıcı oldu kadar, Türk müziği için de yeni bir dönemin başlangıcıdır (Tura, 1988: 40).

Bu dönemdeki eğitim kurumları ise şu şekilde sıralanabilir.

- a) Darülelhan kapatıldıktan sonra İstanbul Belediye Konservatuvarına dönüştürüldü.
- b) Musiki Muallim Mektepleri daha sonra Müzik Eğitimi Fakültesi içinde müzik öğretmenliği Ana Bilim Dalına dönüştürüldü.
- c) Musiki Cemiyetleri, Özel Korolar, Dernek Toplulukları, Belediye Konservatuvarları, (Üsküdar Musiki Cemiyeti, İstanbul Belediye Konservatuvarı, gibi)
- d) Özel Dersler ve Ev Toplantıları,
- e) Güzel Sanatlar Fakülteleri

- f) TRT Topluluklar,
- g) Kültür ve Turizm Bakanl, , Korolar,

Günümüzde bu kurumlar,n birço unda sistemli ya da sistemsiz Türk müzi i e itimi verildi i bilinmektedir.

5. ÜSLUP VE REPERTUVAR DERS

Üslup ve Repertuvar dersi ilk olarak 1976 y,l,nda kurulan stanbul Teknik Üniversitesi Türk Müzi i Devlet Konservatuvar, ders müfredat,nda ele al,nm, ve ders olarak i lenmeye ba lanm, t,r. Daha önceki dönemlerde müzik e itimi verilen her mekânda üslup ve repertuvar dersleri ve bu terimler kullan,lm, t,r. Ancak ilk defa bir üniversite de ve ona ba l, müzik e itimi veren bir kurumunda kullan,lm, bir ilktir. Daha sonraki dönemlerde farklı konservatuvarlar,n kurulmas, (stanbul Teknik Üniversitesi Türk Müzi i Devlet Konservatuvar,, Ege Üniversitesi Türk Müzi i Devlet Konservatuvar,, Selçuk Üniversitesi Devlet Konservatuvar,, Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvar,, F,rat Üniversitesi Devlet Konservatuvar, gibi) akabinde bu okullar,n e itim programlar, ve ders isimleri birbirlerinden örnek al,narak haz,rland,klar, için üslup ve repertuvar dersi Türk müzi i devlet konservatuvarlar, e itim programlar,n,n en önemli ve vazgeçilmez derslerinden biri haline gelmi tir. Amaç olarak klasik Türk müzi inin kendine has seslendirme özelliklerini eserler üzerine tatbik etmek, da arc,klar,n, geni letmek bu do rultuda öğrencinin haf,zas,ndaki eserlerin say,s,n, artt,rnak ve bu say,ya katkıda bulunmakt,r. Baz, konservatuvarlarda öüslupö ayr,, örepertuvarö ayr, bir ders olarak kullan,lm, t,r. (Örnek; Selçuk Üniversitesi)Bu konu ile ilgili Çeviko lu u görüşü bildirmi tir:

öÜslup dersi verebilmek için mutlaka bir repertuvara ihtiyaç duyulacakt,r. Ayr, bir ders olarak dü ünülmesi gereksiz olur. Dersleri ay,rman,n herhangi bir yarar, olaca ,n, sanm,yorumö(Görüşme: 25.12.2013, Ankara).

Di er konservatuvarlarda ise bir de i iklik göze çarpmamaktadır. Bu ders konservatuvarlar da ço unlukla solfej ve nazariyat dersleri, ritim uygulama, ritim bilgisi dersleri ile ayn, paralellikte yürütülmektedir.

5.1. ÜSLUP

Üslup kelimesi sözlük anlam, ile birçok farklı alanda kullanılm, t.r. Genellikle edebiyat, mimari ve güzel sanatlar, n farklı dallar, nda kullanılm, , bilinmektedir. Kök olarak arapça bir kelime olan üslup kelimesinin sözlükte de birçok tanımla rastlamak mümkündür.

nsan fikir, duygu ve dü üncelerini anlatmak, di er insanlarla irtibat ve diyalog kurmak için, sözlü veya yazılı ifade tarzına başvurur. Bu ifadeler kısa-uzun, sade-süslü, basit-girift olabildi i gibi, sanat de eri bulunan edebi bir tarzda da olabilir. Sözlük manası, itibar, yola yol, yöntem, metot, aslanın boynu, hurma sırası,, burundaki yükselti, (bu mecaz olarak kibirlenmek, büyükmek) anlamına gelir. Semantik olarak yukarıda geçen sözlük anlamların öyöl ve gidi atö kelimesinde birleştirilmesini söyleyebiliriz. nsanlar kendilerine göre; mesleklerinde bir yol ve tarz geli tirirler. Artık geli tirilen bu öyölö ki nin hangi alanda ise o alandaki üslubunu oluşturur (Kazan, 2005: 38).

Bir sanatçıya (Bir aire, bir ozana ya da bir yazara) ait özel anlatımlara verilen ad. Sanatçının e itimi, dünya görüşü, yetenekleri, dil anlayışı; Ya ad, , ça dan etkilenecek onun üslubunu oluşturmasında etkilidir. Bir sanatçının yapıtlarındaki cümle kurulumu, sözcüklerin seçimi, söz sanatları, üslubun de erlendirilmesinde ölçüt olarak kabul edilir(Saraçolu, 2000: 155).

Öztuna üslup konusuna farklı bir noktadan yaklaşım, t.r. Üslubun daha çok sanatçıya ait olan bir özellik olduğu konusuna vurgu yapılm, t.r. Öztuna'ya göre;

öGüzel sanatlarda takip edilen hususi yola örnektepö(ecole), sanatçının iç karakterine ait hususi yola öüslupö (style) denir. Musikide gerek bestekârda gerek icracı, da üslup meselesi çok önemlidir. Zira sanatçının ibda kabiliyetini gösterir. Bütün büyük bestekârların ve büyük icracıların mutlaka bariz di erlerinden az veya çok fakat mutlaka farklı üslupları vardır. Ayn, musiki anlayışına ve ekolüne sahip olanlarda üslup farkı küçüldür. Fakat yine de mevcuttur. Üslubu meydana getiren unsurlar

meselesi de çok önemlidir. Sanatkâr,n kulland, , malzemeye verdi i yön, bu malzemeyi kullan, tarz,, üslubu meydana getirir. Bestekâr,n belli bir güfteyi, makam,, usulü, formu, geçkileri seçmesi üslubu meydana getiren ilk unsurlard,r. Bu ve ikinci derece unsurlar,n ahsi bir anlay, la terkibi, üslubun ta kendisidirö (1990:472).

Bir ba ka üslup tan,m,nda ise,

öBir eseri güftesine uygun bir ifade tarz, ile besteledi i makam,n özelliklerine uygun olarak, usul ve formunu bozmadan ayn, zamanda bestekâr,n estetik anlay, ,na sayg,l, kalma kayd, ile kendi estetik anlay, ,n, da katarak icra etmektirö (Tura, 1988: 83).

Üslup tan,m, yap,l,rken genele bak,ld, ,nda biçim, tarz, stil, görü gibi kelimeler ile kar ,l,k aranm, t,r. Sözer ise üslup tan,m,n, dört ekilde yapm, t,r.

1. Her alanda oldu u gibi müzikte olu , de i ya da yap, biçimi tarz.
2. Bir müzikçiye, bir ça a ya da bir ülkeye özgü teknik, renk, biçimlendirme veya söyleyi özelli i, biçem.
1. Bir müzikçinin görü , duyu , anlay, ve anlat, taki özelli i
2. Müzik tarihinde yer alan bir dönemin (Barok, Klasik, Romantikí gibi) ve bir müzik formunun (senfoni, sonat, pe rev, beste, semaií gibi.) kendine özgü anlat, biçimi (Sözer, 1996: 728).

Üslup en basit tan,m,yla anlat,m yolu demektir. Sanatç,dan sanatç,ya de i ti i gibi, konudan konuya, türden türe hatta ça dan ça ada de i ebilmektedir. Üslup konusunda Akal,n u bilgileri vermektedir.

öÜslup, eski tabirle tarz-, beyan demektir. Dü üncesini, duygusunu, endi elerini yani tefekkürünü, hislerini, hayallerini anlatmak için herkesin ahsî bir ifade tarz, vard,r. te o tarza öüslupö denilir. Her ahs,n zaman,, mevki, idraki, malûmat, hülâsa hüviyet ve meziyeti itibariyle dü ünü ü ve dü ündü ünü anlat, , kendine mahsustur. Yani kimsenin ifadesi, ba kas,n,n beyanat,na benzemez. Büfon (1838) ın 1750 li y,llarda dedi i gibi: Üslub-, beyan ayn,yla insand,r.(Üslûp insan,n kendisidir.) Keza insanlar,n yüzleri gibi sözleri de ba ka ba kad,rö (Akal,n,1980: 288,289).

Netice olarak diyebiliriz ki, yüzy,llar önce yap,lm, olan klasik eserleri ölümsüzle tiren, onlardaki fikir, ruh, duygu kadar bunlar,n anlat, biçimi yani üsluplar,d,r. Bu bilgilerin , , ,nda her dönemin, sanatç,n,n, sanatsal ak,m,lar,n ve formlar,n hepsinin anlat,m özelliklerine üslup denilebilece i gibi, herhangi bir sanatç,n,n kendine ait ki isel anlat,m biçiminin tan,m,lanmas,nda da üslup

kullanılabilmektedir. Buna göre üslup genel anlatım biçimi olarak kullanılmı,ırken ki isel anlatımda da sıkça kullanılmı, t.r. Üslup anlatım ve seslendirme biçimi olarak klasik Türk müziğinin içinde etkili alana sahip bir ifade biçimidir. Ço u zaman anlam ve seslendirme olarak ifade edilirken Üslubun yanında ötav, rō kelimesi de oldukça sık kullanılmaktadır.

Tavr, rō Geleneksel sanat müziğinde seslendirme inceliklerini belirleyen üslup özellikleri olarak, genel bir yaklaşımda il, derinlikli özel bir üslup içermektedir (Say, 2010: 451).

ÖKlasik Türk müziğinde ço u zaman yan yana kullanılmı,lan üslup ve Tavr, rō kelimelerinin anlamları, aslında birbirine karışım, t.r. ki kelimenin aynı manaya geldiğini savunanların yanında farklı anlamları taşıyan, öne sürülenlerde olmuştur. Musikimizde usta ve söz sahibi âşkınlarda ekillenmiş ve kesin çizgileri ile çerçevesi çizilmiş, aynı zamanda devamlı, olan bir tavr, rō ve üslup belirlenmemiştir. Klasik Türk müziğinde ses icracıları ile ilgili; öklâsik, hafız, gazelhan, radyo, piyasa gibi tanınmalar, tavr, rō ve üslup için kullanılmaktadır. Terminolojik önemi ve bilimselliği tartışılmı, olan bu kavramlara klasik Türk müziği çevrelerinde sıkça rastlayabiliriz. Lügat anlamı birbirinin içinde olan ötav, r-üslup müzisyenlerce birbirinden farklı kabul edilmiş, tavr, n m., yoksa üslubun mu ki isel olduğu konusunda fikir birliği yoktur, lamam, t.r. Bu yüzden ikisini de kullanmak doğru olacaktır (en, 1998: 96).

Üslup ve Tavr, rō konusunda Çeviko luğun tespiti şöyledir:

ÖÜslup ve tavr, rō kelimelerinin Türk müziği için ifade ettiği anlamlar maalesef açık değil, birbirine karışıyor veya bu iki terim birbirinin yerine kullanılmabiliyor. Aslında birbirine yakın, hatta iç içe veya birbirini tamamlayıcı kavramlar, ifade ettiği keskin çizgilerle ayrılmak kolay değil. Üslûp kelimesi, bir Türk Müziği terimi olarak, bu müzik *bestelenirken ya da icra edilirken uygulanan ifade biçimleri* anlamına gelir. *Tavr, r* ise bu müziğin eserleri *bestelenirken ya da icra edilirken -besteci ya da icrâc, n, n- içinde bulundu u hâldir* ki eser bu hâlin yansıması, olacak ve eserin bestelenmesini ve/veya icrâc, n, belirleyecek özellikleri ortaya çıkaracaktır. Bu târiflere göre üslûp kelimesinin anlam bakımından daha geniş ifâdeleri karışlad, , ve bir bakıma tavr, rlar, da kapsad, , söylenebilir. Klâsik üslûp, klâsik ney üslûbu, Tekke tavr, r, Niyâzî Say, n, n, ney tavr, r, gibi tamlamalar konunun daha kolay anlaşılması, na yardımcı olabilir sanıyorum. Şöyle bir cümle kursak: Niyâzî Say, n, neyzen Halil Dikmen'den öğrendiği klâsik ney üslûbunu Tanbûrî Cemîl Bey'ın tanbur ve kemençe tavr, r ile mezcederek, Halil Dikmen'in ney tavr, rından farklı olarak kendi ney tavr, r, n, oluşturmuştur. Niyâzî Say, n, n hassas perdeleri oluşturan özel pozisyonları, emsâlsiz nefes hâkimiyeti, olağanüstü ses esnekliği ve lirizmi ile bu tavr, r, artık Niyâzî Say, n ekolü olarak da adlandırılmaktadır. Başka örnekler verelim: Örneğin Kutbûn-nâyî Osman Dede'nin Rast ve Hicâz Âyîn-i eriflerinin tavr, r farklıdır ancak üslûbu

ayn,d,r. Nutkî Ali Dede, Nâs,r Abdülbâkî Dede, KünhîAbdürrahîm Dede ve Hammâmîzâde smâîl Dede'nin ayn, üslûp da farklı, tavr,da eserleri vard,r. Hac, Ârif Bey ile Evki Bey'in de üslûblar, ayn,, tavr,lar, farklı,d,r. Ancak bestekârlar,n baz, eserlerinde tavr,lar, da benzeyebilir tabii... Türk müzi i klâsik eserlerinde ses icrac,l, ,n,n bir üslûbu vard,r. Bu üslûp içerisinde merhûm Bekir S,dk, Sezgin'in ve Merâl U urlu'nun tavr,lar, ayr,d,r. ÜdîYorgoBacanos ve CinuçenTanr,koru'nun üslûpları,nda benzerlikler görülebilir ancak tavr,lar, ayr,d,r. te burada, bu iki bestecinin ayr, olan tavr,lar, ayn, zamanda ayr, *ifâde biçimlerini* de i aret etti inden, aralar,nda benzerlikler olsa da *üslûplar, da ayr,d,r* demek yanl, olmaz. San,yorum kavram karma as, böyle olu uyor. Yani k,saca *öüslûp benimsenir, tavr,r tak,n,l,rö* diyelim. Folklorik müzi imizde tanbura için kullan,lan *öyöresel tavr,rö* tâbiri de bu cümledendir(Görü me: Çeviko lu, 25.12.2013, Ankara).

Üslup ve tavr,r'n tamamen farklı, kavramlar oldu u, bilinenin aksine yanl, kullan,ld, , yönünde görü leri Akdo u u ekilde açıklamaktad,r:

öBugüne de in körü körüne ve yanl, olarak ikiz karde gibi birlikte kullan,lm, Üslup ve Tavr,r terimleri de, terim özürlü olu umuzun önemli göstergelerinden biridir. Bu iki terim birbirinden kesin olarak farklı,d,r. Genel olarak seslendiriciler için birlikte ve yanl, olarak kullan,lmaktad,r. Oysa tavr,r seslendirici öyle ilgili olup, üslûp ise yanl,zca yarat,c, ile yani üretenle ilgilidir. Sözelimi, falan udinin ya da tanburinin tavr, olabilir, ama üslûbu olamaz. Buna kar ,n, Mozart'ın, Dede Efendi'nin, Ya ar Kemal'ın üslûbu vard,r. Bir ba ka deyi le, i itince, ya da okuyunca o eserin kime ait oldu unu anlars,n,z. Bu ise, yarat,c,n,n üslûbunu bilmekle olas,d,r. Tavr,r ve üslûp bireysel ya da yöresel olmas,na kar ,n, taklit edilebilirler. Örne in, öYorgo Bacanos gibi tavr, varö ya da, öBu eserde Beethoven üslûbu seziliyorö gibi. Biçem de denilen tavr,r, geleneksel seslendirmede ortaya ç,kar. Tavr, olu turan öge ise, uzun süreli seslerin küçük sürelerle bölünmesi sonucu ortaya ç,kan küçük süreleri, ki isel ya da yöresel be ini do rultusunda, uzun süreli sesin d, ,ndaki seslerle doldurmak, dolay,s,yla, bu seslerle kümeler olu turmakt,r. Müzikte Üslup ise do rudan müzi in organik yap,s,yla ilgilidir. Örne in; belirli yerlerde belirli uygular,, belirli tonlarda veya makamlarda ,sarla belirli aral,klar,, ya da belirli ölçülerde belirli düzümleri kullanmak, bir ba ka deyi le, esere kimli ini ve ki ili ini yans,tacak tüm olgular, gerçekle tirmek, üslûbu olu turur. Bu do rudan hareketle, TMDK'da okutulan öÜslûp ve Tavr,rö dersinin ad,n,n yanl, l, , da kendili inden ortaya ç,kacakt,r (müzikeyitimcileri.net: 15.04.2014).

5.2. REPERTUVAR

Frans,zcadan dilimize geçen repertuar kelimesi anlam olarak eser bilgisi, da arc,k, birikim anlam,na gelmektedir. En çok tiyatro ve müzik sanat,nda kullan,lan repertuar, tiyatrodaki bir oyuncunun ezberledi i ve oynad, , rollerin listesi, olarak bilinir. Müzikte ise; Vural'ın ifadesiyle;

Bir müzik topluluğunun ya da sanatçının yorumlamaya hazır olduğu parçalar. Bir müzik türünde yazılmış, parçaların tümü olarak tanımlanmış, tür (Sözer, 1996: 580).

Bir icrakârın bildiği bütün eserler. Repertuvar, zengin bir hanende, eskiler bir sazende veya hanendenin çalıyor okuyabileceği eserlerin hepsine bu manada ömahvûzâtö derlerdi. Başka bir ekliyle, bir müzik çeşidinin veya bazıları, bazıları bütün bir müziğin elde mevcut bütün eserleri de denilmektedir (Öztuna, 1990: 227).

Repertuvar, seçilmiş eserler anlamına gelir. Burada dersi veren hocanın veya ilgili bir kurulun seçtiği, üzerinde üslup derslerinin yapılabileceği ve öğretim programı içinde öğrencilerin öğrenmesi gerekli görülen eserlerin bütünü târif ediyor (Odaklanmış Görüşme: Çevikolu, 25.12.2013, Ankara).

Repertuvar yani eser bilgisi, konusunda ümitsiz müziğin belkemiği olması özelliğidir. Repertuvar bilgimize dayanarak ancak sanatın varlığını, bundan ya da derinden söz edebiliriz. Makam, usûl gibi temel unsurlar hakkındaki bilgilerimizde repertuvara bazıları, olarak gelir (Başer, 2001: 214).

5.2.1. KLASİK TÜRK MÜZİKİNDE REPERTUVAR VE GELİŞİM

Günümüzde klasik Türk müziği repertuvarın, oluşturan farklı formlardaki eserlerin tamamı, bu müziğin başlangıcından bu güne kadar kaydedilmemiş olması nedeniyle geleneksel yollarla günümüze kadar gelmeyi başaramamıştır. Bu eserlerin birçoğunun notası (farklı versiyonlar) dâhil ulaşılması mümkün olduğu bilinmektedir. Ancak bir aktarım ve hatırlatma aracı olan notanın klasik Türk müziğinde fazla itibar görmemesi, farklı nota yazım sistemlerinin bulunmaması nedeniyle kullanılmaması, birçok değerli eserin günümüze kadar ulaşmamasına neden olmuştur. Bu eserlerin en eskisi 13.yüzyılın sonlarında bestelenmiş olan eserlerdir. Çevikolu'nun bu konu ile ilgili görüşleri aşağıdaki gibidir:

Eldeki kaynaklara göre teorisi ilk kez Urmiyeli Safiyüddîn (1224-1294) tarafından ortaya konan bu müziğin ilk gelişimi örnekleri, efsânevî bestekâr ve nazariyatçı, Meragal, Abdülkâdir (1360-1435) ile atfedilir. Önde gelen bestecileri, şeyh Abdülâlî Efendi (?-1560), Hâfiz Post (1630?-1694), Buhûrîzâde Mustafa İtrî Efendi (1640-1712), Kutbü'n-nâyî Osman Dede (1642?-1729), Enfi Hasan Ağa (1670?-1729),

Zaharya (?-1740?), Tabâ Mustafa Efendi (1705-1770), Ebûbekir A a (1685-1799), Hac, Sâdullah A a (1730-1801), Küçük Mehmed A a (1734-1809), Tanbûrî sak (1754-1814), Kömürcüzâde Hâf,z Mehmed Efendi (?-1835?), Hammâmîzâde smâîl Dede-Efendi (1778-1846), Sultân III.Selîm Han (1761-1808), Dellâlzâde smâîl Efendi (1797-1869) ve Zekâî Dede (1825-1897) olan bu müzi in repertuar,nda Mevlevî Âyini, Kâr, Beste (Murabbâ ve Nak, lar), Semâî (A ,rsemâî ve Yürük semâîler) gibi büyük hacimli sözlü formlar ile Pe rev ve Saz semâîsi gibi sözsüz formlar ve küçük hacimli baz, dînî eserlerle az say,daki ark, formunda bestelenmi sözlü eserler yer al,r.Hac, Ârif Bey (1831-1885) ile özellikleri belirginle en yak,n dönemde küçük hacimli ark, formunda eserler bestelenmi se de Klâsik Türk Müzi i için özgün form gelene i Tanbûrî Ali Efendi (1836-1890), Hac, Fâik Bey (1831-1891), Bolâhenk Nûri Bey (1834-1911), Muallim smâîl Hakk, Bey (1865-1927) ve Ahmed Avnî Konuk (1868-1938) gibi bestecilerin eserleri ile yak,n döneme kadar gelebilmi tirö (Çeviko lu, 2009 : 944).

Cumhuriyet Dönemi nde Türk Müzi i Repertuar, üzerine en ciddi çal, ma TRT taraf,ndan yap,ld, ,ndan, konuya ili kin incelemeler TRT Türk Müzi i Repertuar,ındaki rakamlara dayanmaktadır. TRT Ar ivi için 2005 y,l, kay,tlar,na göre repertuarda örne i bulunan makamlar,n say,s, 286 d,r (Çeviko lu, 2009: 945-949).

Tablo 2. TRT Repertuar,ında yer alan 286 makamdan bestelenmi toplam 23.592 eserin % 41.96 s, -toplam 9.901 eser (repertuarda 1000 e er eserden fazla örnekleri bulunan) u 6 makamdan bestelenmi tir.

MAKAM	Say,s,
Hicaz	2359
Nihavend	2273
Hüzzam	1408
Rast	1344
Kürdîlihiczakâr	1275
U ak	1242
Toplam	9901

Tablo 3. Türk nazariyatç, ve bestekârlarca bugüne kadar olu turulmu ve kullan,lm, makamlar,n say,s, 600üi a k,n iken son 100 y,l içinde repertuvara kat,lan eserlerin en çok 20 makamdan bestelendi i ve bu eserlerin bugün toplam repertuvar,n % 72şini olu turdu u görölmektedir.

MAKAM	Say,s,
Hicaz	2359
Nihavend	2273
Hüzzam	1408
Rast	1344
Kürdülihicazkâr	1275
U ak	1242
Hüseynî	987
Mahur	664
Muhayyerkürdî	614
Hicazkâr	605
Segâh	601
Karc, ar	588
Suzinak	505
Saba	431
Acema iran	401
Acemkürdi	361
Muhayyer	359
Buselik	346
Evç	315
Bayatî	309
Toplam	16987

Repertuvarda bu 20 makam, n d, ,nda, elimizde eser örne i bulunan di er 266 makamdan bestelenmi eserlerin toplam, 6605, oran, ise sadece % 28'dir. TRT Repertuvar, ,nda 10'dan az örnek eseri bulunan 167 makamdaki toplam eser say, s, ise sadece 452'dir ki bu toplam repertuvar, n % 1.91'ine kar , l, k gelir. Bugün elimizde örne i bulunmayan makamlar, n say, s, ise 300'den fazlad, r. Repertuvarda bu 20 makam, n d, ,nda, elimizde eser örne i bulunan di er 266 makamdan bestelenmi eserlerin toplam, 6605, oran, ise sadece % 28'dir. TRT Repertuvar, ,nda 10'dan az örnek eseri bulunan 167 makamdaki toplam eser say, s, ise sadece 452'dir ki bu toplam repertuvar, n % 1.91'ine kar , l, k gelir. Bugün elimizde örne i bulunmayan makamlar, n say, s, ise 300'den fazlad, r (Çeviko lu, 2009: 9456949).

5.3. ÜSLUP VE REPERTUVAR DERS N N ÇER

Klasik Türk müzi i e itiminin verildi i konservatuvarlarda Üslup ve repertuvar dersinin içeri inin genellikle dersi veren e itmenin ya da e itmenlerin TRT repertuvar, , Darülelhan külliyyat, ve Kültür bakanl, , repertuvar, ndan seçtikleri, bireysel veya dersin e itmenlerinin görüşleri al, narak haz, rlad, klar, repertuvar dâhilin de yap, ld, , bilinmektedir. Üslup ve repertuvar dersinin di er mesleki dersler (Türk Müzi i Nazariyat, , Ritim Bilgisi, form bilgisi, Meslek çalg, s,) ile ili kileri göz önünde tutuldu unda, içeri i olu turan ko ullar bu dersler ile uyumlu bir paralellik göstermektedir.

5.4. ÜSLUP VE REPERTUVAR DERS N N KAYNAKÇALARI

Bu ders için en önemli ve do ru kaynaklar, n ba ,nda farklı form ve yap, da bestelenmi olan çe itli sürümleri bulunan TRT repertuvar, ndaki 28.000 eserin notas, olu turmaktad, r. Ayr, ca bu konu üzerine çal, m, , fikir sahibi olan Türk müzi i e itmen, sanatç, ve ara t, rmac, lar, n önerileri do rultusunda seçilmi eserlerden olu an klasik Türk müzi i repertuvar, ar ivleri bunun yan, nda kay, tlarda bulunan en eski ses ar ivleri de kullan, lmaktad, r. Ayr, ca yard, mc, kaynak olarak, nazariyat

kitaplar,, form bilgisi, güfte bilgisi ve sözlü ü gibi kaynaklar kullanılmaktadır. Özet olarak Üslup ve Repertuvar dersi kaynakçalar, aşağıdaki şekilde sıralanabilir:

Genel Kaynaklar;

- a) TRT, Kültür Bakanlığı, Türk müziği notaları
- b) Klasik Türk müziği notaları
- c) Üslup ve Repertuvar eğitimini için yazılmış ders notları,
- d) Tecrübe sahibi eğitimciler ve icracıların görüşleri ve önerileri
- e) Türk müziğinde kabul görmüş önemli icracıların ses ve görüntü kayıtları

Yardımcı kaynaklar;

- a) Nazariyat, Türk Müziği Form Bilgisi, Güfte sözlükleri ve benzer ders içeriğinde etkili olabilecek tüm basılı kaynaklar.
- b) Versiyon farklılıkları olan notalar
- c) Farklı icra örnekleri

Üslup ve Repertuvar dersi için en önemli kaynakçalar olarak bilinmektedir.

5.5. ÜSLUP VE REPERTUVAR DERSİ EĞİTİMİ

Özellikle son derece güçlü olan, zengin detaylar, son derece karmaşık incelikleri barındıran mevcut klasik Türk müziği repertuarını anlamak ve icra etmek müzik bilgisinin, nota bilgisinin, solfej kabiliyetinin, ötesinde bu müziğin içinden çıktığı tarihsel atmosfere ve kültür dünyasına vakıf olmakla mümkündür (Delice, 2008: 309).

Burada asıl amaç; Üslup ve Repertuvar dersinin eğitimini alan öğrencilerin klasik Türk müziği dağınık, genişletip mesleki alanda kullanabilecekleri bir repertuar oluşturmalarına katkıda bulunmaktır. Bir nevi eser desteğidir. Son derece zor bir süreç olan bu dersin eğitimini için yukarıdaki bilgilerin yanı sıra öğrencilerin algılarını ve derse ilgilerini arttırmak amacıyla genellikle klasik Türk müziği ve repertuarı hakkında

geni bir önbilgi vererek başlanılm, t.r. ilerleyen süreçte ilk dersten başlanarak yapılacak ders için belirlenen makam dâhilin de daha önceden seçilen eserler ço altılarak her öğrencinin kendisine ait notas, olmasına önem verilir. Burada yapılacak olan dersin konusu ve eserlerinin bir önceki dersten öğrencilere dağıtılması, derse hazırlık ve araştırma yapma amaçlarında önem taşımaktadır. Her öğrencinin kendine ait nota sehpası, ve notas, hazırlandıktan sonra eser kimliğine dayalı uygulamalı bir eğitimite geçilir. Öncelikle geçilecek eserin makam, ne ise öğrencinin bu makam, anlatması, daha sonra seyirini (makamın sesleri içerisinde yapılandırılma amaçlı makamsal gezinti) yapması istenir. Takiben eserin usulünün (ritminin) incelenmesi yapılır. Burada usulün kaç zamanlı olduğu, kaç darptan (vuruş) olduğu, usulü meydana getiren diğer usullerin neler olduğu, nasıl vurulduğu gibi eserin usulü hakkındaki teknik konular üzerinde durulması sağlanır. Makam, usul gibi konulardan sonra gelen, eserin metronomu, sözlerinin taşıdığı anlam, bestekâr, ve güftekâr, hakkındaki bilgiler, içerisindeki geçki ve kalıplar üzerine yapılandırılan çalmalardan sonra eserin seslendirilmesi amaçlanarak geçilir. Seslendirme için ilk tercih genellikle uygun bir akort bulup (sınavtaki ses birliği) eğitimcinin eseri birkaç kez okuyup dinletmesidir. Daha sonra aynı sesteki solfejini yapılmaktadır. Burada solfej için ilk amaç dörtlü veya da sekizli eğitimi vurarak eserin okunmasını sağlamak, eserin kendi usulü ile vurulmasına hazırlık yapma amaç taşımaktadır. Uygun bir metronom bulduktan sonra, klasik Türk müziği eser icra etme geleneğine uygun olarak dik bir şekilde oturularak iki ayakta tabanla tam yere basması ile iki el dizlere vurularak çıkan sesler üzerinde eserin birkaç kez de usul vurarak okunması sağlanır. Bu amaçla asıl olan eğitimcinin yaptıkları tekrar, öğrenciden istemesi durumudur. Bu da klasik Türk müziği geleneğinin içinde hep var olan bir nevi örnek sisteminin öğretilmesi, durumudur. Usul çalmadan sonra, sözlerin genel bir açıklaması yapılır. Burada amaç güfte içindeki bilinmeyen kelimeleri öğrenmek ve hayal gücünü de kullanarak güfteyi açıklamaya çalışmaktır. (Güftenin açıklanması, eserin yorumlanması, amaçlarında; vurgu yapılacak kelimeleri bulmak ve yorumu güçlendirmek hususunda önem taşımaktadır.) Tabii ki eserin vezni hakkında bir çalmada yapılmaması, da sağlanmaktadır. Eserin bestekâr, ve güftekâr, hakkında önem arz edecek bilgilerin verilmesinden sonra, eser bir kez daha eğitimci tarafından tekrar edilerek hatırlatma yapılır. Eserin sözleri ile seslendirme amaçlanarak geçildiğinde yine usul pozisyonu

al,n,r birkaç kez eserin usûlî bo olarak vurulur. Usûl vurarak eseri seslendirmek mecburidir. Usûl vurmadan eserin seslendirilmesi asla dü ünülemez. (Bu arada eserin gideri ömetronomüö gayr, ihtiyari tespit edilir). Seslendirmede ölçü s,ralamas, ile yap,labilir. Ya da eser bir bütün olarak dü ünölüp seslendirilebilir. Burada s,n,f,n seviyesi ya da ö rencinin alg, kalitesi s,ralamaya mutlak etki edebilmektedir. E itmen seslendirir ö renci tekrar eder. Ö rencinin tekrar, bireysel olabilece i gibi topluda olabilir. Buraya kadar olan tüm s,ralama ve çal, malar,n yerlerinde de i iklikler yap,labilir. Yap,lan bu çal, malarda e itmen ve ö rencinin pozisyonu de i ebilir. E itmen merkezli bir ders, ö renci merkezli bir ders ya da e it merkezli bir ders i lenebilir. Tüm bu bilgiler ve eserin ö retilmesi a amas,ndaki çal, malar bir üslup ve tav,r karakteri içinde yap,lmaktad,r. Ö renci bu çal, malar, yaparken asl,nda bir nevi üslup ve tav,r e itiminin de gerektirdi i tüm ko ullar, yerine getirmi olmaktadır. Burada dersi veren e itmenin ders i leme ekli önem arz etmektedir. A a ,daki nota üzerinde gösterilen i aretlemeler öEser Kimli iö konusunun özetlenmi eklini göstermektedir.

SÜZNAK SARKI

(BİLME DEN, İSTEME DEN SEN, O GÜZEL ESKİ SESİN)

MÜZİK : AHMET HATİPOĞLU
SÖZ : GÜNGÖR. F. TUZUN

USÜLÜ : AKSAK
♩ : 100

4 3 1 2 3 5

BİL ME DEN İS TE ME DEN SEN
(Saz..... 11. 12.)
O GÜ ZEL ES Kİ SE SİN
ÇA ĞI RIR KEN BE Nİ KAL BİM SA NA OL MAZ
(Saz.....)
MI DE SİN ÇA ĞI RIR KEN BE Nİ KAL BİM
(Saz.....)
SA NA OL MAZ MI DE SİN
1
Bİ RA KIP YIL LA RA TAN BUR LA A VUN MAK
(Saz.....)
NE RE DE Bİ RA KIP YIL
(Saz.....)
LA RA TAN BUR LA A VUN MAK NE RE DE
TİT RE YEN TEL LE RE SİN MİŞ YE Nİ BİR BES
(Saz.....)
TE DE SİN TİT RE YEN TEL
LE RE SİN MİŞ YE Nİ BİR BES TE DE SİN

BİLME DEN, İSTEME DEN SEN, O GÜZEL ESKİ SESİN
ÇAĞIRIRKEN BEN HALBÜKİ SANA OLMAZ MI DESİN.

BIRAKIP YILLARA, TANBURLA AVUNMAK NEREDE...
TITREYEN TELLERE SİNMİŞ YENİ BİR BESTEDESİN.

3

Günümüz Üslup ve Repertuar dersi e itiminin yapıldı, tüm kurumlarda genellikle eser kimli ine dayalı, bir uygulama söz konusudur. Me k sisteminin etkin ve yaygın olduğu dönemlerde dahi eser kimli i bilgilerinden yola çıkılarak yapılan e itimin doğru olduğunu söylemek mümkündür. Üslup ve Repertuar dersinde seçilen eserin, seslendirilmeden önce notal, ya da notasız mutlaka eser kimli inin özetilmesi gerekmektedir. Kimlik bilgileri aslında birkaç dersin aynı anda

ö retilmesi, hatırlanması, anlamına da gelmektedir. Eser kimliğinin ö retilmesine yönelik en uygun çözümler, aşağıdaki gibi yapılabilmektedir.

1. Eser üzerindeki bu başlık; aslında eserin oluştuğu makam, temsil etmektedir. Bu nedenle eseri öğrenmek isteyen herhangi bir öğrenci mutlaka eserin adını, aldığı makamı, bilmek zorundadır. Bu da **Türk Müziği Solfej ve Nazariyat, ve Makam Bilgisi** dersinin bu eserin içinde olduğu bilgisini vermektedir. Makam bilgisi, solfej, geçki, seyir, defre konularını da kapsamaktadır.

2. Eser üzerindeki bu başlık; eserin formu (biçim ve tür) hakkında bilgi vermektedir. Eserin formunun bilinmesi seslendirilmesini kolaylaştırır, örneğin, gibi trafiki hakkında da (eserin kendi içinde seslendirilmesi, ras) kesin bilgi edinilmesini sağlayacaktır. Bu da **Form Bilgisi ya da Tür ve Biçim Bilgisi** dersinin bu eserin içinde olduğu bilgisini vermektedir. Formu, türü, biçimi, formun temel yapıları, trafiki (eserin kendi içinde okunması, ras) konularını da kapsamaktadır.

3. Eser üzerindeki bu başlık; eserin güftesinin anlamının bilinmesi ve açıklanması, yapılışı, ayn ve düzgün yorumlanması, seslendirme amaçlarında kolay telaffuzu, duygulu bir icra oluşturulmasından güfte üzerinde hâkimiyet kurabilmek için güfte hakkında tüm bilgilerin bilinmesi zorunluluğu vardır. Bu bilgiler aslında **Güfte İnceleme, Edebi Bilgiler** dersinin içinde yer almaktadır. Güftenin anlamı, güfte içindeki kelimelerin açıklanması, aruz veznin kalıplarının bilinmesi, güfte içindeki edebi sanatların bulunması, ve incelenmesi konularını da kapsamaktadır.

4. Eser üzerindeki bu başlık; eserin usülünün (ritim) ne olduğunu hangi ritim kalıplarından oluştuğunu, darp sayısı, metronomunun nasıl olduğu hakkında bilgi verir. Bu bilgiler **Ritim Bilgisi, Usül Bilgisi** derslerinin içinde yer almaktadır.

5. Eser üzerindeki bu başlık eserin bestekârı için ayrılmış bir bölümdür. Bestekârının ve döneminin bilinmesi eser hakkında edineceğimiz önemli bir bilgidir. Bu bilgi **Bestecilik Teknikleri, Musiki Tarihi, Türk Müziğinde Dönemler** gibi derslerin konularında yer almaktadır.

6. FRUSTRASYON

Bir engel sebebiyle hedefe eri ememek ve gerginli i ortadan kald,ramama hali, intibaka veya yanl, intibaka götüren birçok davran, a yol açar. Bu engelleme (Frustrasyon) neticesinde her eyden önce yeni tatmin yollar, meydana ç,kar. drakte ve tan,mada de i iklikler olur. Engellemenin sonuçlar,n,n mahiyeti ise engellemenin iddetine ba l,d,r. Engelleme sonucunda da öfke, k,zg,nl,k, sald,rganl,k, e ya ve insanlara maddi zarar ve tahrip gibi hareketler ortaya ç,kabilir(Krech, Crutchf,ld, 1999: 86).

Cücelo lu ise frustrasyonu u ekilde aç,klam, t,r:

ö stenmedik ve beklenmedik bir olayla kar ,la an ki i, olay,n etki ve olu um türüne göre engellenme duygusundan travma sonras, stres bozuklu una varan baz, duygusal durumlar, ya ayabilir. Ki inin elde etmek istedi i bir nesneye, ula mak istedi i amaca varmay, veya bir gereksiniminin giderilmesini önleyen, geciktiren bir durumun ya anmas, sonucu ortaya ç,kan olumsuz duygu hâli olan engellenme (frustrasyon) ad, verilir. Engellenmeye bireyler de i ik tepkilerde bulunurlar. Baz, kimseler sald,rgan olurken, baz,lar, içlerine kapanabilir; Baz,lar, kendisini karamsarl, a b,rak,r, hiçbir eye önem vermeyebilirö (1993: 279).

Engellenme duygusunun temelinde bulundu umuz ortamda hangi olay,n ne zaman olaca , ile ilgi beklentilerimizin önemi büyüktür. steklerimiz ve olmas,n, arzu etti imiz, olmas,n, planlad, ,m,z bir olay olmazsa yo un bir engellenme duygusuna kap,l,r,z.

Örne in;

Üslup ve Repertuvar dersi esnas,nda bir ö renci geçmi te ö rendi i bir eseri anlamad, ,n, ve e itmeninden eseri tekrar seslendirmesini istemi tir. O anda çok yo un olan e itmenin ö u anda yo unum i im müsait oldu umda seni ça ,r,r,m eseri tekrar seslendiririzö demesinden sonra bu ileti imin üzerinden uzun bir süre geçmesine ra men e itmenin kendisini ça ,rmamas,n,n verdi i istenmeme, önemsenmeme gibi duygular, hissetmesi ve bu duygular,n kendisine yükledi i olumsuz dü ünceler frustrasyonu meydana getirir.

Krech, Crutchf,ld göre; nsanlar,n motivelerine engel olan eyler sonsuz say,dad,r. Fakat bunlar,n hepsi dört kaynak kategorisi halinde s,n,fland,r,labilir.

- a) Fiziki çevre (Fiziki çevrenin özellikleri)
 - b) Biyolojik imkânlar, n s, n, r, l, klar, (bireyin bedensel ve zihni kabiliyetsizlikleri)
 - c) Psikolojik karma , kl, k (ruhsal farkl, reaksiyonlar)
 - d) Sosyal çevre (sosyal ve kültürel s, n, r, l, l, klar, cemiyet kurallar, ve bask, s,)
- (Krech, Crutchf, ld, 1999: 87).

7. SOSYAL PS KOLOJ VE MÜZ KE T M

Sosyoloji; insan, n, toplum ya am, n, n, insan gruplar, ile toplumlar, n bilimsel incelemesidir. Sosyoloji, sosyal varl, klar olarak bizim kendi davran, , m, z, ele ald, , ndan, ba döndürücü ve zorlay, c, bir giri imdir (Giddens, 2008; 38).

7.1. SOSYOLOJ VE MÜZ KE T M L K S

Sosyolojik bak, aç, s, ile ele al, nd, , nda müzik e itiminin i leyi i daha farkl, ele al, nabilecektir. Sosyolojik bak, ; resmi okul müfredat programlar, , daha genel bir süreç olan ve ö renim, e itim ve okul ortamlar, n, n çe itli, resmi olmayan yönlerinin etkili oldu u kültürel yeniden üretiminin yaln, zca bir bölümüdür. ögizli müfredatö kültürel yeniden üretimde çok önemli bir role sahip oldu unu belirtir (Giddens, 2008: 735).

Bu görüş ; Türk müzi i e itimi verilen kurumlarda müfredat, n yeterli olmad, , ve hâla me k anlay, , na ihtiyaç duyuldu u dü üncesini destekler niteliktedir.

7.2. PSİKOLOJİ VE MÜZİK ETKİMLİKLERİ

Birçok bilim dalı, gibi psikoloji de gözlenen olayların sebeplerini açıklamaya çalışır. Bireyin müziksel davranışlarını, incelemek içinde birçok alanda çalışmalar yapılmaktadır. Psikoloji, fizikten farklı olarak bütün insanlar, doğrudan doğruya ve önemli bir şekilde ilgilendiren meselelerle uğraşır (Krech, Crutchfield, 1999: 22).

Otaçolu, nörolojik ve fizyolojik araştırmalar, akustik ve fizyolojik çalışmalar, işitsel sunum ve kodlama-bilişsel psikolojik çalışmalar, melodi algı ve üst düzey müzik performansları, müzik kabiliyetinin psikometrik analizleri ve gelişimi, müzik yeteneklerinin kazanılması, ve gelişim çalışmalarları, sosyopsikolojik çalışmalar, davranışlar, analizler, uygulamalar, çalışmalar (terapi ve eğitim alanları) müzik psikolojisi ile bağlantılı olduğunu belirtir (2008: 2).

7.3. SOSYAL PSİKOLOJİ VE MÜZİK İLİŞKİLERİ

Beşerî bilimler içerisinde sosyal psikoloji cemiyet içindeki ferdin davranışlarının her yönüyle uğraşır. Cemiyet içindeki ferdin davranışlarını ilmi olarak, geniş manada tarif edebilir (Krech, Crutchfield, 1999: 25).

Sosyal psikoloji insan davranışları, çalışmaların bir akademik disiplindir. Diğer bilimler gibi kültürel ve sosyal durumların sonucunda insanların en çok ne yaptıkları, varsayar. Sosyoloji gruplar arasındaki ilişkilere konsantre olurken sosyal psikoloji toplum ve kişiler arasındaki ilişkileri vurgular. Sosyal psikologlar, örneğin, daha çok bireylerin müzikal tercihlerini nasıl elde ettikleriyle ilgilendirir ve sosyologlar bir toplumda müziğin rolleri üzerine çalışmaya daha çok eğilimlidirler. Sosyoloji ve sosyal psikoloji arasındaki ilişki net bir çizgi değildir; bununla birlikte sosyoloji ve psikoloji bölümleri bulunan birden fazla üniversitenin her biri bu disipline sahip olduğunu iddia eder (Abeles, Hoffer, Klotman, 1994: 149).

Lindler sosyal psikolojinin görevinin, bireylerin karşılıklı psikolojik etkilerine bağlı olarak açıklanması, ve tanımlanması olduğunu belirtir. Ona göre, içinde

ya ayan bireylerden soyutland, ,nda toplum hiçbir anlam ta ,maz ve toplumun ko ullar, elbette her bireyin bilincine yans,r (Yahoda, 2007: 74).

7.3.1. Sosyal Çevre ve Müzik E itimi

Bireyin müziksel ba ar,s,nda en önemli etkenlerin ba ,nda sosyal çevre gelmektedir. Krech ve Crutchf,ld, (1999: 88) cemiyetin ferdi adetler, nizamlar, ritüeller ve yasaklarla ku att, ,n, belirir. Cemiyetler kendi kültürel kimliklerini bireylere aktarmaya çal ,r. Birey bu durumda arzu etti i gibi ya ama ans,n, elde edemeyebilir. Irk, din, dil, mevkiler, s,n,f çat, malar, ve daha birçok etken üzerinde yap,lacak müzik temelli çal, malar ara t,rmac,lara yeni ve farklı alanlara yönelmelerine katkı sa layacaktır.

Müziksel hedeflere ula mada en önemli engellerden biri de sosyal çevredir. Toplum; ferdi inançlar, tutumlar, gelenekler v.b. birçok yasaklar veya koruyucularla ku at,lm, t,r (Türkmen, 2007: 124).

ÖMüzikte sosyal psikoloji perspektifi müzik e itiminde bireylerin sosyal ba lam,nda ve ortam,nda ele al,nmas,n, zorunlu k,lar. Bu bak, aç,s, müziksel ö renme sürecinde bireyin tekil anlamda de il, ayn, zamanda sosyal çevresi ile sürekli etkile im içinde bulunan, etkileyen ve etkilenen bir varl,k olarak kabul edilmesini gerektirir. Aksi takdirde; bireyin müziksel geli imini hedefleyen müzik e itimi, ö reneni bireysel ve toplumsal bir bütün olarak alg,lamad, , sürece müziksel geli im sürecini tam olarak kavrayamayacaktır. Mesleki müzik e itimi veren ya da vermeyen kurumlar,n ve bunun d, ,nda kalan ö retme-ö renme etkinliklerinin gerçekle ti i ortamlar,n sahip olduklar, sosyal ba lam, müziksel ö renme sürecinin önemli bir parças,d,r. Okullardaki ö rencilerin farklı, cinsiyet, ya , zekâ, yetenek ve sosyo-ekonomik düzeydeki arkadaş lar,n, aras,nda edindi i sosyal bili , toplumsal davran, lar, oldu u kadar müziksel ö renme ve davran, lar,n, da etkileyebilecektirö (Özmente , 2010).

Müzik e itiminin, günümüzde müzik türlerinin sosyal çevrede tan,nmamas, i levlerini ve içeriklerinin bilinmemesi, türler hakk,nda sosyal çevrede olu an yanl, alg,lar, birçok olumsuzluklar,n ya anmas,na neden olmaktadır. Kendi sosyal çevresini olu turmu kati gelenekleri olan topluluklar,n, konumlar,ndan dolayı, olu an müzik zevkleri, günümüz müzik e itimine olumsuz etkileri olmaktadır. Bu sosyal çevre içerisinde müzi in günah say,ld, ,, ay,pland, , çevrelerin oldu unu da bilinmektedir. Klasik Türk müzi i e itiminde özellikle üslup ve repertuar

e itiminde, ö renci çe itlili i göz önüne al,nd, ,nda; müzi in var oldu u, sevildi i ve önemli say,ld, , bir sosyal çevreden gelen ö renci ile müzi in önemsenmedi i, dikkate al,nmad, , sosyal çevreden gelen ö renci profilleri e it olmayacaktır. Üslup ve Repertuvar dersinde konuya hâkim, belli bir altyap,s, ve repertuar, olan sosyal çevresinin deste ini alm, bir ö rencinin dersteki ba ar,s, yads,namayacak kadar önemlidir. Tam tersini dü ündü ümüzde bu dersten s,k,lan, ö renemeyen, seslendiremeyen, konu amayan içine kapan,k bir ö renci profilinin ortaya ç,kma olas,l, , yüksektir. Gelene in, anlay, veya sosyal de erlerin engellemenin temelinde yatt, , aç,kça görülmektedir.

7.3.2. Psikolojik Karma ,kl,k ve Müzik E itimi

Krech ve Crutchf,ldæ göre; (1999: 87) insan,n psikolojik sahas, zengindir ve bu zenginli in içinde birçok z,t,l,k mevcuttur. Çalg, seçiminde zorlanan ö renci, gelece i hakk,nda kayg,lar, olan ve psikolojik karma ,kl,klar ya ayan ö renci, icra- besteleme-ara t,rma ve e itim boyutlar,, genel, amatör ve profesyonel alanlar, olan hemen her ya grubuna verilen müzik e itiminde sosyal psikolojinin çal, malar, alanlar,n,n oldukça geni oldu u dü ünülmektedir. Günümüzde klasik Türk müzi i e itimi veren devlet konservatuvarlar,na ö renci al,m, yap,l,rken aday ö renciler üzerinde psikolojik herhangi bir çal, ma yap,lmaz. K,sacas, psikolojik durumlar, dikkate al,nmaz. Genellikle yetene i, müzikal durumu ve s,nav performans, üzerine bir eleme yap,l,r ve yetenek ba ta olmak üzere, bu ki iler klasik Türk müzi i e itimi verilmek üzere konservatuvara al,n,rlar. Belli bir adaptasyon sürecinden sonra e itmen ve ö renci aras,ndaki mesafe azald, ,nda, akademik yak,nla ma ve samimiyet ile ö rencinin psikolojisi ve iç dünyas, üzerine belli bir fikir edinilmi olur. Ö renci için ilk a amada çevresindeki di er arkada lar,n,n yetenekleri hakk,nda gözlemler yapmaya ba lad, ,nda, kendisinden daha yetenekli olanlar ile bir k,yaslama içine girece inden ilk psikolojik karma ay, ya amaya ba layacaktır. Bu psikolojik karma ,kl,k ve karma a di er olumsuz durumlar ile birle ti inde (kendi psikolojik durumu, korkular,, zay,f yönleri gibi). Özellikle ki isel performans ile

yapılabilecek bir ders olan Üslup ve Repertuar dersinin öğrenilmesinde bir takım olumsuzluklar yaşanmasın, neden olacaktır.

Örnek: Konservatuvar öğrencisi, müzik ve sesli sanatlar bölümünde (Ses ve İtimiti ve Temel Bilimler Anasanat Dallar) öğrencisi, kazanmış olan bir öğrenciye iki ana sanat dalından birini tercih etmesi gerektiği söylenir. Hem arkadaş, söyleme ve itimiti almak isteyen öğrenci, aynı zamanda enstrüman ve itimiti de almak istemektedir. Bir karar vermek zorundadır. Bu öğrenci ilk Psikolojik karmaşık, o anda ya amaya başlamış, karar vermiş ve ses ve itimiti anasanat dalını tercih eder. Zamanla itimitini aldığı bölümü tanımayabilmeler. Enstrüman çalmaya yönelik çalışmalar, daha az olmasın, ses kullanmaya ve arkadaş söylemeye yönelik derslerin fazlası, ve öğrencilerin beklentilerinin bu yönde olmasın, öğrencini kafasından do ru bölümde olmadık, öğrencinin yerleşmesine neden olur. Öğrenci enstrüman çalmaya yönelik bir bölümde itimiti alması gerektiği fikrini beyininde devamlı güncellemeye başlamış, Artık kendini o bölüme ait hissetmez. Ancak bunun için geç kalmış, Bu karmaşıktan kaynaklanan isteksizlik ve kararsızlık, özellikle seslendirmenin ön planda olduğu üslup ve repertuar dersinde öğrencinin pasifize olmasın, neden olacaktır, bu dersin öğrenilmesinde ve itimitinde olumsuzluklara (seslendirme yapmayacaktır, devamsızlık yapacaktır, işi azalacaktır, verilen görevleri yerine getirmeyecektir) neden olacaktır.

Yukarıdaki örnekteki psikolojik karmaşık, önüne geçebilmek ve engelleyebilmek için dersin öğrencileri ve bölüm öğrencilerine büyük görevler düşmektedir. Öğrenci aynı zamanda iyi bir psikolog olmalıdır. Öğrencinin cesaretini korumaktan sakınmalıdır (Galam, 1999).

7.3.3. Biyolojik İmkânlar ve Müzik Öğretimi

Hareket ve zihni kabiliyetler müzik öğretimi de barmış, do rudan etkilemektedir. Krech ve Crutchfield (1999: 87), bu biyolojik hudutlar ve imkânsızlıklar, bilhassa insan, etrafındakilerden daha az kabiliyetli kişiler kuvvetli birer engellemedir. Biyolojik imkânsızlıklar, kaynağı genellikle kişinin kendisidir. Bu engellemeler gerçekçi olmayan beklentilerden do r.

Örnek: Çok güzel bir ses rengi ve geniş bir aralığa sahip, belli bir alt yapıya sahip olan Ahmet üslup ve repertuar dersi için seçilmiş tüm eserleri derste zorluk derecelerini göznetmeden barmış, ile seslendirmektedir. Diğer yandan Mehmet, bu müzik türü ile yeni tanışmış, ve herhangi bir deneyime sahip değildir. Bu ders için seçilen eserleri öğrenmesi ve seslendirmesi Ahmet'e göre uzun bir zaman diliminde gerçekleşmektedir. Gün geçtikçe bu konuyu sorun olarak büyütecek olan Mehmet, kendini yavaş yavaş imkânsızlık içinde bulmaktadır. Yaşadığı bu durum Mehmet'in kendisini engellenme duygusuna kapmış, göstergesidir. Ayrıca bu durum Mehmet'in hem müzik öğretimi hem de Üslup ve repertuar dersindeki barmış, olumsuz şekilde etkileyecektir.

Ki inin kendi iç dünyas, üzerinde ya ad, , ve kimseye söyleyemedi i bu gibi durumlar, d, ,nda ö rencinin uyum probleminden dolayı, ya ad, , biyolojik imkâns,zl,klar da söz konusudur. Berktin bu konuda; öÖ rencilerde genel olarak rastlanan nörotik belirtiler, çe itli uyum problemlerinin s,k,nt,s,n,n sonuçlar, ya da belirtileridir. Bu uyumlarda ba ar,s,zl, a u rad,klar, zaman davran, bozukluklar gösterirlerö (1978: 60). Üslup ve repertuvar dersi için uyum problemi ya ayan ö renciler bu dersin genel özelliklerini yerine getirmede duyduklar, kayg,dan dolayı, bir tak,m biyolojik imkâns,zl,klarla kar , kar ,ya kalmaktad,rlar. Bu imkâns,zl,klar,n ba ,nda a ,r, heyecan, terleme, titreme, konu ma ve söylemde zorluklar, alg, dü üklü ü gibi durumlardan olu maktad,r.

7.3.4. Fiziki Çevre ve Müzik E itimi

Krech ve Crutchf,ld, (1999: 87) fiziki çevrenin hedefe eri mede en belirgin engel oldu unu belirtir ve hapishanedeki hücre cezas, çeken mahkûm örne i verirler. Bina, araç-gereç eksikli i, ders yapmaya uygun olmayan derslikler vb birçok engel ö rencinin müziksel ba ar,s,nda önemli engellerdendir.

Örne in; devlet yurdunda kalan ve müzikal ve sese dayal, dersleri, yurt ortam,nda çal, ma imkân, bulamayan bir ö renci, üslup ve repertuvar dersinde seslendirilen ve ö retilen eserleri tekrar etmek ve bu konuda çal, mak istemektedir. Bu durum için çal, ma yapabilece i tek yer konservatuvardaki çal, ma odalar,d,r. Ancak konservatuvarda fiziki durumu elveri li ve yeterli say,da çal, ma odas, yoktur. Ö renci bu odalar, bir türlü bo bulamamaktad,r. Bu durum ö rencinin ba ar,s,n, etkileyece i gibi, kendisi içinde önemli bir frustrasyondur.

Ba ka bir örnekte ise: Konservatuvara yeni ba lam, ve enstrüman olarak kanun seçmi bir ö renci maddi imkans,zl,klardan dolayı, bu saz,n teminini henüz yapamam, t,r. Çal, malar, ve dersleri okulun saz, ile yapmaktad,r. Ancak okulda yeterli say,da kanun saz, bulunmad, , için ö rencinin sazla bulumas, gecikmi tir. Çünkü kendisi gibi ba ka ö rencilerde bulunmaktad,r. Kendi saz, ile çal, an ö renciler ise h,zl, ilerleme göstermi lerdir. Bu durum ö rencinin yo un bir müziksel frustrasyoniçine girmesine neden olacakt,r.

8. LG L YAYIN VE ARA TIRMALAR

Klasik Türk müzi inde üslup ve repertuvar ile ilgili bire bir yapılm, bir çal, maya rastlanmam, t,r. Ancak üslup hakk,nda farklı alanlarda yapılm, tan,mlara yönelik kaynaklar mevcuttur. Üslup aynı zamanda klasik Türk müzi inde çok kullanılan bir terim oldu u için, uzman görüşlerinde ve klasik Türk müzi inin farklı alanları anlat,m,nda, ses ve saz icracı, konular,nda ve mekân anlat,ld, makale, kitap ve tezlerde küçük bölümler olarak görülmü tür. Frustrasyon için de t,p, psikoloji ve sosyoloji için yapılm, çal, malar,nda, özellikle de müzik eğitimi ile ilgili bir bildiri ve bir kitaptan başka yayına rastlanmam, t,r.

Bu çal, ma ve ara tırma ile ilgili kaynakları ekildedir:

Beiro lu, :Türk Musikisinde Üslup ve Tavrı Aç,s,ndan Me k,4. İstanbul Türk Müzi i Günleri, Türk Müzi inde Eğitim Sempozyumu, Kültür Bakanlığı, Yayınları, Ankara, 1998.

Cücelo lu, D: *nsan ve Davran,*, Remzi Kitapevi, İstanbul,1993.

Türkmen, U: Mesleki Müzik Eğitimi Veren Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinde Öğrencilerin Başarıları, Etkileyen Frustrasyonlarö XV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Mu la, 2006.

Türkmen, U: Müzik Eğiticileri ve Müzikseverler için Gelincik Tarlası, Ekspers Matbaası, Kütahya, 2007.

Krech, D. Crutchfield, R.S: Sosyal Psikoloji, Çev: Erol Güngör, Ötüken Yayıncılık, İstanbul,1999.

Bu bölümde ara tırmamızla doğrudan ilgili yayınlara yer verilmiştir.

9. PROBLEM VE ALT PROBLEMLER

Problem cümlesi:

Öğrencilerin ve E itimcilerin Üslup ve Repertuar Dersindeki Frustrasyonlara Yönelik Algılar, Nelerdir?

Bu önermelere dayanarak alt problemler şöyle oluşturulmuştur.

1. Öğrencilerin Üslup ve Repertuar Dersindeki Fiziki Frustrasyonlara/Engellemelere Yönelik Algılar, Nelerdir?
2. Öğrencilerin Üslup ve Repertuar Dersindeki Biyolojik Frustrasyonlara/Engellemelere Yönelik Algılar, Nelerdir?
3. Öğrencilerin Üslup ve Repertuar Dersindeki Psikolojik Frustrasyonlara/Engellemelere Yönelik Algılar, Nelerdir?
4. Öğrencilerin Üslup ve Repertuar Dersindeki Sosyal Çevre ile İlgili Frustrasyonlara/ Engellemelere Yönelik Algılar, Nelerdir?
5. Öğrencilerin Üslup ve Repertuar Dersinin içeriği ile İlgili Frustrasyonlara/ Engellemelere Yönelik Algılar, Nelerdir?
6. E itimcilerin Üslup ve Repertuar Dersindeki Fiziki Frustrasyonlara/ Engellemelere Yönelik Tutum ve Davranışlar, Nasıldır?
7. E itimcilerin Üslup ve Repertuar Dersindeki Biyolojik Frustrasyonlara/ Engellemelere Yönelik Tutum ve Davranışlar, Nasıldır?
8. E itimcilerin Üslup ve Repertuar Dersindeki Psikolojik Frustrasyonlara/ Engellemelere Yönelik Tutum ve Davranışlar, Nasıldır?
9. E itimcilerin Üslup ve Repertuar Dersindeki Sosyal Çevre ile İlgili Frustrasyonlara/ Engellemelere Yönelik Tutum ve Davranışlar, Nasıldır?
10. E itimcilerin Üslup ve Repertuar Dersinin içeriği ile İlgili Frustrasyonlara/ Engellemelere Yönelik Tutum ve Davranışlar, Nasıldır?

10. ARA TIRMANIN AMACI

Bu çal, ma, Türk müzi i devlet konservatuarlar,nda sekiz yar,y,ll,k dönemde okutulmakta olan Üslup ve Repertuvar dersi alan ö rencilerin e itim süreleri içerisinde kar ,la t,klar, frustrasyonlar, belirlemek, bu frustrasyonlar,n nas,l olu tu unu, sonuçlar,n,n neler oldu unu ve bu sonuçlara yönelik ö renci ve ö retmenlerin tutum ve davran, lar,n, ortaya koymak amac,yla haz,rılanm, t,r. Üslup ve repertuvar dersinin ö renci yönünden ba ar, ortalamas,n,n yükselmesini sa lamak, bu dersin ö retim yöntem ve stratejilerinde yeni ve farklı yönelimler ortaya ç,karabilmek ara t,rman,n di er amaçlar, aras,ndad,r.

11. ARA TIRMANIN ÖNEM

Çal, ma konusu ve içeri i itibari ile;

1. Üslup ve Repertuvar dersi alan ö rencilerin e itim süreleri içerisinde kar ,la t,klar, frustrasyonlar,n belirlenmesi,

2. Üslup ve Repertuvar dersi alan ö rencilerin e itim süreleri içerisinde kar ,la t,klar, frustrasyonlar, sonucundaki tutum ve davran, lar,n,n belirlenmesi,

3. Üslup ve Repertuvar dersi alan ö rencilerin e itim süreleri içerisinde kar ,la t,klar, frustrasyonlara yönelik e itimcilerin tutum ve davran, lar,n,n belirlenmesi,

4. Alana özgü yeni ve özgün bir çal, ma olmas,,

5. Müzik bilimi çal, malar,nda sosyal psikoloji biliminin kullan,labilirli ini güçlendirmesi, bak,m,ndan önemlidir.

12. ARA TIRMANIN SAYILTI LARI

Bu ara t,rmada;

1. Ara t,rma iin belirlenen veri toplama yntem ve tekniklerinin ara t,rman,n amac,na uygun oldu u,
2. Ara t,rma ile ilgili kaynak taramas, yap,larak elde edilen verilerin uygun ve gerekli oldu u,
3. E itimci ve rencilerin verdikleri cevaplar,n gere i yans,tt, , say,lt,lar,ndan hareket edilmi tir.

13. ARA TIRMANIN SINIRLILIKLARI

al, ma: klasik Trk mzi i e itimi veren ve programlar, olan konservatuvarlar aras,ndan uzman grleri al,narak belirlenen be konservatuvar, bu konservatuvarlar aras,ndan ara t,rmaya gnll olarak kat,lan renci e itimcilerle Ara t,rmac,n,n maddi olanaklar, ile s,n,rland,r,lm, t,r.

K NC BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde, ara t,rman,n modeli, evren ve örnekleme, veri toplama ve i leme araçlar, ile verilerin yorumlanması,na ili kin aç,klay,c, bilgilere yer verilmi tir.

1. ARA TIRMANIN MODEL

Ara t,rma, genel çerçevesi amac, ve yöntemi bak,m,ndan durum tespiti için tarama modelini esas alan betimsel bir çal, mad,r. Karasar tarama modellerini geçmi te ya da halen var olan bir durumu var oldu u ekliyle betimlemeyi amaçlayan ara t,rma yakla ,m olarak tan,malar. Bu modelde ara t,rmaya konu olan birey, ya da nesne kendi ko ullar, içinde ve oldu u gibi tan,malamaya çal, ,l,r (2009: 77). Bu çal, mada ö renci ve e itimcilerin kar ,la t,klar, frustrasyonlar belirlenmeye ve betimlenmeye çal, ,lm, t,r.

Ara t,rma süreci u ekilde gerçekleştirilmi tir.

1. Konuyla ilgili kaynaklar taranm, ve belirlenmi ,
2. Kaynak taramas, ve ilgili alanda yap,lan çal, malar,n incelenmesi
Sonucunda probleme uygun veri araçlar, seçilmi ,
3. Konuya ili kin verilerin elde edilebilmesi için uygulanacak görü me formlar,n,n, anketlerin ve kat,l,ml, gözlem formlar,n,n taslaklar, olu turulmu ,

4. Formların geçerlik ve güvenilirli inin sa lanmas, için bu alanda uzman ki ilerle görü ülmesi, uzman görü leri do rultusunda formların düzenlenmesi gerçekleştirilmi ,
5. Ara tırmanın evren ve örnekleme belirlenmi ,
6. Konuyla ilgili uzman e itimcilerin belirlenmesi ve görü meleri yapılmı ,
7. Ara tırma kapsamında belirlenen örnekleme formların uygulanması, Katılımlı gözlem yapılması, ve ikincil verilerin toplanması yapılmı ,
8. Uygulama sonucu elde edilen verilerin yazılı ortama aktarılması, düzenlenmesi yapılmı ,
9. Ara tırma sonunda elde edilen verilerin nitel ve nicel ara tırma teknikleriyle çözümlenmesi yapılmı ,
10. Veriler düzenlenmi ve yorumlanmı ,
11. Ara tırma raporu hazırlanmı ,
12. Problemlerin çözümüne yönelik önerilerde bulunulmu tur.

2. ARA TIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEM

Ara tırmanın evreni 2013-2014 eğitim öğretim yılı, güz yarıyılı döneminde Türkiye'de üniversitelerde bulunan Klasik Türk Müzi i, Türk Sanat Müzi i, Türk Müzi i bölümlerinde eğitim verilen Türk Müzi i Üslup ve Repertuvar dersinin eğitimini alan dördüncü sınıf öğrenci topluluğudur. Ara tırmada zaman, mekân ve maliyet açısından ana kütleye ulaşma imkânı bulunmadığından ve tam sayım imkânı olmadığından örneklem yoluna gidilmiştir.

Çalınmanın lisans dördüncü sınıf öğrencileri ile yapılmasının nedeni üslup ve repertuvar dersinin çalınma yapılan be konservatuvarda farklı dönem, farklı müfredat ve konularını leniyor olmasıdır. Başka bir neden iki ayrı bölümün (Türk Sanat Müzi i ve Türk Halk Müzi i'nin) Üçüncü sınıfa kadar bazı konservatuvarlarda (Ege Üniversitesi Devlet Konservatuvarı) ortak eğitim yapılmasından

kaynaklanmaktadır. Yine başka bir neden olarak da, çalınmaya yapılan be üniversite ve konservatuvarın Türkiye'nin en köklü, geleneğe en bağlı, nitelikli Türk müziği eğitimi veriyor olmasıdır.

Tablo 4. E İtici Yapılandırım, Görüşme Formunda Yer Alan E İticilerin Çalınmalar, Üni ve Katılan E İtmen Sayılarında Değişimler,

Çalınmaya Katılan Üniversite ve Konservatuvarlar	Çalınmaya Katılan Repertuar Dersi E İtmenleri	Mezuniyet Durumları,	Meslekteki Kademeleri	Üslup ve Repertuar Dersini Yürüttüğü Süre
İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı,	2	Yüksek Lisans	Öğretim Görevlisi	1
		Yüksek Lisans	Öğretim Görevlisi	5
Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı,	2	Yüksek Lisans	Öğretim Görevlisi	12
		Yüksek Lisans	Öğretim Görevlisi	12
Konya Selçuk Üniversitesi Devlet Konservatuvarı,	2	Yüksek Lisans	Öğretim Görevlisi	13
		Doktora	Yrd. Doç.Dr.	15
İzmir Ege Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı,	1	Doktora	Öğretim Görevlisi Dr.	15
Elazığ Fırat Üniversitesi Devlet Konservatuvarı,	1	Yüksek Lisans	Öğretim Görevlisi	8

Tablo 5. Ö renci Anketlerinin Yap,ld, , Üniversite/Konservatuvarlar ile Bu Ankete Gönüllü Kat,lan Üslup ve Repertuvar Dersi E itimi Alan Ö rencilerin Say,lar,na Yer Verilmi tir

Ankete Kat,lan Üniversite Konservatuvarlar	Ankete Kat,lan Gönüllü Ö renci Say,s,
istanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvar,	10
Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvar,	12
Konya Selçuk Üniversitesi Devlet Konservatuvar,	09
zmir Ege Üniversitesi Türk Müzi i Devlet Konservatuvar,	10
Elaz, F,rat Üniversitesi Devlet Konservatuvar,	10

3. VER LER N TOPLANMASI

ncelenen konuya aç,kl,k getirmek ve sonuca ula mak amac,yla belirli çal, malar sonucunda toplanan bilgiler, belgelere veri denir.

Bu ara t,rma, nitel ara t,rma yöntemlerinin kullan,ld, , betimsel bir çal, mad,r. öNitel ara t,rma; belli bir nokta üzerinde odaklanmada çok metotlu ara t,rma problemine yorumlamac, yakla ,m, benimseyen bir yöntemdir. Nitel ara t,rma denildi inde hiçbir deneysel araç olmaks,z,n bulgular elde edilen ara t,rma anla ,labilir ö (Altun, ,k ve arkadaş lar,, 2012: 303).

Ara t,rmaya veri sa lamak amac,yla yaz,l, ve elektronik kaynak taranm, , konservatuvarlarda görev yapmakta olan e itmenlere yönelik yap,land,r,lm, görü me formu haz,rlanm, ve uygulanm, t,r. öYap,land,r,lm, görü me daha çok önceden yap,lan ve ne tür sorular,n ne ekilde sorulup, hangi verilerin toplanaca ,n, en ayr,nt,l, biçimde saptayan görü me plan,n,n aynen uyguland, , bir görü medir ö (Karasar, 2009:167).

Uzmanlar ile odaklanm, görü me yap,lm, t,r. Üslup ve repertuvar dersi alan ö renciler için anket formu haz,rlanm, ve uygulanm, t,r. öAnket, birincil kaynaklardan veri toplamak amac,yla haz,rlanan sistematik bir soru formudur.

Amac,, ara t,rman,n problemini çözecek ve ele al,nan hipotezleri test edecek bilgileri sistematik bir biçimde toplamak ve saklamak,rö (slamo lu, 2003: 107).

Ara t,rma için haz,rılan anket; Üslup ve Repertuvar dersi alan ö rencilerin ba ar,lar,n, etkileyen frustrasyonlar,n neler oldu unu anlamak için yap,lm, t,r. 5 ana faktör alt,nda yap,lm, t,r. İlgili konularda uzman ki ilerin görü leri al,narak yap,lm, t,r. Anket 5 bölümden olu maktadır.

1.Fiziki Frustrasyonlar

2. Biyolojik Frustrasyonlar

3. Psikolojik Frustrasyonlar

4. Sosyal Çevre ile ilgili Frustrasyonlar

5. Üslup ve Repertuvar Dersinin çeri ine Yönelik Frustrasyonlar

Anketin ön çal, mas, ara t,rmac,n,n görev yapt, , Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvar,nda yap,lm, t,r. Konservatuvar,n ilgili bölümünde e itim gören toplam12 ki iye bu anket uygulanm, ve güvenilirlik kat say,s, olan α Cronbach katsay,s, % 81,7 bulunmu tur. Bu nedenle ön çal, man,n güvenlik katsay,s,n,n %80 den yukar, olmas, sebebiyle güvenilir oldu u ortaya ç,km, t,r.Geçerlili i ve güvenilirli i sa lanm, olan bu anket hedeflenen ara t,rma kapsam,nda ana kütle (evrene) ba l, olarak belirlenen örnekleme uygulanm, t,r. Bunun sonucunda bireylerin (birimlerin) bu anketteki sorulara verdi oldu u yan,tlar,n Cronbach α güvenilirlik kat say,s,n,n anket için % 75,5 olarak bulunmu tur. Ayr,ca ankette ç,kart,ld, , zaman güvenilirlik α katsay,s,n, artt, , duruma rastlanmad, , için güvenilirlik katsay,s, % 78,5 olarak al,nm, ve anketin oldukça güvenilir oldu u bulunmu tur.

Çal, ma yap,lrken devlet konservatuvarlar, klasik Türk müzi i bölümünde okuyan Üslup ve Repertuvar dersi alan ö rencilerin içinden rastlant,sal 60 ki i seçilmi tir.

4. VER LER N ÇÖZÜMLENMES

Ö rencilerin Üslup ve Repertuvar dersindeki frustrasyonlara yönelik alg,lar,n, belirlemede 5 ana faktöre (Fiziki, biyolojik, psikolojik, sosyal çevre ve dersin içeri i) yönelik frustrasyonlar,n okullara göre ve cinsiyete göre istatistiksel olarak farklı,k olup olmad, ,n,n belirlenmesinde (t) testi ve varyans (anova) kullan,lm, t,r. Ö rencilerin bu 5 faktör alt,nda üslup ve repertuvar dersindeki frustrasyonlara yönelik alg,lar,n,n e itimini ald,klar, üniversite ve konservatuvara göre farklı,k olup olmad, ,n,n belirlenmesinde varyans (anova) kullan,lm, t,r. Anl,k düzey $p=0,005$ düzeyi esas al,nm, t,r.

Çal, ma yap,l,rken devlet konservatuvarlar, klasik Türk müzi i bölümünde okuyan Üslup ve Repertuvar dersi alan ö rencilerin içinden rastlant,sal 60 ki i seçilmi tir. Haz,rlanan ankette seçilen 60 ki inin sonuçlar, de erlendirilirken; bo b,rak,lan soru, tarafl, ve eksik cevap, fazla yanl, cevap olan 9 anket de erlendirme d, , b,rak,larak 51 anketin de erlendirilebilir oldu u belirlenmi tir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde ara t,rman,n alt problemlerine uygun olarak elde edilen bulgulara ve bulgular,n yorumlar,na yer verilmi tir.

1. Birinci Alt Probleme li kin Bulgular ve Yorum

Ö rencilerin Üslup ve Repertuar Dersindeki Fiziki Frustrasyonlara/ Engellemelere Yönelik Alg,lar, Nelerdir?

Bu alt probleme yönelik ö rencilere 12 soru sorulmu tur. Elde edilen veriler ve verilerin yorumlanmas, u ekildedir:

Tablo 6. Kat,l,mc,lar,n; öDerslerin Yap,ld, , Derslikle lgili Olumsuzluklar(dersli in küçük, karanlı,k, eski, havas,z vb.) Dersin Hedeflerine Ula mada Frustrasyona(engellemeye) Neden Olmaktad,rö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,

Ölçek	f	%
1.Hiç Kat,lm,yorum	7	13,7
2.Kat,lm,yorum	4	7,8
3.Kat,l,yorum	18	35,3
4.K,smen Kat,l,yorum	9	17,6
5.Büyük Ölçüde Kat,l,yorum	13	25,5
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde ö rencilerin; derslerin yap,ld, , derslikle ilgili olumsuzluklar,n dersin hedefine ula mada engellemelere yol açt, ,n, dü ündüklerini göstermektedir. Üslup ve Repertuar dersi hedeflerine ula mada dersliklerin fiziki

yap,lar,n,n ders i leyi ine uygun hale getirilmesinin engellemeleri ortadan kald,rabilece i dü ünülebilir.

Tablo 7. Kat,l,mc,lar,n; õDerste Kullan,lan Araç ve Gereçlerin Yetersizli i Dersin Hedeflerine, Ula mada Frustrasyona (engellemeye) Neden Olmaktad,rö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,

Ölçek	f	%
1.Hiç Kat,lm,yorum	6	11,8
2.Kat,lm,yorum	7	13,7
3.Kat,l,yorum	15	29,4
4.K,smen Kat,l,yorum	10	19,6
5.Büyük Ölçüde Kat,l,yorum	13	25,5
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde ö rencilerin; derste kullan,lan araç ve gereçlerin yetersizli i veya olmay, ,n,n dersin hedeflerine ula mas,nda engellemelere yol açt, ,n, dü ündüklerini göstermektedir. Üslup ve Repertuvar dersi hedeflerine ula mada bu ders için kullan,lmaz, zorunlu olan araç gereçlerin yeterli say,da ve kullan,l,r olmas,n,n engellemeleri ortadan kald,rabilece i dü ünülebilir.

Tablo 8. Kat,l,mc,lar,n; õDerste kullan,lan nota vb. yaz,l, materyallerin yetersizli i dersin hedeflerine ula mada herhangi bir frustrasyona (engellemeye) neden olmamaktad,rö Görü üne kat,l,m da ,l,mlar,

Ölçek	f	%
1.Hiç Kat,lm,yorum	13	25,5
2.Kat,lm,yorum	18	35,3
3.Kat,l,yorum	10	19,6
4.K,smen Kat,l,yorum	3	5,9
5.Büyük Ölçüde Kat,l,yorum	7	13,7
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde ö rencilerin; derste kullan,lan nota gibi yaz,l, materyallerin dersin hedeflerine ula mada engellemelere yol açt, ,n, dü ündüklerini göstermektedir. Üslup ve Repertuvar dersi hedeflerine ula mada bu ders için kullan,lmaz, zorunlu olan nota gibi yaz,l, materyallerin olmas,n,n engellemeleri ortadan kald,rabilece i dü ünülebilir.

Tablo 9. Kat, l, mc, lar, n; öDerse Kat, lan Ö renci Say, s, n, n Fazla ya da Az Olu u Dersin Hedeflerine Ula mada Herhangi Bir Etkiye Sahip De ildirö Görü üne Kat, l, m Da , l, mlar,

Ölçek	f	%
1. Hiç Kat, l, m, yorum	14	27,5
2. Kat, l, m, yorum	14	27,5
3. Kat, l, yorum	7	13,7
4. K, smen Kat, l, yorum	10	19,6
5. Büyük Ölçüde Kat, l, yorum	6	11,8
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde; derse kat, lan ö renci say, s, n, n fazla ya da az olu u dersin hedeflerine ula mada engellemelere yol açt, n, dü ündüklerini göstermektedir. Üslup ve Repertuvar dersi hedeflerine ula mada ders için ö renci say, s, n, n dersin e itmeninin düzenlemesine göre olmas, engellemeleri ortadan kald, rabilece i dü ünülebilir.

Tablo 10. Kat, l, mc, lar, n; öDerse Kat, lan Ö renci Say, s, n, n Fazla Olu u Dersin Hedeflerine Ula mada Frustrasyona (engellemeye) Neden Olmaktad, rö Görü üne Kat, l, m Da , l, mlar,

Ölçek	f	%
1. Hiç Kat, l, m, yorum	11	21,6
2. Kat, l, m, yorum	14	27,5
3. Kat, l, yorum	7	13,7
4. K, smen Kat, l, yorum	12	23,5
5. Büyük Ölçüde Kat, l, yorum	7	13,7
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde; derse kat, lan ö renci say, s, n, n fazlaolu u dersin hedeflerine ula mada engellemelere yol açt, n, dü ündüklerini göstermektedir. Üslup ve Repertuvar dersi hedeflerine ula mada ders için ö renci say, s, n, n olabilecek en dü ük say, da olmas, ya da az say, da ö renci ile ders yapman, n engellemeleri ortadan kald, rabilece i dü ünülebilir.

Tablo 11. Kat, l, mc, lar, n; öDerse Kat, lan Ö rencilerin Niteli i Dersin Hedeflerine Ula mada Herhangi Bir Etkiye Sahip De ildirö Görü üne Kat, l, m Da , l, mlar,

Ölçek	f	%
1. Hiç Kat, l, m, yorum	17	33,3
2. Kat, l, m, yorum	22	43,1
3. Kat, l, yorum	5	9,8
4. K, smen Kat, l, yorum	7	13,7
5. Büyük Ölçüde Kat, l, yorum	0	0
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde; derse katılan öğrencilerin niteliğinin (çabuk kavrayan ve derse hazırlanmış olan öğrenci) dersin hedeflerine ulaşmada engellemelere yol açtığını, düşündüklerini göstermektedir.

Tablo12. Katılımcılar; Öğrencilerin Niteliğinin Düşük Oluşu Dersin, Hedeflerine Ulaşmada Frustrasyona (engellemeye) Neden Olmaktadır, Görüşüne Katılan Davranışlar,

Ölçek	f	%
1.Hiç Katılmıyorum	10	19,6
2.Katılmıyorum	10	19,6
3.Katılıyorum	11	21,6
4.Kısmen Katılıyorum	8	15,7
5.Büyük Ölçüde Katılıyorum	12	23,5
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde; derse katılan öğrencilerin niteliğinin düşük oluşu, dersin hedeflerine ulaşmada engellemelere yol açtığını, düşündüklerini göstermektedir. Niteliğinin düşük oluşu dersin içeriğini yavaşlatmaya ve diğer bazı öğrencilerin zaman kaybetmesine neden olacaktır, bu tür öğrenciler için ek ders yapılarak ya da özel bir çalınma programı ile nitelikleri artırılabilir.

Tablo 13. Katılımcılar; Öğrencilerin Öğretilen Süre ve Zamanlamasına, Dersin Hedeflerine Ulaşmada Herhangi Bir Etkiye Sahip Değildir, Görüşüne Katılan Davranışlar,

Ölçek	f	%
1.Hiç Katılmıyorum	8	15,7
2.Katılmıyorum	22	43,1
3.Katılıyorum	8	15,7
4.Kısmen Katılıyorum	9	17,6
5.Büyük Ölçüde Katılıyorum	4	7,8
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde; derse süre zamanlamasına, dersin hedeflerine ulaşmada engellemelere yol açtığını, düşündüklerini göstermektedir. Öğrenciler süre ve zamanlamasına, başarıya etkileyeceği yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu nedenle ders saati süresini uzatmak öğrencinin sıkılması ve motivasyonunun azalmasına neden olduğu, aynı şekilde, ders saatini kısaltılmasında, yine motivasyon ve öğrenme eksikliği yaratılmaktadır.

Tablo 14. Kat,l,mc,lar,n; õDers Saatlerinin Erken veya Geç Olma Durumunun Frustrasyonlara Yol Açmaktad,rö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,

Ölçek	f	%
1.Hiç Kat,l,m,yorum	4	7,8
2.Kat,l,m,yorum	5	9,8
3.Kat,l,yorum	15	29,4
4.K,smen Kat,l,yorum	8	15,7
5.Büyük Ölçüde Kat,l,yorum	19	37,3
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde; ders saatlerinin erken veya geç olma durumunun dersin hedeflerine ulaşmada, engellemelere yol açt, n, dü ündüklerini göstermektedir.Üslup ve repertuar dersi hedeflerine ulaşmada,ders saatlerinin erken veya geç olma durumu öğrencilerin, fiziksel ve psikolojik durumlarına göre ayarlanmas, engellemeleri ortadan kald,rabilece i dü ünülebilir. Örne in; sabah erken saatte, ses ile ilgili bir dersin verilmesi, öğrencinin ses kullan,m, aç,s,ndan olumsuzluk yaratabilece inin dü ünülmesi ve bu dersin daha geç saatlere konup problemin ortadan kald,r,lmas, bu ders için frustrasyonların ortadan kald,r,lmas,n, sağ layacaktır.

Tablo 15. Kat,l,mc,lar,n; õDerslerin Süre ve Zamanlamas, Do ru Yap,lmad, ,nda Dersin Hedeflerine Ulaşmas,nda Frustrasyona (engellemeye) Neden Olmaktad,rö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,

Ölçek	f	%
1.Hiç Kat,l,m,yorum	4	7,8
2.Kat,l,m,yorum	11	21,6
3.Kat,l,yorum	17	33,3
4.K,smen Kat,l,yorum	7	13,7
5.Büyük Ölçüde Kat,l,yorum	12	23,5
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde; derslerin süre ve zamanlamas,n,n do ru yapıld, ,nda, dersin hedefine ulaş,mas,nda, herhangi bir frustrasyona neden olmayaca , üzerinedir. Ders sürelerindeki zamanlaman,n do ru yapılmas,, aynı zamanda disiplinli ve ciddiyeti meydana getirece i için frustrasyonların ortadan kald,r,raca , dü ünülmektedir.

Tablo 16. Kat, l, mc, lar, n; öOkulun Fiziki Ortam, Dersin Hedeflerine Ula mada Herhangi Bir Etkiye Sahip De ildirö Görü üne Kat, l, m Da , l, mlar,

Ölçek	f	%
1. Hiç Kat, l, m, yorum	17	33,3
2. Kat, l, m, yorum	19	37,3
3. Kat, l, yorum	3	5,9
4. K, smen Kat, l, yorum	5	9,8
5. Büyük Ölçüde Kat, l, yorum	7	13,7
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde; okulun fiziki ortam, n, n, dersin hedefine ula , lmas, nda, ciddi bir frustrasyona neden olaca , üzerinedir. Ö rencilerin görüntüsünden rahats, z oldu u, eski, y, pranm, , boyas, z, kokan, so uk bir mekânda ders yapamayacaklar, n,, yapsalar bile bunun kendileri için büyük bir frustrasyon olabilece i dü üncesi anla , lmaktad, r. Bu durumun ortadan kald, r, lmas, için yeni e itim binalar,, konservatuvar için özel tasarlanm, mekânlarda yap, lacak e itimlerin, daha verimli olaca , anla , lm, t, r.

Tablo 17. Kat, l, mc, lar, n; öOkulun Fiziki Ortam, le lgili Olumsuzluklar (ula , m, , s, nma, çal, ma ortam, n, n bulunmamas,, kirli ve havas, z olmas,) Dersin Hedeflerine Ula mada Frustrasyona (engellemeye) Neden Olmaktad, rö Görü üne Kat, l, m Da , l, mlar,

Ölçek	f	%
1. Hiç Kat, l, m, yorum	1	2,0
2. Kat, l, m, yorum	4	7,8
3. Kat, l, yorum	15	29,4
4. K, smen Kat, l, yorum	3	5,9
5. Büyük Ölçüde Kat, l, yorum	28	54,9
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde; okulun fiziki ortam, ndaki her türlü olumsuzlukla, ö rencilerin hedeflerine ula mas, nda ciddi bir frustrasyona neden olaca , üzerinedir. Ö rencilerin görüntüsünden rahats, z oldu u, eski, y, pranm, , boyas, z, kokan, so uk bir mekânda ders yapamayacaklar, n,, yapsalar bile bunun kendileri için büyük bir frustrasyon olabilece i dü üncesi anla , lmaktad, r.

2. kinci Alt Probleme li kin Bulgular ve Yorum

Ö rencilerin Üslup ve Repertuvar Dersindeki Biyolojik Frustrasyonlara/ Engellemelere Yönelik Alg, lar, Nelerdir?

Bu alt probleme yönelik öğrencilere dokuz soru sorulmuştur. Elde edilen veriler ve verilerin yorumlanması eklenmiştir.

Tablo 18. Katılımcıların; Bedensel Rahatsızlıklar ve Hastalıklar Üslup ve Repertuar Dersinin Hedeflerine Ulaşmada Herhangi Bir Etkiye Sahip Değildiği Görülmesine Katılım Düzeyleri,

Ölçek	f	%
1.Hiç Katılım,yorum	9	17,6
2.Katılım,yorum	20	39,2
3.Katılım,yorum	10	19,6
4.Kısmen Katılım,yorum	7	13,7
5.Büyük Ölçüde Katılım,yorum	5	9,8
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde öğrencilerin; bedensel rahatsızlıklar ve hastalıkların bu dersin yapılmasında az da olsa frustrasyon yaratabileceği üzerinedir. Örneğin; grip ya da nezle olan bir öğrenci derse dinleyerek katılım gösterebilir. Ancak sesinde ciddi ve sürekli bir rahatsızlık bulunan öğrencilerin olması, üslup ve repertuar dersi için ciddi bir frustrasyon olarak düşünülmektedir. Bunu için bu dersin etkinliğinin, öğrencilerin seslerinde veya yapılarında başka biyolojik engelleyici özellik olup olmadığının tespiti, bu engellerin ortadan kaldırılmasına yönünde çalışmalar yapabileceği düşünülebilir.

Tablo 19. Katılımcıların; Bedensel Rahatsızlıklar ve Hastalıklar Üslup ve Repertuar Dersinin Hedeflerine Ulaşmada Önemli Engellemelere Neden Olurlar Görülmesine Katılım Düzeyleri,

Ölçek	f	%
1.Hiç Katılım,yorum	6	11,8
2.Katılım,yorum	9	17,6
3.Katılım,yorum	14	27,5
4.Kısmen Katılım,yorum	10	19,6
5.Büyük Ölçüde Katılım,yorum	12	23,5
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde öğrencilerin; bedensel rahatsızlıklar ve hastalıkların bu dersin yapılmasında frustrasyon oluşturabileceği yönündedir. Bu engellemelerin tespiti edilmesi ve ortadan kaldırılmasına yönünde yapılacak çalışmaların üslup ve repertuar dersi için oluşturulan frustrasyonları ortadan kaldırarak, düşünülmektedir.

Tablo 20. Kat,l,mc,lar,n; öYorgunluk, Uykusuzluk Gibi Bedensel S,k,nt,lar Dersin Hedeflerine Ula mada Önemli Engellemelere Neden Olurlarö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,

Ölçek	f	%
1.Hiç Kat,lm,yorum	2	3,9
2.Kat,lm,yorum	2	3,9
3.Kat,l,yorum	17	33,3
4.K,smen Kat,l,yorum	13	25,5
5.Büyük Ölçüde Kat,l,yorum	17	33,3
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde ö rencilerin; uykusuzluk, yorgunluk gibi bedensel s,k,nt,lar,n üslup ve repertuvar dersinin hedefine ula mas,nda olumsuzluklar yarataca , yönündedir. Gece bir e lence merkezinde geç saatlere kadar müzik yapan bir ö renci sabah derse geldi inde büyük bir yorgunluk hissedecektir. Hatta yorgunluktan derse bile gelemeyecektir. Bu gibi durumlarda ö rencilerin özel hayatlar,na ve okul d, ndaki ya ant,lar,na dikkat etmeleri hususunda yap,c, konular yap,labilir.

Tablo 21. Kat,l,mc,lar,n; öZihinsel Alg, le ilgili Sorunlar Dersin Hedeflerine Ula mada Herhangi Bir Engellemeye (frustrasyona) Neden Olmazlarö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,

Ölçek	f	%
1.Hiç Kat,lm,yorum	17	33,3
2.Kat,lm,yorum	25	49,0
3.Kat,l,yorum	1	2,0
4.K,smen Kat,l,yorum	3	5,9
5.Büyük Ölçüde Kat,l,yorum	5	9,8
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde ö rencilerin; zihinsel alg,lar,ndaki farklılıklar,n veya sorunlar,n bu dersin hedefine ula mas,nda büyük bir engelleyici faktör oldu u yönündedir.Üslup ve Repertuvar dersi hedeflerine ula mada dersliklerin zihinsel alg, ile ilgili sorunlar,n birebir diyalog yoluyla halledilmesi ile engellemeleri ortadan kald,rabilece i dü ünülebilir.

Tablo 22. Kat,l,mc,lar,n; öZihinsel Alg,n,n Yüksek Olmas, Dersin Hedeflerine Ula mada ve Frustrasyonlar, Ortadan Kald,rmada Önemli Bir Role Sahiptirö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,

Ölçek	f	%
1.Hiç Kat,lm,yorum	2	3,9
2.Kat,lm,yorum	2	3,9
3.Kat,l,yorum	20	39,2
4.K,smen Kat,l,yorum	8	15,7
5.Büyük Ölçüde Kat,l,yorum	19	37,3
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde ö rencilerde; zihinsel alg,lar,n yüksek olmas,n,n, dersin hedeflerine ula mas,nda tüm engellemeleri ortadan kald,rabilece i görü üne kat,ld,klar, yönündedir. Üslup ve Repertuvar dersi hedeflerine ula mada çabuk anlayan, kavrayan ve sergileyen ö rencilerin olu abilecek tüm frustrasyonlar, ortadan kald,rabilece i dü ünülebilir.

Tablo 23. Kat,l,mc,lar,n; öÖ rencinin Müzikal Yetenekleri Üslup ve Repertuvar Dersinin Hedeflerine Ula mada Herhangi Bir Etkiye Sahip De ildirö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,

Ölçek	f	%
1.Hiç Kat,lm,yorum	19	37,3
2.Kat,lm,yorum	24	47,1
3.Kat,l,yorum	3	5,9
4.K,smen Kat,l,yorum	1	2,0
5.Büyük Ölçüde Kat,l,yorum	4	7,8
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde ö rencilerin; müzikal yeteneklerinin dersin hedeflerine ula mas,nda büyük bir etkiye sahiptir yönündedir. Müzikal yetene in üst seviyede olmas,, dersin konusunun çabuk ö renilmesini ayn, zamanda dersin ba ar,s,n, artt,raca , dü ünülmektedir.

Tablo 24. Kat,l,mc,lar,n; öÖ rencinin Müzikal Yetenekleri Üslup ve Repertuvar Dersinin Hedeflerine Ula ma Yolunda Kar ,s,na Ç,kan Frustrasyonlar, Ortadan Kald,rmada Önemli Bir Role Sahiptirö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,

Ölçek	f	%
1.Hiç Kat,lm,yorum	2	3,9
2.Kat,lm,yorum	3	5,9
3.Kat,l,yorum	24	47,1
4.K,smen Kat,l,yorum	4	7,8
5.Büyük Ölçüde Kat,l,yorum	18	35,3
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde ö rencilerin; müzikal yeteneklerinin bu dersin hedefine ulaşmasında ortaya çıkan frustrasyonlar, ortadan kaldırılacak, yönündedir. Müzikal yeteneği üst seviyede olan bir öğrencinin bu ders ile ilgili olabilecek tüm frustrasyonlar, müzikal yeteneği sayesinde aşılabileceği anlaşılmaktadır.

Tablo 25. Katılımcıların; öğrencinin Müzikal Becerileri Üslup ve Repertuvar Dersinin Hedeflerine Ulaşmada Herhangi Bir Etkiye Sahip Değildiği Görülene Katılım Dağılımları,

Ölçek	f	%
1.Hiç Katılım,yorum	22	43,1
2.Katılım,yorum	24	47,1
3.Katılım,yorum	3	5,9
4.Kısmen Katılım,yorum	1	2,0
5.Büyük Ölçüde Katılım,yorum	1	2,0
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde öğrencilerin; büyük bir çoğunluğunun müzikal becerilerin Üslup ve Repertuvar dersinin hedeflerine ulaşmada önemli bir etkiye sahip olduğunu yönündedir. Yetenek tüm öğrencilerde aynı seviyede olmayabilir. Bu nedenle en az bilen göre yapılan eğitim. Yetenek seviyesini aynı seviyeye getirilmesini sağlayacaktır. Bu dersin hedefine ulaşmasında en önemli faktörlerden birisi de yetenektir.

Tablo 26. Katılımcıların; öğrencinin Müzikal Becerileri Üslup ve Repertuvar Dersinin Hedeflerine Ulaşma Yolunda Karşılaşılan Çıkan Frustrasyonlar, Ortadan Kaldırılmada Önemli Bir Role Sahiptir Görülene Katılım Dağılımları,

Ölçek	f	%
1.Hiç Katılım,yorum	0	0,0
2.Katılım,yorum	6	11,8
3.Katılım,yorum	19	49
4.Kısmen Katılım,yorum	2	0
5.Büyük Ölçüde Katılım,yorum	24	52,9
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde öğrencilerin; müzikal becerilerinin bu dersin hedefine ulaşma yolunda karşılaşılan çıkan frustrasyonlar, ortadan kaldırılmada önemli bir role sahiptir görülüne katılımları, göstermektedir. Müzikal beceriler üslup ve repertuvar dersi içinde bilinçli ve istekli kullanılarak, birinci sıradan son sıradaya kadar istikrarlı kullanılarak frustrasyonlar, ortadan kaldırılmada önemli bir role sahip olacaktır, dünürebilir.

3. Üçüncü Alt Probleme li kin Bulgular ve Yorum

Ö rencilerin Üslup ve Repertuar Dersindeki Psikolojik Frustrasyonlara/ Engellemelere Yönelik Alg,lar, Nelerdir?

Bu alt probleme yönelik ö rencilere be soru sorulmu tur. Elde edilen veriler ve verilerin yorumlanması u ekildedir.

Tablo 27. Kat,l,mc,lar,n; öÖ rencinin Derse Yönelik Kayg, ve Stres Yo unlu u Üslup ve Repertuar Dersinin Hedeflerine Ula mas,nda Herhangi Bir Etkiye Sahip De ildirö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,

Ölçek	f	%
1.Hiç Kat,l,m,yorum	19	37,3
2.Kat,l,m,yorum	22	43,1
3.Kat,l,yorum	3	5,9
4.K,smen Kat,l,yorum	2	3,9
5.Büyük Ölçüde Kat,l,yorum	5	9,8
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde ö rencilerin; derse yönelik ya ad, , kayg,, stres yo unlu u Üslup ve Repertuar dersinin hedeflerine ula mas,nda önemli bir etkiye sahip oldu unu dü ündüklerini göstermektedir. Üslup ve Repertuar dersi hedeflerine ula mada derse yönelik ya ad,klar, stres ve kayg,n,n giderilmesi ya da azalt,lmas, için stresi ve kayg,y, olu turan nedenlerin(derse haz,rl,ks,z gelme, okunacak eserin akordunun kendisine uymamas, gibi) tespit edilip çözümlenmesi ile engellemelerin ortadan kald,rabilece i dü ünülebilir.

Tablo 28. Kat,l,mc,lar,n; öÖ rencinin Derse Yönelik Kayg, ve Stres Yo unlu u Üslup ve Repertuar Dersinin Hedeflerine Ula mas,nda Önemli Bir (engelleme) Frustrasyondurö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,

Ölçek	f	%
1.Hiç Kat,l,m,yorum	2	3,9
2.Kat,l,m,yorum	0	0,0
3.Kat,l,yorum	21	41,2
4.K,smen Kat,l,yorum	7	13,7
5.Büyük Ölçüde Kat,l,yorum	21	41,2
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde ö rencilerin; derse yönelik ya ad, , kayg,, stres yo unlu u üslup ve repertuar dersinin hedeflerine ula mas,nda önemli bir etkiye sahip oldu unu dü ündüklerini göstermektedir. Derse yönelik stres ya ayan bir

ö renci bu ders girmek istemeyecektir. Kayg, duyan ve ya ayan ö renci bu ders için çal, ,lm, eserleri seslendiremeyecektir. Üslup ve Repertuvar dersi hedeflerine ula mada derse yönelik ya ad,klar, stres ve kayg,n,n giderilmesi ya da azalt,lmas, için stresi ve kayg,y, olu turan nedenlerin tespit edilip çözümlenmesi ile engellemelerin ortadan kald,rabilece i dü ünülebilir.

Tablo 29. Kat,l,mc,lar,n; öÖ rencinin Mesleki Ya am,na Kar , çinde Bulundu u, Belirsizlikler (sanatç,-e itimci-akademisyen) Üslup ve Repertuvar Dersinin Hedeflerine Ula mas,nda Önemli Bir (engelleme) Frustrasyondurö Görü üne Kat,l,m Da ,l,m,lar,

Ölçek	f	%
1.Hiç Kat,l,m,yorum	6	11,8
2.Kat,l,m,yorum	10	19,6
3.Kat,l,yorum	19	37,3
4.K,smen Kat,l,yorum	6	11,8
5.Büyük Ölçüde Kat,l,yorum	10	19,6
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde ö rencilerin; mesleki ya am,na kar , içinde bulundu u belirsizliklerin dersin hedefine ula mas,nda önemli bir frustrasyon oldu u yönündedir.Özellikle son s,n,f ö rencilerinin ya ad, , okul bitince ben ne i yapaca ,m dü üncesi, mesle imde ba ar,l, olabilecek miyim, ö retmen mi olsam, akademisyen mi, icrac, m, olsam gibi hayali dü ünceler son s,n,ftaki ö rencilerin üslup ve repertuvar dersinin hedeflerine ula mas,nda önemli bir frustrasyondur. Bu engellenmenin ortadan kald,r,lmas, için müzikal aç,dan ö rencinin hangi evrede oldu u ve hangi alanda ba ar,l, oldu unu kendisine hissettirmekle bu kayg,n,n ortadan kald,r,labilece i dü ünülmektedir.

Tablo 30. Kat,l,mc,lar,n; öÖ rencinin Günlük Ya am,nda Sahip Oldu u Genel Kayg, ve Stres Yo unlu u Üslup ve Repertuvar Dersinin Hedeflerine Ula mas,nda Herhangi Bir Etkiye Sahip De ildiö. Görü üne Kat,l,m Da ,l,m,lar,

Ölçek	f	%
1.Hiç Kat,l,m,yorum	15	29,4
2.Kat,l,m,yorum	21	41,2
3.Kat,l,yorum	9	17,6
4.K,smen Kat,l,yorum	5	9,8
5.Büyük Ölçüde Kat,l,yorum	1	2,0
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde ö rencilerin; günlük ya am,nda sahip oldu u genel kayg, ve stres yo unlu u Üslup ve Repertuvar dersinin hedeflerine ula mas,nda bir etkiye sahiptir dü üncesini ta ,d,klar, anla ,lmaktad,r. Ö renciler genelde günlük

ya amay, seven ki ilikte olduklar, için, küçük sorunlar, büyütebilirler. Örne in paras, biten bir ö renci için ya ad, , o gün çok stresli bir gün olabilir. Yak,n arkada lar, ile olan ili kilerindeki belirsizlik kayg, ve stres içinde bulunmas,na neden olabilir. Bu gibi durumlar ayn, gün içerisinde girece i Üslup ve Repertuvar dersini ikinci plana atmas,na sebep olaca ,ndan bu dersin hedeflerine ula mas,nda olumsuz bir etkiye neden olacakt,r. Bu durumun ikili diyalog ile (E itmen/ö renci) düzeltilmesi, dersin hedefe ula mas, yönünde yararlı olaca , dü ünülmektedir.

Tablo 31. Kat,l,mc,lar,n; öÖ rencinin Günlük Ya am,nda Sahip Oldu u Genel Kayg, ve Stres Yo unlu u Üslup ve Repertuvar Dersinin Hedeflerine Ula mas,nda Önemli Bir (engelleme) Frustrasyondurö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,

Ölçek	f	%
1.Hiç Kat,lm,yorum	7	13,7
2.Kat,lm,yorum	4	7,8
3.Kat,l,yorum	18	35,3
4.K,smen Kat,l,yorum	9	17,6
5.Büyük Ölçüde Kat,l,yorum	13	25,5
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde ö rencilerin; günlük ya am,nda sahip oldu u genel kayg, ve stres yo unlu u Üslup ve Repertuvar dersinin hedeflerine ula mas,nda önemli bir frustrasyondur dü ünmesini ta ,d,klar, anla ,lmaktadır.

4. Dördüncü Alt Probleme li kin Bulgular ve Yorum

Ö rencilerin Üslup ve Repertuvar Dersindeki Sosyal Çevre ile İlgili Frustrasyonlara / Engellemelere Yönelik Alg,lar, Nelerdir?

Bu alt probleme yönelik ö rencilere 11 soru sorulmu tur. Elde edilen veriler ve verilerin yorumlanması u ekildedir:

Tablo 32. Kat,l,mc,lar,n; öArkada li kileri Üslup ve Repertuvar Dersinin Hedeflerine Ula mas,nda Önemli Bir Etkiye Sahiptirö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,

Ölçek	f	%
1.Hiç Kat,lm,yorum	6	11,8
2.Kat,lm,yorum	14	27,5
3.Kat,l,yorum	16	31,4
4.K,smen Kat,l,yorum	7	13,7
5.Büyük Ölçüde Kat,l,yorum	8	13,7
TOPLAM	54	100,0

Elde edilen verilerde ö rencilerin; arkada lili kilerinin Üslup ve Repertuvar dersinin hedeflerine ulaşmasında önemli bir etkiye sahip olduğunu düşündüklerini göstermektedir. Arkada lar, ile huzurlu, bar, şık ve mutlu bir ortama sahip olan bir öğrencinin, üslup ve repertuvar dersi hedeflerine ulaşmada önemli bir etkiye sahip olduğunu düşünmektedir.

Tablo 33. Kat, l, mc, lar, n; ö Arkada lili kilerindeki Olumsuzluklar Üslup ve Repertuvar Dersinin Hedeflerine Ulaşmasında Frustrasyonlara Neden Olurö Görüşüne Kat, l, m Da ş, l, mlar,

Ölçek	f	%
1. Hiç Kat, l, m, yorum	4	7,8
2. Kat, l, m, yorum	12	23,5
3. Kat, l, yorum	16	31,4
4. K, smen Kat, l, yorum	8	15,7
5. Büyük Ölçüde Kat, l, yorum	11	21,6
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde öğrencilerin; arkadaş lili kilerindeki olumsuzluklar Üslup ve Repertuvar dersinin hedeflerine ulaşmasında frustrasyonlara neden olduğunu düşündüklerini göstermektedir. Arkada lili kileri zayıf, sürekli sorun yaratan bir öğrencinin Üslup ve Repertuvar dersi ilerleninde olumsuzluklara yaratabileceği ve bu yönde frustrasyonlara neden olacağı düşünülmektedir. Arkada lili kilerinde bir ekip havası, ve algı, s, yaratmak engellemelerin ortadan kalkması, n, sağlayacağı düşünülmektedir.

Tablo 34. Kat, l, mc, lar, n; ö Üslup ve Repertuvar Dersini Veren Ö retim Görevlisi ile Öğrenciler Arasındaki (olumlu ya da olumsuz) lili kiler Dersin Hedeflerine Ulaşmasında Önemli Bir Etkiye Sahiptirö Görüşüne Kat, l, m Da ş, l, mlar,

Ölçek	f	%
1. Hiç Kat, l, m, yorum	2	3,9
2. Kat, l, m, yorum	2	3,9
3. Kat, l, yorum	12	23,5
4. K, smen Kat, l, yorum	5	9,8
5. Büyük Ölçüde Kat, l, yorum	30	58,8
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde öğrencilerin; Üslup ve Repertuvar dersini veren öğretim görevlisi ile öğrenciler arasındaki (olumlu ya da olumsuz) arkadaş lili kilerin dersin hedeflerine ulaşmasında etkilidir, düşüncesinde oldukları, n, n göstermektedir. Üslup ve Repertuvar dersi hedeflerine ulaşmada öğretmen ve öğrenci arasında daima

seviyeli, e itime yönelik bir yak, nla ma olmas, ve e itmen ile ö rencinin tart, ma, kavga, iddet gibi olumsuz davran, lar, n aza indirilmesiyle engellemeleri ortadan kald, rabilece i dü ünülebilir.

Tablo 35. Kat, l, mc, lar, n; ö Üslup ve Repertuvar Dersini Veren Ö retim Görevlisi ile Ö renciler Aras, ndaki Olumlu ve Yap, c, li kiler Dersin Hedeflerine Ula mas, nda ve Frustrasyonlar, n Ortadan Kald, r, lmas, nda Önemli Bir Etkiye Sahiptirö Görü üne Kat, l, m Da , l, mlar,

Ölçek	f	%
1. Hiç Kat, l, m, yorum	10	19,6
2. Kat, l, m, yorum	19	37,3
3. Kat, l, yorum	14	27,5
4. K, smen Kat, l, yorum	5	9,8
5. Büyük Ölçüde Kat, l, yorum	3	5,9
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde ö rencilerin; dersi veren e itmen ile ö renciler aras, ndaki yap, c, ve olumlu ili kilerin bu dersin hedeflerine ula mada frustrasyonlar, ortadan kald, ramayaca , yönündedir. E itmeni ile aras, ndaki dengeli, mant, l, ve e itime dayal, olumlu ili kiler bu ders için ö rencide olu abilecek tüm frustrasyonlar, kald, ramayaca , dü ünülebilir.

Tablo 36. Kat, l, mc, lar, n; ö Ö rencinin Okul D, , nda Bbulundu u Ortama Ait Frustrasyonlar, n Üslup ve Repertuvar Dersinin Hedeflerine Ula mas, nda (olumlu ya da olumsuz) Bir Etkisi Yokturö Görü üne Kat, l, m Da , l, mlar,

Ölçek	f	%
1. Hiç Kat, l, m, yorum	10	19,6
2. Kat, l, m, yorum	19	37,3
3. Kat, l, yorum	14	27,5
4. K, smen Kat, l, yorum	5	9,8
5. Büyük Ölçüde Kat, l, yorum	3	5,9
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde ö rencilerin; okul d, , nda bulundu u ortam, n, bu dersin hedeflerine ula mas, nda olumlu ya da olumsuz etkileri vard, r yönündedir. Okul d, , ndaki ortam, n durumu ö renci için önem te kil etmektedir. Üslup ve Repertuvar dersinde ö retilen eserleri okuldan sonra tekrar edebilece i bir ortam yoksa bu ders için ay, rd, , zaman,, okul d, , ndaki ortamlarda ya atamazsa bu derse yönelik engellenmeler artacaktır. Bu nedenle okul d, , ndaki ortam, n dersin hedeflerine ula mas, nda önemli bir etkisi oldu u dü ünülmektedir.

Tablo 37. Kat,l,mc,lar,n; öÖ rencinin Kald, , Ev, Yurt vb. Ortam,n Üslup ve Repertuvar Dersinin Hedeflerine Ula mas,nda (olumlu ya da olumsuz) Bir Etkisi Yokturö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,

Ölçek	f	%
1.Hiç Kat,lm,yorum	13	25,5
2.Kat,lm,yorum	23	45,1
3.Kat,l,yorum	6	11,8
4.K,smen Kat,l,yorum	6	11,8
5.Büyük Ölçüde Kat,l,yorum	3	5,9
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde ö rencilerin; kald, , ev, yurt, pansiyon v.b. mekânlar,n bu dersin hedeflerine ula mas,nda etkisi vard,r yönündedir. Huzurlu düzenli ve güvenli olmayan mekânlarda ya ayan ö renciler bu dersi okul d, ,nda tekrar etme olana , bulamayacaklard,r. Verilen ödevleri yapama imkân, olmayacakt,r. Bu nedenlebar,nma ile ilgili her türlü durum bu dersin hedefine ula ,lmas,nda etkili bir rolü vard,r.

Tablo 38. Kat,l,mc,lar,n; öÖ rencinin Kald, , Ev, Yurt vb. Ortam Üslup ve Repertuvar Dersinin Hedeflerine Ula mas,nda Önemli Frustrasyonlara Neden Olabilirö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,

Ölçek	f	%
1.Hiç Kat,lm,yorum	2	3,9
2.Kat,lm,yorum	9	17,6
3.Kat,l,yorum	14	27,5
4.K,smen Kat,l,yorum	16	31,4
5.Büyük Ölçüde Kat,l,yorum	10	19,6
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde ö rencilerin; kald, , ev, yurt vb. ortam Üslup ve Repertuvar dersinin hedeflerine ula mas,nda önemli frustrasyonlara neden olabilir yönündedir. Ö rencinin bar,nd, , ortam,n olumsuz yönlerinin fazla olmas,, havas,z, kirli ya da da ,n,k bulunmas,, ö rencinin ders çal, abilece i bir ortam olmamas,, önemli engellemelere neden olabilir. Bu frustrasyonlar,n ortadan kald,r,lmas, için; konservatuar ö rencileri için özel mekânlar,n yap,lmas, ve kald,kklar, mekânlar,n bak,ml, ve temiz olmas, yönünde küçük e itimlerin verilmesin bu frustrasyonlar,n ortadan kald,r,lmas, yönünde etkili faktör olaca , dü ünülmektedir.

Tablo 39. Kat,l,mc,lar,n; ÷Aile Ortam,n,n Üslup ve Repertuar Dersinin Hedeflerine Ula mas,nda (olumlu ya da olumsuz) Bir Etkisi Yokturö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,

Ölçek	f	%
1.Hiç Kat,lm,yorum	12	23,5
2.Kat,lm,yorum	19	37,3
3.Kat,l,yorum	11	21,6
4.K,smen Kat,l,yorum	4	7,8
5.Büyük Ölçüde Kat,l,yorum	5	9,8
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde ö renciler; aile ortam,n,n bu dersin hedeflerine ula mas,nda olumlu ó olumsuz bir etkiye sahiptirö yönünde görü bildirmi lerdir. Bu görü ün olu mas,nda ö rencilerin büyük ço unlu unun ailelerinden uzakta olmas,n,n ve aileye olan özlemden kaynaklı oldu u dü ünülmektedir.

Tablo 40. Kat,l,mc,lar,n; ÷Aile Ortam, Üslup ve Repertuar Dersinin Hedeflerine Ula mas,nda Önemli Frustrasyonlara Neden Olabilirö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,

Ölçek	f	%
1.Hiç Kat,lm,yorum	2	3,9
2.Kat,lm,yorum	7	13,7
3.Kat,l,yorum	16	31,4
4.K,smen Kat,l,yorum	14	27,5
5.Büyük Ölçüde Kat,l,yorum	12	21,6
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde ö rencilerin; aile ortam,n,n bu dersin hedeflerine ula mas,nda frustrasyonlara neden olabilece i yönündedir.

Tablo 41. Kat,l,mc,lar,n; ÷Ailesinden Devir Ald, , Kültürel Birikim Üslup ve Repertuar Dersinin Hedeflerine Ula mas,nda Kar ,la t, , Frustrasyonlara Çözüm Bulmada Önemli Bir Etkiye Sahiptirö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,

Ölçek	f	%
1.Hiç Kat,lm,yorum	4	7,8
2.Kat,lm,yorum	5	9,8
3.Kat,l,yorum	17	33,3
4.K,smen Kat,l,yorum	14	27,5
5.Büyük Ölçüde Kat,l,yorum	11	21,6
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde ö rencilerin; ailesinden devir ald, , birikimlerin bu dersin hedeflerine ula ,lmas,nda kar ,la t, , frustrasyonlara çözüm bulmada önemli bir etkiye sahip oldu u görü üne büyük ölçüde kat,ld,klar, göstermektedir. Ailelerinden belli bir birikim alarak gelmi olan ö renciler bu dersin hedeflerine

ula mas,nda kar ,la t , frustrasyonlara kar , çözüm bulma, sonuca ula ma yönünde daha ileri seviyede olduklar, dü ünülmektedir.

Tablo 42. Kat,l,mc,lar,n; õAilesinden Edindi i Kültürel Birikimin Niteli i (olumlu ya da olumsuz) Üslup ve Repertuvar Dersinin Hedeflerine Ula mada Önemli Bir Role Sahiptirö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,

Ölçek	f	%
1.Hiç Kat,l,m,yorum	5	9,8
2.Kat,l,m,yorum	7	13,7
3.Kat,l,yorum	18	35,3
4.K,smen Kat,l,yorum	11	21,6
5.Büyük Ölçüde Kat,l,yorum	10	19,6
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde ö rencilerin; ailesinden edindi i kültürel birikimin niteli i bu dersin hedeflerine ula mada önemli bir role sahiptir. Görü üne büyük ölçüde kat,ld,klar,n, göstermektedir. Ailesinden olumlu bir kültürel birikimi olan ö rencilerin bu dersøe yakla ,m, daha bilinçli ve disiplinlidir. Di er yandan olumsuz birikimleri olan karma ,k yap,daki ö rencilerin yakla ,mlar, daha ciddiyetsiz ve sorumluklar, bu ders için daha azd,r.

5. Be inci Alt Probleme li kin Bulgular ve Yorum

Ö rencilerin Üslup ve Repertuvar Dersinin çeri i le ilgili Frustrasyonlara/ Engellemelere Yönelik Alg,lar, Nelerdir?

Bu alt probleme yönelik ö rencilere 10 soru sorulmu tur. Elde edilen veriler ve verilerin yorumlanması u ekildedir:

Tablo 43. Kat,l,mc,lar,n; õSeslendirilen Eserlere Olan Haz,r Bulunu luk Durumu Frustrasyonlara Neden Olabilirö (eser kimli ini bilme, usul vurabilme) Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,

Ölçek	f	%
1.Hiç Kat,l,m,yorum	10	19,6
2.Kat,l,m,yorum	11	21,6
3.Kat,l,yorum	16	31,4
4.K,smen Kat,l,yorum	7	13,7
5.Büyük Ölçüde Kat,l,yorum	7	13,7
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde öğrencilerin; Üslup ve Repertuvar dersinde seslendirilen eserlere hazırlanma durumu frustrasyonlara neden olur görüşüne katıldıkları yönündedir. Bazı öğrenciler daha önceki alt yapılarından kaynaklı olarak bu derste geçilen eserleri önceden biliyor olmaları diğer arkadaşları açısından bir frustrasyon yaratabilir. Örneğin seslendirilecek eser ile ilk defa karşılaşmaları için bu bir engellenmedir. Bu durumun ortadan kaldırılması için her iki durumda da ders hiç bilmeyene göre yapılmalıdır.

Tablo 44. Katılımcıların; Seslendirilen Eserlerin Sözlerinin Anlamı, Bir Frustrasyondurö Görüşüne Katılmadıkları,

Ölçek	f	%
1.Hiç Katılmıyorum	1	2,0
2.Katılmıyorum	5	9,8
3.Katılıyorum	22	43,1
4.Kısmen Katılıyorum	9	17,6
5.Büyük Ölçüde Katılıyorum	14	27,5
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde öğrencilerin; seslendirilen eserlerin sözlerinin anlamı, bir frustrasyondur, görüşüne katılmadıkları, göstermektedir. Sözlerini anlamadıkları, eserlerin seslendirilmesi süreci bir frustrasyon olarak görmektedir. Klasik Türk müziği repertuvarındaki büyük formda olan eserlerin birçoğunun sözleri Osmanlıca Türkçesi, Arapça ya da Farsçadır. Bu durumun ortadan kaldırılması için eserin sözlerinin açıklanması, anlamları, bilinmeyen kelimelerin öğretilmesi ve güftenin anlaşılabilir şekilde açıklanmasıyla bu frustrasyonların ortadan kalkacağı düşünülmektedir.

Tablo 45. Katılımcıların; Seslendirilen Eserlerin Güçlük Derecesinin Düzeye Göre Sıralanmamış Olması, Önemli Bir Frustrasyon Nedenidirö Görüşüne Katılmadıkları,

Ölçek	f	%
1.Hiç Katılmıyorum	3	5,9
2.Katılmıyorum	5	9,8
3.Katılıyorum	20	39,2
4.Kısmen Katılıyorum	13	25,5
5.Büyük Ölçüde Katılıyorum	10	19,6
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde öğrencilerin; seslendirilen eserlerin güçlük derecesinin düzeye göre sıralanmamış olması, önemli bir frustrasyon olarak kabul etmişlerdir. Bu frustrasyonu giderebilmek için eserler zorluk derecelerine göre sıralanabilir. Ya

da ö rencinin ders içindeki müzikal durumuna bak,larak ki iye özel, iki ki iye özel, gruplara özel eser tanzimleri yap,labılır. Bu sistemin bu ders için ortaya ç,kan frustrasyonlar, engelleyece i dü ünülmektedir.

Tablo 46. Kat,l,mc,lar,n, öSeslendirilen Eserlerin Ö rencinin Ses S,n,rlar,n,n Dikkate Al,narak Seslendirmesinin Sa lanmas, Frustrasyonlar,n Ortadan Kald,r,lmas,nda Önemli Bir Role Sahiptirö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,

Ölçek	f	%
1.Hiç Kat,lm,yorum	1	2,0
2.Kat,lm,yorum	6	11,8
3.Kat,l,yorum	15	29,4
4.K,smen Kat,l,yorum	10	19,6
5.Büyük Ölçüde Kat,l,yorum	19	37,3
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde ö rencilerin; seslendirilen eserlerin ö rencinin ses s,n,rlar,n,n dikkate al,narak seslendirilmesinin sa lanmas,n,n frustrasyonlar, ortadan kald,r,lmas,nda önemli bir role sahip oldu u görü ünü kabul ettikleri görülmektedir. Klasik Türk müzi i eserlerinin seslendirili inde ve üslup ve repertuvar dersi e itiminde birçok farklı, akortlardan eseri seslendirme imkânlar, vard,r. Bu durum s,n,f ses özelli i dü ünülerek ortak bir akortta birle erek bu akort üzerinde seslendirmelerin yap,lmak, ile ya da her ö renci için seslendirebilece i akorttan eseri okumalar, sa lanabilir. Bu gibi çal, malar,n bu ders için olabilecek frutrasyonlar, ortadan kald,raca , dü ünülmektedir.

Tablo 47. Kat,l,mc,lar,n; öDersi Veren Ö retim Görevlisinin Niteli i (olumlu veya olumsuz) Dersle İlgili Frustrasyonlar,n Giderilmesinde Önemli Bir Etkiye Sahiptirö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,

Ölçek	f	%
1.Hiç Kat,lm,yorum	2	3,9
2.Kat,lm,yorum	2	3,9
3.Kat,l,yorum	16	31,4
4.K,smen Kat,l,yorum	7	13,7
5.Büyük Ölçüde Kat,l,yorum	24	47,1
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde ö rencilerin; dersi veren e itmenin niteli i (olumlu-olumsuz) dersle ilgili frustrasyonlar,n giderilmesinde önemli bir etkiye sahiptir görü üne büyük oranla kat,ld,klar, görülmektedir. Klasik Türk müzi inde önemli yeri olan e itim ve aktar,m konusunda, aktar,m, yapan ki inin geni bir bilgiye, ö reticilik özelli ine, ayn, zamanda; klasik Türk müzi i repertuvar,ndaki eserleri

seslendirebilecek güzel bir sesçe ve üslup sahip olmas, gerekmektedir. Bu özelliklerin bu ders için ortaya ç,kabilecek frustrasyonlar,n giderilmesini sa layaca , dü ünülmektedir.

Tablo 48. Kat,l,mc,lar,n; öDersi Veren Ö retim Görevlisinin Olumsuz Tav,r ve Tutumlar,, Üslup ve Repertuvar dersinin hedeflerine Ula mas,nda Önemli Frustrasyonlara Neden Olabilirö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,

Ölçek	f	%
1.Hiç Kat,lm,yorum	3	5,9
2.Kat,lm,yorum	4	7,8
3.Kat,l,yorum	13	25,5
4.K,smen Kat,l,yorum	6	11,8
5.Büyük Ölçüde Kat,l,yorum	25	49,0
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde ö rencilerin; dersi veren ö retim eleman,n,n olumsuz tav,r ve tutumlar,, Üslup ve Repertuvar dersinin hedeflerine ula mas,nda önemli frustrasyonlara neden olabilece i, görü üne kat,l,mlar,n,n yüksek oldu u görülmektedir. Bu dersin e itmeninin öncelikle sa lam bir ruh ve karaktere sahip olmas,n, gerektirmektedir. Dengesiz tutum ve davran, lar, olan, egolar,n, ö renci üzerinde tatmine giden, bir e itmenin, bu dersin hedeflerine ula mas,ndaki en büyük engel oldu u anla ,lmaktad,r. Bu nedenle; zor, mesaisi uzun ve sab,r gerektiren Üslup ve Repertuvar dersi için, e itim verebilecek e itmenler atan,rken, bu durumlar,n dikkate al,nmas, gerekmektedir. Olumsuz davran, lar, sergilemeye devam eden e itmenden bu dersin al,nmas,, daha uygun bir e itmene verilmesi çal, malar,n bu frustrasyonlar, ortadan kald,raca , dü ünülmektedir.

Tablo 49. Kat,l,mc,lar,n; öDersi Veren Ö retim Görevlisinin Bilgi ve Birikimi ile lgili Yetersizlikleri Üslup ve Repertuvar Dersinin Hedeflerine Ula mas,nda Önemli Frustrasyonlara Neden Olabilirö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,

Ölçek	f	%
1.Hiç Kat,lm,yorum	1	2,0
2.Kat,lm,yorum	3	5,9
3.Kat,l,yorum	14	27,5
4.K,smen Kat,l,yorum	10	19,6
5.Büyük Ölçüde Kat,l,yorum	23	45,1
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde ö rencilerin; bilgi ve birikimi yetersiz olan ders e itmenin, üslup ve repertuvar dersinin hedeflerine ula mas,ndaki, engellerden birisi

oldu u, görü ünü payla t,klar, görülmektedir. Bu özelliklerdeki e itmenlerin örenciler taraf,ndan çabuk fark edilmesi, ö rencilerin tutum ve davran, lar,n da o e itmene kar , disiplinsiz ve ciddiyetsiz bir durumun ya anmas,na neden olaca ,ndan bu durumun dersin uygulamas,nda ciddi aksakl,klara neden olaca , dü ünülmektedir. Bir ba ka engellemeye neden olabilecek konu ise bilgi ve birikimi yetersiz olan e itmenlerin daha basit ve kolayc, bir e itime yönelmeleri ile ortaya ç,kabilecek olan frustrasyonlard,r. Üslup ve repertuvar dersinin hedeflerine ula abilmesi için dersin e itmeninin atan,rken ya da tercih edilirken, yeterlilik süzgecinden geçirilmesi ve üstleri taraf,ndan verdi i e itimin denetlenmesi ve kendisini geli tirmesi yönünde bir tak,m yap,c, çal, malar içine girmesinin bu ders için olu abilecek frustrasyonlar, ortadan kald,rabilece i dü ünülmektedir.

Tablo 50. Kat,l,mc,lar,n; öÖ rencinin Kültürel Bilgi ve Birikimi ile İlgili Yetersizlikleri Üslup ve Repertuvar Dersinin Hedeflerine Ula mas,nda Önemli Frustrasyonlara Neden Olabilirö Görü üne Kat,l,m Da ,l,mlar,

Ölçek	f	%
1.Hiç Kat,l,m,yorum	4	7,8
2.Kat,l,m,yorum	3	5,9
3.Kat,l,yorum	19	37,3
4.K,smen Kat,l,yorum	11	21,6
5.Büyük Ölçüde Kat,l,yorum	14	27,5
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde ö rencilerin; kültürel bilgi ve birikimi ile ilgili yetersizlikleri Üslup ve Repertuvar dersinin hedeflerine ula mas,nda önemli frustrasyonlara neden olabilece i yönündedir. Genel kültürü ve müzik kültürü yetersiz, birikimleri olmayan bir ö rencinin farklı görü ve dü ünceleri ile di er arkadaş lar,n, olumsuz yönde etkileyece i dü ünülmektedir. Bu durum henüz yeni konservatuvara girmi bir ö renci için söz konusu olabilir. Ancak e itim süresi içerisinde alaca , kültür dersleri, toplant, ve sohbetlerine kat,l,m,n sa lanmas, ayrıca konservatuvarda genel kültür, müzik kültürü, sanat ve kültür gibi baz, derslerin müfredata al,nmas,, Üslup ve Repertuvar dersinin hedeflerine ula mas,nda, bu yönde ortaya ç,kacak olan frustrasyonlar,n kald,r,lmas, yönünde, ba ar,l, olunaca , dü ünülmektedir.

Tablo 51. Kat,1,mc,lar,n; öÖ rencinin Üslup ve Repertuvar Dersine Ait Terminoloji Yetersizlikleri Üslup ve Repertuvar Dersinin Hedeflerine Ula mas,nda Önemli FrustrasyonlaraNeden Olabilirö. (nota farkl,1,klar,) Görü üne Kat,1,m Da ,1,mlar,

Ölçek	f	%
1.Hiç Kat,1m,yorum	3	5,9
2.Kat,1m,yorum	4	7,8
3.Kat,1,yorum	18	35,3
4.K,smen Kat,1,yorum	13	25,5
5.Büyük Ölçüde Kat,1,yorum	13	25,5
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde ö rencilerin; Üslup ve Repertuvar dersine ait terminoloji yetersizlikleri, Üslup ve Repertuvar dersinin hedeflerine ula mas,nda, önemli frustrasyonlara neden olabilece i, yönündedir. Terminoloji yetersizlikleri bu ders için frustrasyon yaratabilecek en önemli konulardan biridir. Yanl, ve eksik terimlerin kullan,ld, , bir dersin hedefine ula mas, beklenilemez. Ö rencilerin terminolojiyi ve terimleri e itim süreleri içinde ö renmeleri beklenmektedir. Ancak nota eksikli i, de i ikli i ya da günümüzdeki ad, ile sürüm farkl,1,klar,n,n fazla olmas, eserlerin ö renilmesinde güçlükler yaratmaktadır. Farkl, bir notadan ö rendi i bir eseri, ö rencinin haf,zas,ndan silip yenisi yerle tirmeye çal, mak oldukça zor bir süreçtir. Bu gibi durumlar,n ya an,lmas,n, engellemek için repertuvar dersi e itmenlerinden olu an bir kurulun eserleri belirleyip, sürüm farkl,1, , olan eserlerde derste yer verip örnek olarak gösterebilmesi ile bu frustrasyonlar,n ortadan kalkaca ,anla ,lmaktadır.

Tablo 52. Kat,1,mc,lar,n; öDersin E likli Olarak Yürütülmemesi Ba ar,m, Etkilerö Görü üne Kat,1,m Da ,1,mlar,

Ölçek	f	%
1.Hiç Kat,1m,yorum	2	3,9
2.Kat,1m,yorum	11	21,6
3.Kat,1,yorum	12	23,5
4.K,smen Kat,1,yorum	7	13,7
5.Büyük Ölçüde Kat,1,yorum	19	37,3
TOPLAM	51	100,0

Elde edilen verilerde ö rencilerin; dersin e likli olarak yürütülmemesi ba ar,m, etkiler görü üne kat,lmaktadırlar. Baz, ö renci gruplar, üslup ve repertuvar dersi eserlerini seslendirirken e likle daha rahat bir performans sergileyeceklerini dü ünürler. Bu durumun birkaç nedeni vard,r. öEser çal, ,lmam, t,r. Sazödan destek alarak eseri seslendirebilece ini dü ünülmektedir..ö ya da öSaz ile eser seslendirmek

al, kanlık haline gelmi tir.ö Bunun d, ,nda tam tersi bir durum da söz konusudur. Saz ile seslendirme yapmay,p sesleri ve perdeleri kendisinin bulup kullanmas, iste i, e li in kendisini a ,rtabilece i dü üncesi, e lik ile seslendirmeye al, ,k olmamas, gibi durumlar da olabilmektedir. Yine bir ba ka e lik konusu da ritim e li idir. Yani usûl vurarak seslendirme zorlu udur. Konservatuvar,n ilk y,llar,nda bu gibi müzikal aksakl,klarla s,kça kar , kar ,ya kal,n,yordu. Ancak ö rencilerin özellikle son s,n,fa geldi inde bu durumlarla daha az kar ,la t,klar, e itmenlerce bilinmektedir. Bu sonuca göre;

Tablo 53. Ö rencilerin Üslup ve Repertuvar Dersindeki FrustrasyonaYönelik Alg,lar,n,n Okullara Göre ANOVA Sonuçlar,

	Varyansın Kayna ,	Kareler Toplam,	sd	F	Anlamlık De eri (p)
Fiziki Frustrasyonlar	Gruplar Aras,	1,979	4	2,199	0,004
	Grup ç i	10,346	46		
	Toplam	12,324	50		
Biyolojik Frustrasyonlar	Gruplar Aras,	3,110	4	6,032	0,001
	Grup ç i	5,929	46		
	Toplam	9,039	50		
Psikoloji Frustrasyonlar	Gruplar Aras,	1,496	4	1,034	0,400
	Grup ç i	16,632	46		
	Toplam	18,127	50		
Sosyal Çevre ile ilgili Frustrasyonlar	Gruplar Aras,	3,2	4	6,257	0,001
	Grup ç i	5,881	46		
	Toplam	9,081	50		
Üslup ve Repertuvar Dersinin ç eri ine Yönelik Frustrasyonlar	Gruplar Aras,	3,678	4	1,904	0,012
	Grup ç i	22,217	46		
	Toplam	25,894	50		

Verilen bu 5 faktör alt,nda olu turdu u set, varyans analizlerine uygunlu u test edildikten sonra (Varsay,mlar, test edilerek sa land,ktan sonra) ö rencilerin **fiziki frustrasyonlar,n** belirlenmesi yönündeki etkisi aras,ndaki ili ki $f = 2,199$, $p = 0,004$ dür. $p < 0,005$ oldu u için bu düzeyde istatistiksel olarak anlaml, bir fark oldu u söylenebilir. Ba ka bir deyi le ö rencinin okudu u türü ile bu frustrasyonlara yönelik alg,lar,n belirlenmesine yönelik cevaplar,n anlaml, bir fark yaratt, , görülmektedir. Çoklu kar ,la t,rma sonuçlar,na göre de bu farklılık Selçuk, F,rat ve Ege üniversitesinde e itim gören ö rencilerden kaynaklanmaktadır. **Biyolojik frustrasyonlar,n** belirlenmesi yönündeki etkisi aras,ndaki ili ki $f = 6,032$, $p = 0,001$ dir. $p < 0,05$ oldu u için bu düzeyde ö rencilerin okudu u okul ile bu frustrasyonlara yönelik alg,lar,n belirlenmesine ili kin cevaplar,n istatistiksel olarak anlaml, bir fark yaratt, , görülmektedir. Çoklu kar ,la t,rma sonuçlar,na göre de bu farklılık çal, ma

yapılan konservatuvarlarda öğrencilerin öğrencilerden kaynaklanmaktadır. *Psikolojik frustrasyonlar*,nın belirlenmesi yönündeki etkisi arasındaki ilişki $f = 1,034$, $p = 0,400$ dır. $P < 0,05$ olmadıkça, bu için istatistiksel olarak bu düzeyde anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Bu nedenle psikolojik frustrasyonlar,nın belirlenmesinde okul türünün bir anlamı yoktur. *Sosyal frustrasyonlar*,nın belirlenmesi yönündeki etkisi arasındaki ilişki $f = 6,257$, $p = 0,001$ dir. $p < 0,05$ olduğu için bu frustrasyonlara yönelik algılar,nın belirlenmesine ilişkin cevaplar,ın istatistiksel olarak anlamlı bir fark yarattığı görülmektedir. Çoklu karşılaştırma sonuçlarına göre de bu farklılık İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Müziği Konservatuvarı, Ege Üniversitesi Türk Müziği Konservatuvarı, Selçuk Üniversitesi Devlet Konservatuvarı, ve Fırat Üniversitesi Devlet Konservatuvarından kaynaklanmaktadır. *Üslup ve Repertuar dersinin içeriğine yönelik Frustrasyonlar*,nın belirlenmesi yönündeki etkisi arasındaki ilişki $f = 1,904$, $p = 0,012$ dir. $p < 0,05$ olduğu için bu frustrasyonlara yönelik algılar,ın belirlenmesine ilişkin cevaplar istatistiksel olarak anlamlı bir fark yarattığı görülmektedir. Bu çoklu karşılaştırma sonuçlarına göre de bu farklılık İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Müziği Konservatuvarı, Ege Üniversitesi Türk Müziği Konservatuvarı, ve Fırat Üniversitesi Devlet Konservatuvarından kaynaklanmaktadır.

Cinsiyet ile öğrencilerin Üslup ve Repertuar dersindeki frustrasyonlara yönelik algılar,ının belirlenmesinde istatistiksel olarak farklılık olup olmadığı anlamak için (t) testi yapılmıştır. Bu 5 ana faktörün cinsiyete göre istatistiksel bir fark yaratmadığı görülmüştür. Bir başka deyişle bu algılar,ın oluşmasında cinsiyetin hiçbir önemi yoktur.

6. Altın, Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Öğrencilerin Üslup ve Repertuar Dersindeki Fiziki Frustrasyonlara/Engellemelere Yönelik Tutum ve Davranışları Nasıl?

Bu alt probleme yönelik öğrencilere 3 soru sorulmuştur. Elde edilen veriler ve verilerin yorumlanması aşağıda eklenmiştir.

Öğrencilerin eğitim yaptıkları okulda üslup ve repertuar dersinin hedefine ulaşamadıkları fiziki frustrasyonlar ile ilgili olan en sık karşılaşılan,

olumsuzluklar,n dersliklerin so uk olmas,, havas,z olmas,, yal,t,m,n eksik olmas, veya olmamas, yönündedir. Dersin ö renilmesinde frustrasyonlara neden olan bu durumlar,n ö renciler kadar e itmenleri olumsuz yönde etkiledi i anla ,lm, t,r. E itmenlerin görü lerine göre dersi alan ö rencilerin say,s, az ise dersleri kendi odalar,nda yapmay, tercih ettikleri anla ,lmaktad,r. Bu frustrasyonlar, ortadan kald,rnak için okul yönetimi ile i birli i içinde olduklar,n,, fiziki ortamlar,n iyile tirilmesi, onar,lmas, ve düzeltilmesi için okul yönetimi ile birlikte çal, malar yapt,klar, anla ,lmaktad,r.

7. Yedinci Alt Probleme li kin Bulgular ve Yorum

E itimcilerin Üslup ve Repertuar Dersindeki Biyolojik Frustrasyonlara/ Engellemelere Yönelik Tutum ve Davran, lar, Nas,ld,r?

Bu alt probleme yönelik e itimcilere 3 soru sorulmu tur. Elde edilen veriler ve verilerin yorumlanması u ekildedir.

E itmen görü lerine göre Üslup ve Repertuar dersi için en s,k kar ,la ,lan biyolojik frustrasyonlar,n ba ,nda ö rencilerin ses rahats,zl,klar, (nodül- polip- grip- nezle gibi), yeterli ses alan,na sahip olmamalar, (temel bilimler ö rencileri), okul d, ,nda gece çal, malar,ndan kaynaklanan ses k,s,kl, , ve yorgunluklar,, a ,r, sigara tüketiminden kaynaklanan sesin niteli inin ve renginin de i mesi ve ses aral, ,n,n daralması gibi olaylar,n e itmenlerin s,k rastlad, , biyolojik frustrasyonlar oldu u anla ,lmaktad,r. Bu frustrasyonlara kar , tutumlar, genellikle t,bbi müdahaleyi önermeleridir. Ö renciler ile bu yönde yapt,klar, toplant,lar ve konu malarda; özel hayatlar,na dikkat etmeleri, bol bol uyumalar, gerekti ini, seslerini yoran, bozan ya da k,san ortamlardan olabildi ince uzak durmalar, yönündedir. Biyolojik yap,dan kaynaklanan ses aral,klar, ve performanslar, ile ilgili kar ,la ,lan frustrasyonlar,n ortadan kald,r,lmas,na yönelik tutumlara yönelik önerilerden biride k,z ve erkeklerin farklı mekânlarda ders yapmas,na yöneliktir. Bir ba ka e itmene göre de biyolojik frustrasyonlar sadece ö rencinin sesi ile ilgili olmad, , yönündedir. Görme kay,plar, ve rahats,zl,klar,, sonradan ba layan i itme kay,plar, da biyolojik frustrasyonlar

olu turabilece i, bu frustrasyonlar, ortadan kald,rmak içinde, e itmenlerin farklı, stratejiler geli tirmeleri gerekti i konusunda tutum ve davran, lar mevcuttur.

8. Sekizinci Alt Probleme li kin Bulgular ve Yorum

E itimcilerin Üslup ve Repertuvar Dersindeki Psikolojik Frustrasyonlara/ Engellemelere Yönelik Tutum ve Davran, lar, Nas,ld,r?

Bu alt probleme yönelik e itimcilere 3 soru sorulmu tur. Elde edilen veriler ve verilerin yorumlanması u ekildedir.

E itmenler görüş lerinde, Üslup ve Repertuvar dersi alan ö renciler için en sık kar ,la ,lan psikolojik frustrasyon durumları,n,n, ö rencinin kendi iç dünyas,ndan kaynakland, , yönündedir. Ancak ö rencinin psikolojisini etkileyen ba ka faktörlerinde oldu undan söz etmi lerdir. Sık problemleri, müzikal yetersizlik, kendini zayıf ve yetersiz hissetmesi, çevresel etkenler, okul ve derslerin durumu, özel ya ant,s,, ailevi ili kilerindeki olumsuzluklar gibi, nedenlerden dolayı, ö rencilerin psikolojik rahatsızlıklar ya ayabileceklerinden söz etmi lerdir. Üslup ve Repertuvar dersinin algılanması ve ba arılabilmesi için ö rencinin sıkı ruh haline ihtiyaç duyuldu u, aksi takdirde ö rencinin, bu dersin gerekliliklerini yerine getirmeyece i konusunda görüş ler vardı,r. Tüm bu frustrasyon yaratabilecek nedenlerin önüne geçebilmek için, e itmenler farklı görüş ler sunmu lard,r. Ö rencilerin tamamı,n,n psikolojik tıbbi destek alması gerekti ini savunan e itmenler oldu u gibi, bu gibi durumlarda e itmen ve ö renci aras,nda konu arak frustrasyonları,n engellenebilece ini savunan e itimci görüş leri de mevcuttur.

9. Dokuzuncu Alt Probleme li kin Bulgular ve Yorum

E itimcilerin Üslup ve Repertuvar Dersindeki Sosyal Çevre ile İlgili Frustrasyonlara/ Engellemelere Yönelik Tutum ve Davran, lar, Nas,ld,r?

Bu alt probleme yönelik e itimcilere 3 soru sorulmu tur. Elde edilen veriler ve verilerin yorumlanmas, u ekildedir:

E itmenler görü lerinde, Üslup ve Repertuvar dersi alan ö renciler için en s,k kar ,la ,lan,sosyal çevre ile ilgili frustrasyon durumlar,n,n, ö rencilerin arkada çevresindeki ileti im durumlar,nda, maddi durumlar,ndan, ku ak çat, malar,ndan, sosyal payla ,m sitelerinde geçirdiklerin sürenin uzunlu undan kaynaklanabilece i hakk,nda görü ler sunmu lard,r. E itmenlerin Üslup ve Repertuvar dersinde geçilen eserlerin farklı kültür ve çevreden gelen her ö renciye hitap etmedi ini belirten e itmenlerin, frustrasyonlara yönelik tutum ve davran, lar, genellikle iki diyalogdan yana olmu tur. Arkada çevresi ve ya ad, , çevrede huzursuz, büyüklerin gelenekleri ile çat, malar ya ayan ö rencilerin bulundu unu, ya ad,klar, bu durumlar,n derse yans,mamas, için çal, malar yapt, ,n, belirten e itmenler de vard,r. Sosyal çevreden kaynaklanan frustrasyonlar,n engellenmesi yönünde ö rencilerin aileleri ile ileti ime geçilmesi gerekti ini dü ünen e itmen görü leri de vard,r.

10. Onuncu Alt Probleme li kin Bulgular ve Yorum

E itimcilerin Üslup ve Repertuvar Dersinin içeri i ile ilgili Frustrasyonlara/ Engellemelere Yönelik Tutum ve Davran, lar, Nas,ld,r?

Bu alt probleme yönelik e itimcilere 3 soru sorulmu tur. Elde edilen veriler ve verilerin yorumlanmas, u ekildedir:

E itmenler görü lerinde, üslup ve repertuvar dersi alan ö renciler için en s,k kar ,la ,lan,dersin içeri i ile ilgili frustrasyon durumlar,n,n; eserlerin seslendirilmesi, usûl ile eser seslendirmeyi istememe yönünde talepler, büyük formda ki eserlerden çabuk s,k,lmalar,, a ,r gelmesi ve ilgi zayıf, ,n,n olmas,, derse devam sorunu olmas,, sözleri aç,klayamama durumu, perde basmada ya ad,klar, olumsuzluklar, akort birli i olmamas,, nota birli inin sa lanmamas,, klasik Türk müzi inin seslendirilme özellikleri ile eser okuyamamalar,, seçilen eserlerin ö rencilerin kabiliyet ve yetene inin üzerinde olmas,, dinlemek zorunda olduklar, ses ustalar,n,n kay,tlar,n,n eski olu u, e itimini ald,klar, müzi i dinlememeleri, eser kimli ine

yönelik çal, malar, yapmamalar,, dersin sadece eseri seslendirmek ile gerçekle t i ini dü ündüklerini, dersin e itmenini be enmemeleri, e itmen ile olan ili kilerinde denge kuramamalar,, ya am tarzlar, ile e itimini ald,klar, müzik türünün uyu mamas, gibi birçok farklı, frustrasyonlar,n ya and, ,ndan söz etmi lerdir. Bu frustrasyonlar,n ortadan kald,r,ımas, için baz, e itmenler frustrasyonun özelli ine göre kendi geli tirdikleri yöntemleri kulland,klar,n, belirtmi lerdir. Bu yöntemler u ekilde s,ralanabilir:

Klasik Türk müzi i gelene i ve tarihinin ayr,ca Üslup ve Repertuvar dersinin kültürel ve sosyal yönlerinin anlat,ld, , teorik bilgilere yer verilmesi

Eser seçiminde bazen kolaydan zora do ru ilkesinin uygulanmas,, büyük formda eserler yan,nda ark,, ilahi, türkü gibi formlara yer verilmesi,

Usul vurarak eser seslendirmenin faydalar, ve nedeninin anlat,ımas,, ders e itmeninin de ö renci ile birlikte usûl vurarak eseri seslendirmesi,

Eserlerin eski Türkçe olan güftelerinin ö renci ile birlikte aç,kılanmas,,

Ortak bir akort tayin edip eseri seslendirme yoluna gidilmesi ya da k,zlar ve erkeler için farklı, ya da yak,n akortlar belirlenmesi,

Klasik Türk müzi i üslup ve tavr,na dikkat edilerek eserlerin seslendirmesi ve geçilen eserin varsa do ru icra kay,tlar,n,n dinletilmesi,

Özellikle eser kimli ine yönelik dersin yürütülmesinin sa lanmas,,

Dersin e itmeni ve ö renci aras,nda bireysel bar, ,n sa lanmas,na dikkat edilmesi,

Dersin i lenmesinin en az bilene göre yap,ımas,

Ya am tarzlar,n,n ve ya ad,klar, ortam,n e itimini ald,klar, müzik türünün gerektirdi i artlara göre tasarlanmas, yönünde küçük toplant,lar ve söyle iler düzenlenmesi,

Klasik Türk müzi i ile ilgili her türlü kayna , (kitap, ses, görüntü, gibi) olu turma ve ar iv bilincinin yerle tirilmesi gibi özellikler. Bu ders için olu abilecek tüm frustrasyonlar, ortadan kald,raca , yönünde görü ler belirtilmi tir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde alt problemlere göre elde edilen verilerin sonuçları ve önerilere yer verilmiştir.

Birinci alt probleme ilişkin elde edilen verilere göre öğrenciler;

Derslerin yapıldığı, derslikle ilgili olumsuzlukları, derste kullanılan araç ve gereçlerin yetersizliği veya olmayışı, derste kullanılan nota vb yazılı materyallerin dersin eksikliği veya niteliğinin, derse katılan öğrenci sayısı fazla ya da az olmasının, derse katılan öğrenci sayısı fazla olmasının, derse katılan öğrencilerin niteliğinin (çabuk kavrayan ve derse hazırlanmış olan öğrenci), derse katılan öğrencilerin niteliğinin düşük olmasının, dersin süre zamanlaması, ders saatlerinin erken veya geç olma durumunun derslerin süre ve zamanlaması, doğru yapılmaması, engellemelere yol açması, düştürmüştür.

Diğer yandan öğrencilerin bir kısmı; okulun fiziki ortamı, dersin hedefine ulaşmada, ciddi bir frustrasyona neden olmayacağı, okulun fiziki ortamındaki her türlü olumsuzlukları, öğrencilerin hedeflerine ulaşmada ciddi bir frustrasyona neden olmayacağı, belirtmiştir.

İkinci alt probleme ilişkin elde edilen verilere göre öğrenciler;

Bedensel rahatsızlıklar ve hastalıkları, bu dersin yapılmasında rahatsızlığı, ekline göre frustrasyon yaratabileceği, bedensel rahatsızlıklar ve hastalıkları, dersin yapılmasında frustrasyon oluşturabileceği, uykusuzluk, yorgunluk gibi bedensel sıkıntıları, dersinin hedefine ulaşmada olumsuzluklar yaratacağı, zihinsel algılarındaki farklılıkları veya sorunları, bu dersin hedefine ulaşmada engelleyici faktör olduğunu, müzikal yeteneklerinin dersin hedeflerine ulaşmada etkiye sahip olduğunu, müzikal becerilerin üslup ve repertuar dersinin hedeflerine ulaşmada önemli bir etkiye sahip olacağını, belirtmiştir. Diğer yandan,

ö rencilerin, zihinsel alg,lar,n yüksek olmas,n,n, dersin hedeflerine ula mas,nda tüm engellemeleri ortadan kald,rabilece i, müzikal yeteneklerinin bu dersin hedefine ula mas,nda ortaya ç,kan frustrasyonlar, ortadan kald,raca ,, müzikal becerilerinin bu dersin hedefine ula ma yolunda kar ,s,na ç,kan frustrasyonlar, ortadan kald,rmada önemli bir role sahip oldu u yönünde görü ler bildirmi lerdir.

Üçüncü alt probleme ili kin elde edilen verilere göre ö renciler;

Derse yönelik ya ad, , kayg,, stres yo unlu unun Üslup ve Repertuvar dersinin hedeflerine ula mas,nda önemli bir etkiye sahip oldu unu, mesleki ya am,na kar , içinde bulundu u belirsizliklerin dersin hedefine ula mas,nda önemli bir frustrasyon oldu unu, günlük ya amlar,nda sahip olduklar, genel kayg, ve stres yo unlu un Üslup ve Repertuvar dersinin hedeflerine ula mas,nda bir etkiye sahip oldu unu, günlük ya am,nda sahip oldu u kayg, ve stres yo unlu unun vermi oldu u gerginlik halinin Üslup ve Repertuvar dersinin hedeflerine ula mas,nda önemli bir frustrasyon olu turdu u dü üncesini ta ,d,klar, anla ,lmaktad,r.

Dördüncü alt probleme ili kin elde edilen verilere göre ö renciler;

Arkada ili kilerinin Üslup ve Repertuvar dersinin hedeflerine ula mas,nda önemli bir etkiye sahip oldu unu, arkada lar, ile huzurlu, bar, ,k ve mutlu bir ortama sahip olan bir ö rencinin Üslup ve Repertuvar dersinin hedeflerine ula mada önemli bir etkiye sahip oldu unu, Üslup ve Repertuvar dersini veren ö retim eleman, ile ö renciler aras,ndaki (olumlu ya da olumsuz) ili kilerin dersin hedeflerine ula mas,nda etkili oldu unu, e itmen ve ö renci aras,nda daima seviyeli, e itimin derse yönelik bir yak,nla ma olmas,, e itmen ile ö rencinin tart, ma, kavga, iddet gibi olumsuz davran, lar,n aza indirilmesiyle engellemeleri ortadan kald,rabilece i, dersi veren e itmen ile ö renciler aras,ndaki yap,c, ve olumlu ili kilerin bu dersin hedeflerine ula mada frustrasyonlar, ortadan kald,raca ,, okul d, ,ndaki ortam,n dersin hedeflerine ula mas,nda önemli bir etkisi oldu unu, kald, , ev, yurt, pansiyon vb. mekânlar,n bu dersin hedeflerine ula mas,nda uygun oldu unu, huzurlu düzenli ve güvenli olmayan mekânlarda ya ayan ö rencilerin, bu dersi okul d, ,nda tekrar etme olana , olamayaca ,n, bu durumda bir frustrasyon olu turaca ,n,, bar,nd, , ortam,n olumsuz yönlerinin fazla olmas,, havas,z, kirli ya da da ,n,k bulunmas,, ders çal, abilece i bir ortam olmamas,n,n önemli engellemelere neden olabilece ini,

ailesinden devir ald, , birikimlerin bu dersin hedeflerine ula ,lmas,nda kar ,la t, , frustrasyonlara çözüm bulmada önemli bir etkiye sahip oldu u görü üne büyük ölçüde kat,ld,klar,n,, ailesinden edindi i kültürel birikimin niteli i bu dersin hedeflerine ula mada önemli bir role sahip oldu u dü üncesinde olduklar,n, göstermektedir.

Be inci alt probleme ili kin elde edilen verilere göre ö renciler;

Üslup ve Repertuvar dersinde seslendirilen eserlere haz,r bulunu luk durumunun frustrasyonlara neden oldu unu, seslendirilen eserlerin sözlerinin anla ,lmay, ,, seslendirilen eserlerin güçlük derecesinin düzeye göre s,ralanmay, ,n,n olumsuzluk yaratt, ,n,, seslendirilen eserlerin ö rencinin ses s,n,rlar,n,n dikkate al,narak seslendirilmemesinin ve akort probleminin önemli bir olumsuzluk oldu unu, klasik Türk müzi inde önemli yeri olan e itim ve aktar,m konusunda, e itimi veren ki inin geni bir bilgiye sahip olmay, ,, klasik Türk müzi i repertuvar,ndaki eserleri seslendirebilecek nitelikte sese ve üsluba sahip olmamas,n,n önemli bir frustrasyon yaratt, ,n,, dersi veren ö retim eleman,n,n olumsuz tav,r ve tutumlar,, bu dersinin hedeflerine ula mas,nda bir engel olabilece ini, ö rencilerin Üslup ve Repertuvar dersine ait terminoloji yetersizliklerini, Üslup ve Repertuvar dersinin hedeflerine ula mas,nda, önemli frustrasyon olarak gördükleri dü üncesinde olduklar,n, göstermektedir.

Alt,nc, alt probleme ili kin elde edilen verilere göre e itmenler;

Fiziki frustrasyonlar ile ilgili, en s,k kar ,la t,klar, durumlar, genellikle konservatuvar binas,n,n e itimine uygun olmamas,, müzik e itimine uygun bir donan,m içermemesi, dersliklerin so uk olmas,, havas,z olmas,, yal,t,m,n eksik olmas, veya olmamas, yönündedir. Bu görü lerine göre dersliklerin say,lar,n,n yeterli olmamas,ndan kaynaklanan olumsuzluklar, a mak ve frustrasyona dönmesini engellemek için, dersleri kendi odalar,nda yapmay, tercih ettikleri yönünde görü ler sunmu lard,r. Bu frustrasyonlar, ortadan kald,rmak için okul yönetimi ile i birli i içinde olduklar,n,, fiziki ortamlar,n iyile tirilmesi, onar,lmas, ve düzeltilmesi için okul yönetimi ile birlikte çal, malar yapt,klar, anla ,lmaktad,r.

Yedinci alt probleme ili kin elde edilen verilere göre e itmenler;

Üslup ve Repertuvar dersi için, en sık karıla tıklar, biyolojik frustrasyonlar, n ba nda öğrencilerin ses rahatsızlıklar, (nodül-polip-grip-nezle-faranjit gibi), yeterli ses alanına sahip olmamalar, (Temel Bilimler öğrencileri), okul d, nda gece çal, malar,ndan kaynaklanan ses k, s, kl, ve yorgunluklar,, a r, sigara tüketiminden kaynaklı sesin niteliğinin ve renginin değişmesi ve ses aralığının daralması, gibi rahatsızlıklar, n oldu unu anlatılmaktadır. Bir bakışa göre de biyolojik frustrasyonlar sadece öğrencinin sesi ile ilgili olmadık, yönündedir. Görme kayıplar, ve rahatsızlıklar,, sonradan başlayan i tme kayıplar,, hareki ve nörolojik rahatsızlıklarda biyolojik frustrasyonlar olu turabilece i ve bu frustrasyonlara karşı e itimcilerin genellikle tbbi müdahaleyi önerdikleri anlatılmaktadır.

Sekizinci alt probleme ili kin elde edilen verilere göre e itmenler;

Üslup ve Repertuvar dersi alan öğrenciler için en sık karıla lan psikolojik frustrasyon durumları, n, öğrencinin kendi iç dünyasından kaynaklandı n, belirtmektedirler. Ancak öğrencinin psikolojisini etkileyen bakış faktörlerinde oldu undan söz etmi lerdir. Sıklık problemleri, müzikal yetersizlik, kendini zayıf ve yetersiz hissetmesi, çevresel etkenler, okul ve derslerin durumu, özel ya antı,, ailevi ilişkilerindeki olumsuzluklar gibi, nedenlerden dolayı, öğrencilerin psikolojik rahatsızlıklar ya ayabileceklerinden söz etmi lerdir. Üslup ve repertuvar dersinin algılanması ve başarılabilmesi için öğrencinin sağlıklı ruh haline ihtiyaç duyuldu u, aksi takdirde öğrencinin, bu dersin gerekliliklerini yerine getirmeyece i konusunda görüşler vardır.

Dokuzuncu alt probleme ili kin elde edilen verilere göre e itmenler;

Üslup ve Repertuvar dersi alan öğrenciler için en sık karıla lan, sosyal çevre ile ilgili frustrasyon durumları, n, öğrencilerin arkadaş çevresindeki iletişim durumları,, maddi durumları,, ku ak çatışmalar,, sosyal paylaşım sitelerinde geçirdiklerinin sürenin uzunluğ u, oldu unun üzerinde durmu lardır. Üslup ve Repertuvar dersinde geçilen eserlerin farklı kültür ve çevreden gelen her öğrenciyi hitap etmedi i hakkında görüş bildiren e itmenler de vardır.

Önümüzdeki alt probleme ilişkin elde edilen verilere göre eğitimciler;

Üslup ve Repertuvar dersi alan öğrenciler için en sık karşılaşılan dersin içeriği ile ilgili frustrasyon durumları; eserlerin seslendirilmesi, usûl ile eser seslendirmeyi istememe yönünde talepler, büyük formdaki eserlerden çabuk sıkılmaları, ağırlı gelmesi ve ilgi kaybı, dersin devam sorunu olması, sözleri açıklayamama durumu, perde basmada yanlış adımlar, olumsuzluklar, akort birliği olmaması, nota birliğinin sağlanmaması, klasik Türk müziğinin seslendirme özellikleri ile eser okuyamamaları, seçilen eserlerin öğrencilerin kabiliyet ve yeteneklerinin üzerinde olması, dinlemek zorunda oldukları ses ustaları, kayıtları, eski olmaları, eğitimini aldıkları, müziği dinlememeleri, eser kimliğine yönelik çalışmalar yapmamaları, dersin sadece eseri seslendirmek ile gerçekleştirdiklerini, dersin eğitimcilerini beğenmemeleri, eğitimci ile olan ilişkilerinde denge kuramamaları, yaygın tarzlar ile eğitimini aldıkları, müzik türünün yaygın olması gibi birçok farklı frustrasyonları yaşadıklarını belirtmektedirler.

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre frustrasyonları ortadan kaldırılması için;

Fiziki ortamların olumsuz yanları düzeltilmesi ile ilgili olarak okul ya da üniversite yönetimi bilgilendirilmelidir. Gerekirse konservatuvarda bu yönde bir komisyon kurulup fiziki ortamların kullanılması sağlanmalıdır. Ayrıca sonuçlar üzerine, ilgili birim yöneticilerine raporlar (bilgilendirme) verilmelidir.

Öğrenciler biyolojik imkânlarıdaki sıkıntıları, en çok ses rahatsızlıkları üzerinde yaşamaktadırlar. Ses rahatsızlıkları ve hastalıkları için yapılacak ilk adım iyi bir hekime gitmektir. Ancak öğrencinin ses aralığından dolayı yaygın sorunlar eseri seslendirirken zorlanması ya da sesi verimli kullanamaması durumunda ise öğrencinin sesine uygun bir akorttan eseri seslendirmesi sağlanmalıdır. Farklı bir akort için asla zorlanmamalıdır. Grip, nezle, farenjit gibi geçici rahatsızlıklarda öğrenci dinlendirilmelidir.

Biyolojik rahatsızlıkların büyüklüğü ve önemini belirlemektedir. Psikolojik boyutlar, fazla olan rahatsızlıklar için yaygın bedensel rahatsızlıkların, psikolojik rahatsızlıkla ilişkili olan öğrenciler için eğitimcinin bir psikiyatrist

yaklaşım, ile bu sorunu aşılamak, sağlaması gerekmektedir. Bazı uygulamayacak olan psikolojik sorunlar içinse mutlaka tıbbi yardım alınması gerekmektedir,

Ses sağlığı, ile ilgili olumsuzlukların giderilmesine yönelik, konu ile ilgili toplantılar ve konular yapılabilir. Konservatuvarın ses ile ilgili bölümlerinde eğitim gören öğrencilerin, ses sağlıklarının takibi için kulak burun boğaz doktorları ile belli bir ücret karşılığında düzenli sürelerle muayeneleri ve takipleri yapılabilir. Böylece ses ile ilgili hastalara ve rahatsızlıklara erken müdahale yapılma imkânı bulunabilir. Bu da Üslup ve Repertuvar dersinde yapılan eğitimin ses ile ilgili olan kısmının sorunsuz yapılmasını sağlayacaktır. Öğrencilerin ses ve bedensel sağlıklarını için özel hayatlarına dikkat etmeleri, seslerini sağlığı için uyku düzenine dikkat etmeleri, seslerini yoran, bozacak olan ortamlardan olabildiğince uzak durmaları önerilebilir. Bu frustrasyonlar, ortadan kaldırmak için, eğitimcilerin, öğrencilerin biyolojik ve olumsuz taraflarını tespit ederek, farklı stratejiler geliştirmeleri doğru bir yöntem olacaktır.

Tüm bu frustrasyonların önüne geçebilmek için, öğrencilerin tamamının psikolojik tıbbi destek alması önerilebilir. Ya da eğitimci ve öğrenci arasında diyaloga dayalı görüşmelerin artırılması, frustrasyonların engellenebilmesi için bir yöntem olarak kullanılabilir.

Frustrasyonlara yönelik tutum ve davranışların çözümünde genellikle diyalogdan yana bir tutum sergilenmelidir. Arkadaş çevresi ve yaşadığı çevrede huzursuz, büyüklerin gelenekleri ile çatışmalar yaşayan öğrencilerin, yaşadıkları bu durumlar, derse yansımaları, yönünde planlamalar yapılmalıdır. Sosyal çevreden kaynaklanan frustrasyonların engellenmesi için de öğrencilerin aileleri ile iletişime geçilmesi yönünde çalışmalar yapılmalıdır.

Klasik Türk müziği geleneği ve tarihinin ayrıca Üslup ve Repertuvar dersinin kültürel ve sosyal yönlerinin anlatılması, teorik bilgilere öretilmelidir. Eser seçiminde bazen kolaydan zora doğru bir yol takip edilmelidir. Büyük formda eserler yanında halk, ilahi, türkü gibi formlara yer verilmelidir. Usûl vurarak eser seslendirmenin yarar, üzerinde durulmalıdır. Ders eğitimci öğrenci ile birlikte usûl vurarak eserleri seslendirme yolunu tercih etmelidir.

Eserlerin eski Türkçe olan güfteleri ö renci ile birlikte aç,klanmal,d,r. Ortak bir akort tayin edilip eseri seslendirme yoluna gidilmelidir. Ya da k,zlar ve erkekler için farklı, ya da yakın akortlar belirlenmelidir. Klasik Türk müzi i üslup ve tavr,na dikkat edilerek eserin seslendirmesi yap,lmal,d,r. Geçilen eserlerin varsa do ru seslendirilmi kay,tlar, dinletilmelidir. Özellikle eser kimli ine yönelik çal, malar yap,larak derse ba lanmal,d,r. Dersin e itmeni ve ö renci aras,nda bireysel bar, ,n sa lanmas,na dikkat edilmelidir. Dersin planlanmas, en az bilene göre yap,lmal,d,r. Ya am tarzlar,n,n ve ya ad,klar, ortam,n, e itimini ald,klar, müzik türünün, gerektirdi i artlara göre tasarlanmas, yönünde küçük toplant,lar, söyle iler düzenlenmelidir. Klasik Türk müzi i ile ilgili her türlü kayna , (kitap, ses, görüntü, nota gibi) olu turma ve ar ivleme bilinci yerle tirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Abales, H.F. (1994), (Hoffer, C. F., Klotman, R. H. *Social Psychological Foundations Of Music Education*, Schirme Books, New York
- Akalın, S. (1980), *Edebiyat Terimleri Sözlüğü*, İstanbul, Varlık Yayınevi, İstanbul.
- Akyüz, Y. (1994), *Türk Etnim Tarihi*, (5. Baskı), Kültür Koleji Yayınları, İstanbul.
- Altun, İ., Recai Ç., S., Bayraktarolu, E., Yıldırım, (2012), *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamaları*, 7. Baskı, Sakarya Kitapevi, Sakarya
- Bağcıoğlu, E. (1996), *Etnim Giriş*, (4. Baskı), Yargı Matbaası, Ankara.
- Bağcıoğlu, A.F. (2001) *Özellikle Türk Müziğinde Etnim Girmemi Yitik Değerler Müzikte* 2000 Sempozyumu, Hazırlayan: Gökten Ay, Kültür Bakanlığı, Yayınları, Ankara.
- Behar, C. (1992), *Zaman, Mekân, Müzik. Klasik Türk Musikisinde Etnim (Mekân) ve Aktarım*, Afa Yayıncılık, İstanbul.
- Behar, C. (1987), *Klasik Türk Musikisi Üzerine Denemeler*, Balam Yayıncılık, İstanbul.
- Berker, E. (1985), *Türk Gençliğinin Müzik Etnimi, Geçmişten Geleceğe Türk Musikisi*, Türk Kadınlar Kültür Derneği Yayınları, Kadıköy Matbaası, Ankara.
- Berktin, T.C., (1978), *Çocuklarda ve Gençlerde davranış bozuklukları*, Türkiye İstatistik Bankası, Kültür Yayınları, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- Beşiroğlu, İ. (1997), *Türk Musikisinde Üslup ve Tavrın Açısından Mekân*, İstanbul Türk Müziği Günleri, Türk Müziğinde Etnim Sempozyumu, Kültür Bakanlığı, Yayınları, Ankara.

- Beiro lu, . Çolako lu, G., Tohumcu, Z.G., Küçükaksoy, F.M., (2010), *Prof. Ercüment Berker ve Yaz,lar,,* stanbul Teknik Üniversitesi Türk Müzi i Devlet Konservatvar, Yay,nlar,, stanbul.
- Bozkaya, . (2001), *Ça da Müzik E itimi ve Temel Özellikleri*, Müzikte 2000 Sempozyumu, Haz,rlayan: Göktan Ay, Kültür Bakanl, , Yay,nlar,, Ankara.
- Bulut, M.H., (2003), *Müzik E itimi ve Müzikoloji*, Cumhuriyetimizin 80. Y,1,nda Müzik Sempozyumu, 30-31 Ekim 2003, nönü Üniversitesi, Malatya
- Cücelo lu, D. (1993), *nsan ve Davran, ,,* Remzi Kitapevi, stanbul.
- Çeviko lu, T.(1999), *lköretim Kurumlar, Müzik Dersi Program,nda Geleneksel Türk Sanat Müzi i Müfredat, Üzerine bir çal, ma*, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik E itimi Ana Bilim Dal, (Yay,nlanmam, Yüksek Lisans Tezi)
- Çeviko lu, T.(2009), *Klasik Türk Müzi inin Bugünkü Sorunlar,,* Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çal, malar, Kongresi ó ICANAS 38, 10-15 Eylül 2007 Ankara, Panel - Klasik Türk Musikisinin Dünü, Bugünü ve Yar,n,, Bildiriler Müzik Kültürü ve E itimi, c. 2, Ankara.
- Çeviko lu, T. (2013), *Odaklanm, Görü me*, 25.12.2013, Ankara.
- Delice, S. (2008), *Türk Musikisi cras, ve Bir lkellik Örne i Olarak Meral U urlu*, Musiki inas, Bo aziçi Üniversitesi Türk Müzi i Kulübü Yay,nlar,, stanbul.
- Ergan, M. S. (1996), *Öretim Kurumlar,nda Müzik E itiminin Önemine Bir Bak, .* Marmara Üniversitesi Atatürk E itim Fakültesi II. Ulusal E itim Sempozyumu Bildirisi, 18-20 Eylül, stanbul
- Ergin, S. (1986), *Türk Musikisinin Yar,n, Ve Cumhuriyet Çocuklar,n,n Sorumluluklar,,* Türk Musikisinin Dünü Bugünü Yar,n,, Haz,rlayan: Fevzi Hal,c,, Sevinç Matbaas,, Ankara.
- Galam,an, I. (1999), *Ö rencilere Birkaç Söz*, *Orkestra Dergisi*, Say, 306, stanbul.
- G,ddens, A. (2008). *Sosyoloji*, K,rm,z, Yay,nlar,, stanbul.
- slamo lu, A.H. (2003), *Bilimsel Ara tırma Yöntemleri*, Beta Yay,m, stanbul.

- Karasar, N. (2009), *Bilimsel Ara t,rma Yöntemi*, (19.Bas,m). Nobel Yay,n ve da ,t,m, Ankara
- Kazan, R.(2005), *Edebi Üslup Aç,s,ndan Hadis Metinleri*, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel slam Bilimleri Ana sanat Dal,, Yay,nlanmam, Doktora Tezi.
- Krech, Dazvid, Crutchfeld, Richard S., (1999). *Theory And Problems Of Soc,al Psychology* New York Mc Graw-Hill 1948 (Çev: Erol Güngör, Sosyal Psikoloji Teori ve Problemler, Ötüken Ne riyat Anonim irketi, stanbul.
- Küçüköncü, H.Y. (2002), *E itim Fakülteleri lköretim Bölümü S,n,f Ö retmenli i Ana Bilim Dal, Müzik Ders Programlar,n,n Ö rencilerin lköretim Kurumlar, Müzik Dersi Ö retim Program,n, Uygulamalar,na Yönelik lenmesi Bak,m,ndan ncelenmesi*, 21.Yüzy,l,n Ba ,nda Türkiye'de Müzik Sempozyumu, Sevda-Cenap And Müzik Vakf, Yay,nlar,, Ankara.
- O uzkan, F. (1974), *E itim Terimleri Sözlü ü*, Türk Dil Kurumu Yay,nlar,, Ankara.
- Okutan, M. (1997),*Genel Ö retim Metotlar,, Ö retim lke ve Yöntemleri*, Trabzon.
- Otaço lu, S.G. (2008). *Müzik Psikolojisi*, Pegem Akademi Yay,nc,l,k, Ankara.
- Özkan, ., H. (1990), *Türk Musikisi Nazariyat, ve Usülleri Kudüm Velveleleri*, Ötüken Ne riyat, stanbul.
- Özmente , G. (2010). Müziksel kimlik geli iminde güdüsel ve sosyal psikolojik etkenler, *EAS 2010 Sosyo-Kültürel De iimler Ba lam,nda Müzik ve Müzik E itimi Kongresi*, Abant zzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Öztuna, Y. (1990), *Büyük Türk Musikisi Ansiklopedisi I.II.*, Kültür Bakanl, , Yay,nlar,, Ba bakanl,k Yay,nevi, Ankara.
- Saraço lu, A. (2000), *Dil ve Edebiyat Terimleri Sözlü ü*, Etam Yay,nlar,, Eski ehir.
- Sar, akirzade N, Sar,, M. (2002), *Türkiye de Müzik E itiminde Sorunlar*, 21.Yüzy,l,n Ba ,nda Türkiye'de Müzik Sempozyumu, Sevda ó Cenap And Müzik Vakf, Yay,nlar,, Ankara.
- Say, A. (2010), *Müzik Ansiklopedisi*, Müzik Ansiklopedisi Yay,nlar,, Ankara.

- Somakç., P. (1999), *yi Bir Müzik Ö retmeninin Nitelikleri*, 6. stanbul Türk Müzi i Günleri, Türk Müzi i ve Onun Temel Ö esi Müzik Ö retmeni, Kültür Bakanl , Yay,nlar,, stanbul.
- Sözer, V. (1996), *Müzik, Ansiklopedik Sözlük*, Remzi Kitapevi, Dördüncü bask,, stanbul.
- en, H., O. (1998), *Alaeddin Yava ça*, TRT Müzik Dairesi Ba kanl , Yay,nlar,, Ankara.
- Tanr,korur, C. (2003), *Müzik, Kültür, Dil*. (1.Bask.), Dergâh Yay,nlar,, stanbul.
- Tanr,korur, C. (2003), *Osmanl, Dönemi Türk Musikisi*, Dergâh Yay,nlar,, stanbul.
- Tezcan, M. (1999), *E itim Sosyolojisi*, afak Matbaac,l,k, Ankara.
- Tura, Y. (1988), *Türk Musikisinin Mesøleleri*, Pan Yay,nc,l,k, stanbul.
- Tura, Y. (1988), *Müzikte Standardizasyon*, Birinci Müzik Bildirileri Kongresi, Ankara.
- Turan, O. (1997), *Selçuklular Tarihi ve slam Medeniyeti*, Bo aziçi Yay,nlar,, stanbul.
- Türkmen, U. (2007), *Müzik E itimcileri ve Müzikseverler için, Gelincik Tarlas,, Ekspres Matbaas,, Kütahya*.
- Uçan, A, (1997), *Müzik E itimi-Temel Kavramlar- lkeler-Yakla ,mlar*, (2.Bask.), Müzik Ansiklopedisi Yay,nlar,, Ankara.
- Uslu, R. (2011), *Selçuklu Topraklar,nda Müzik*, l kültür ve Turizm Bakanl , Yay,nlar,, II Bask,, Konya.
- Ya ,san, N. (1999), *lk ve Orta Ö retim Müzik E itiminde Kar ,la ,lan Ba l,ca Sorunlar ve Çözüm Önerileri*, 6. stanbul Türk Müzi i Günleri, Türk Müzi i ve Onun Temel Ö esi Müzik Ö retmeni, Kültür Bakanl , Yay,nlar,, Ankara.
- Yahoda, G. (2007). *Sosyal Psikoloji Tarihi*, Çeviri: eyda Ba l, Türkiye Bankas, Yay,nlar,, stanbul.

Yeilyaprak, B. (2013), *21.Yüzyılda Eğitimde Rehberlik Hizmetleri*, (Geliştirilmiş 21.Baskı). Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

Doğru Bilinen Yanlılar, Onur Akdoğan

<http://www.muzikegitimcileri.net/forum/viewtopic.php?f=17&t=1093> 15.04.2014 tarihinde ulaşılmıştır.

EKLER

Ek- 1. Ö rencilere Uygulanan Anket Formu

Ö RENCİLERİN ÜSLUP VE REPERTUVAR DERSİNDEKİ FRUSTRASYONLARA/ ENGELLEMELERE YÖNELİK ALGILARI

5 Büyük Ölçüde Katılım, yorum

4. Kısmen Katılım, yorum

3. Katılım, yorum

2. Katılım, yorum

1. Hiç Katılım, yorum

A A İDAK ÖNERMELERE KATILMA DURUMUNUZU (x) BELİRTİNİZ.

Yukarıdakiler tamamen, büyük ölçüde, kısmen, katılım, yorum, hiç katılım, yorum biçiminde daha iyi olabilir.

A) FİZİKSEL FRUSTRASYONLAR	1	2	3	4	5
1. Derslerin yapıldığı, derslikle ilgili olumsuzluklar (dersliğin küçük, karanlık, eski, havasız vb.) dersin hedeflerine ulaşmada frustrasyona (engellemeye) neden olmaktadır.					
2. Derste kullanılan araç ve gereçlerin yetersizliği dersin hedeflerine ulaşmada frustrasyona (engellemeye) neden olmaktadır.					
3. Derste kullanılan nota vb. yazılı materyallerin yetersizliği dersin hedeflerine ulaşmada herhangi bir frustrasyona (engellemeye) neden olmamaktadır.					
4. Dersle katılım öğrencisi sayısının fazla ya da az olması dersin hedeflerine ulaşmada herhangi bir etkiye sahip değildir.					
5. Dersle katılım öğrencisi sayısının fazla olması dersin hedeflerine ulaşmada frustrasyona (engellemeye) neden olmaktadır.					
6. Dersle katılım öğrencilerin niteliği dersin hedeflerine ulaşmada herhangi bir etkiye sahip değildir.					
7. Dersle katılım öğrencilerin niteliğinin düşük olması dersin hedeflerine ulaşmada frustrasyona (engellemeye) neden olmaktadır.					
8. Derslerin süre ve zamanlaması, dersin hedeflerine ulaşmada herhangi bir etkiye sahip değildir.					
9. Ders saatlerinin erken veya geç olma durumunun frustrasyonlara yol açmaktadır.					
10. Derslerin süre ve zamanlaması, doğru yapılmadığında dersin hedeflerine ulaşmada frustrasyona (engellemeye) neden olmaktadır.					
11. Okulun fiziki ortamı, dersin hedeflerine ulaşmada herhangi bir etkiye sahip değildir.					
12. Okulun fiziki ortamı ile ilgili olumsuzluklar (ulaşım, ses, nemi, çalınan ortam, bulunmaması, kirlilik ve havasız olma) dersin hedeflerine ulaşmada frustrasyona (engellemeye) neden olmaktadır.					

B.B YOLOJ K FRUSTRASYONLAR	1	2	3	4	5
13.Bedensel engeller üslup ve repertuar dersinin hedeflerine ula mada herhangi bir etkiye sahip de ildir.					
14.Bedensel rahats,zl,klar ve hastal,klar üslup ve repertuadersininhedeflerine ula mada önemli engellemelere neden olurlar.					
15.Yorgunluk, uykusuzluk gibi bedensel s,k,nt,lar dersin hedeflerine ula mada önemli engellemelere neden olurlar.					
16.Zihinsel alg, ile ilgili sorunlar dersin hedeflerine ula mada herhangi bir engellemeye(frustrasyona) neden olmazlar.					
17.Zihinsel alg,n,n yüksek olmas, dersin hedeflerine ula mada ve frustrasyonlar, ortadan kald,rmada önemli bir role sahiptir.					
18.Ö rencinin müzikal yetenekleri üslup ve repertuar dersinin hedeflerine ula mada herhangi bir etkiye sahip de ildir.					
19.Ö rencinin müzikal yetenekleri üslup ve repertuar dersinin hedeflerine ula ma yolunda kar ,s,na ç,kan frustrasyonlar, ortadan kald,rmada önemli bir role sahiptir.					
20. Ö rencinin müzikal becerileri üslup ve repertuar dersinin hedeflerine ula mada herhangi bir etkiye sahip de ildir.					
21. Ö rencinin müzikal becerileri üslup ve repertuar dersinin hedeflerine ula ma yolunda kar ,s,na ç,kan frustrasyonlar, ortadan kald,rmada önemli bir role sahiptir.					

C.PS KOLOJ K FRUSTRASYONLAR	1	2	3	4	5
22.Ö rencinin derse yönelik kayg, ve stres yo unlu u üslup ve repertuar dersinin hedeflerine ula mas,nda herhangi bir etkiye sahip de ildir.					
23.Ö rencinin derse yönelik kayg, ve stres yo unlu u üslup ve repertuar dersinin hedeflerine ula mas,ndaönemli bir(engelleme) frustrasyondur.					
24.Ö rencinin mesleki ya am,na kar , içinde bulundu u belirsizlikler(sanatç,-e itimci-akademisyen) üslup ve repertuar dersinin hedeflerine ula mas,nda önemli bir(engelleme) frustrasyondur.					
25.Ö rencinin günlük ya am,nda sahip oldu u genel kayg, ve stres yo unlu u üslup ve repertuar dersinin hedeflerine ula mas,nda herhangi bir etkiye sahip de ildir.					
26. Ö rencinin günlük ya am,nda sahip oldu u genel kayg, ve stres yo unlu u üslup ve repertuar dersinin hedeflerine ula mas,ndaönemli bir(engelleme) frustrasyondur.					

D. SOSYAL ÇEVRE LE LG L FRUSTRASYONLAR	1	2	3	4	5
27.Arkada ili kileri üslup ve repertuar dersinin hedeflerine ula mas,nda önemli bir etkiye sahiptir.					
28.Arkada ili kilerindeki olumsuzluklar üslup ve repertuar dersinin hedeflerine ula mas,ndafrustrasyonlara neden olur.					
29.Üslup ve repertuar dersini veren ö retim görevlisi ile ö renciler aras,ndaki (olumlu ya da olumsuz) ili kiler dersin hedeflerine ula mas,nda önemli bir etkiye sahiptir.					
30.Üslup ve repertuar dersini veren ö retim görevlisi ile ö renciler aras,ndaki olumlu ve yap,c, ili kiler dersin hedeflerine ula mas,nda ve frustrasyonlar,n ortadan kald,r,lmas,nda önemli bir etkiye sahiptir.					
31.Ö rencinin okul d, ,nda bulundu u ortama ait frustrasyonlarüslup ve repertuar dersinin hedeflerine ula mas,nda (olumlu ya da olumsuz) bir etkisi yoktur.					

32.Ö rencinin kald, , ev-yurt vb. ortam,n üslup ve repertuvar dersinin hedeflerine ula mas,nda (olumlu ya da olumsuz) bir etkisi yoktur.					
33.Ö rencinin kald, , ev-yurt vb. ortam üslup ve repertuvar dersinin hedeflerine ula mas,nda önemli frustrasyonlara neden olabilir.					
34.Aile ortam,n,n üslup ve repertuvar dersinin hedeflerine ula mas,nda (olumlu ya da olumsuz) bir etkisi yoktur.					
35.Aile ortam,üslup ve repertuvar dersinin hedeflerine ula mas,nda önemli frustrasyonlara neden olabilir.					
36.Ailesinden devir ald, , kültürel birikim üslup ve repertuvar dersinin hedeflerine ula mas,nda kar ,la t, , frustrasyonlara çözüm bulmada önemli bir etkiye sahiptir.					
37.Ailesinden edindi i kültürel birikimin niteli i (olumlu ya da olumsuz) üslup ve repertuvar dersinin hedeflerine ula mada önemli bir role sahiptir.					

E.ÜSLUP VE REPERTUVAR DERS N N ÇER NE YÖNEL K FRUSTRASYONLAR	1	2	3	4	5
38.Seslendirilen eserlere olan haz,r bulunu luk durumu frustrasyonlara neden olabilir. (eser kimli ini bilme, usul vurabilme)					
39.Seslendirilen eserlerin sözlerinin anla ,lamay, , bir frustrasyondur.					
40.Seslendirilen eserlerin güçlük derecesinin düzeye göre s,ralanmam, olmas, önemli bir frustrasyon nedenidir.					
41.Seslendirilen eserlerin ö rencinin ses s,n,rlar,n,n dikkate al,narak seslendirmesinin sa lanmas, frustrasyonlar,n ortadan kald,r,lmas,nda önemli bir role sahiptir.					
42.Dersi veren ö retim görevlisinin niteli i (olumlu veya olumsuz) dersle ilgili frustrasyonlar,n giderilmesinde önemli bir etkiye sahiptir.					
43.Dersi veren ö retim görevlisinin olumsuz tav,r ve tutumlar,, üslup ve repertuvar dersinin hedeflerine ula mas,nda önemli frustrasyonlara neden olabilir.					
44.Dersi veren ö retim görevlisinin bilgi ve birikimi ile ilgili yetersizlikleri üslup ve repertuvar dersinin hedeflerine ula mas,nda önemli frustrasyonlara neden olabilir.					
45.Ö rencinin kültürel bilgi ve birikimi ile ilgili yetersizlikleri üslup ve repertuvar dersinin hedeflerine ula mas,nda önemli frustrasyonlara neden olabilir.					
46.Ö rencinin üslup ve repertuvar dersine ait terminoloji yetersizlikleri üslup ve repertuar dersinin hedeflerine ula mas,nda önemli frustrasyonlara neden olabilir.(nota farkl,l,klar,)					
47. Dersin e likli olarak yürütülmemesi ba ar,m, etkiler					

Ek- 2. E itmenlere Uygulanan Görü me Formu

YÖNERGE

Bu çal, ma Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Anasanat Dal, ÷Üslup Ve Repertuvar Dersi Alan Ö rencilerin Ba ar,lar,n, Etkileyen Frustrasyonlarö konulu sanatta yeterlik tezi için bilgi edinme, durum tespiti yapabilme ve dersi yürüten e itimcilerin görü lerini ö renebilme amac,yla haz,rılanm, t,r. Dersin ba ar,s,n, etkileyen frustrasyonlar,n/engellemelerin belirlenmesi amac,yla haz,rılanan çal, maya kat,l,m,n,z ve katk,lar,n,z için te ekkür ederiz.

Y,ld,r,m AKTA

AKÜ SBE MÜZ K ASD

SANATTA YETERL K Ö RENC S

1. Mezun oldu unuz Okul
2. Mezuniyet Durumunuz
 - a) Lisans
 - b) Yüksek Lisans
 - c) Doktora/sanatta yeterlik
3. Meslekteki K,deminiz
4. Üslup ve Repertuar dersini ne kadar süredir yürütmektesiniz?
Size göre;
5. Üslup ve Repertuar Dersindeki **Fiziki** Frustrasyonlar/ Engellemeler Nelerdir?
6. Üslup ve Repertuar Dersindeki **Fiziki** Frustrasyonlar/ Engellemelerle kar ,la t, ,n,zda tutum ve davran, lar,n,z nelerdir?
7. Üslup ve Repertuar Dersindeki **Fiziki** Frustrasyonlara/ Engellemeler sonucunda kar ,la t, ,n,z problemlerin çözümüne yönelik önerileriniz nelerdir?
8. Üslup ve Repertuar Dersindeki **Biyolojik** Frustrasyonlar/ Engellemeler Nelerdir?
9. Üslup ve Repertuar Dersindeki **Biyolojik** Frustrasyonlar/ Engellemelerle kar ,la t, ,n,zda tutum ve davran, lar,n,z nelerdir?
10. Üslup ve Repertuar Dersindeki **Biyolojik** Frustrasyonlar/ Engellemelerle kar ,la t, ,n,z problemlerin çözümüne yönelik önerileriniz nelerdir?

11. Üslup ve Repertuvar Dersindeki **Psikolojik** Frustrasyonlar/ Engellemeler Nelerdir?
12. Üslup ve Repertuvar Dersindeki **Psikolojik** Frustrasyonlar/ Engellemelerle karılaştırmada tutum ve davranışlar nelerdir?
13. Üslup ve Repertuvar Dersindeki **Psikolojik** Frustrasyonlar/ Engellemelerle karılaştırmada problemlerin çözümüne yönelik önerileriniz nelerdir?
14. Üslup ve Repertuvar Dersindeki **Sosyal Çevre** ile ilgili Frustrasyonlar/ Engellemeler nelerdir?
15. Üslup ve Repertuvar Dersindeki **Sosyal Çevre** ile ilgili Frustrasyonlar/ Engellemelerle karılaştırmada tutum ve davranışlar nelerdir?
16. Üslup ve Repertuvar Dersindeki **Sosyal Çevre** ile ilgili Frustrasyonlar/ Engellemelere karılaştırmada problemlerin çözümüne yönelik önerileriniz nelerdir?
17. Üslup ve Repertuvar **Dersinin içeriği** ile ilgili Frustrasyonlara/ Engellemeler Nelerdir?
18. Üslup ve Repertuvar **Dersinin içeriği** ile ilgili Frustrasyonlara/ Engellemelerle karılaştırmada tutum ve davranışlar nelerdir?
19. Üslup ve Repertuvar **Dersinin içeriği** ile ilgili Frustrasyonlara/ Engellemelerle karılaştırmada problemlerin çözümüne yönelik önerileriniz nelerdir?
20. Çalmaya ilişkin görüş ve önerileriniz nelerdir?

Ek- 3. Timuçin ÇEV KO LUna Uygulanan Görü me Formu

1. Üslûp ve Repertuvar dersinin içeri inde neler olmal,d,r?
2. Dersin ba ar,s,n, etkileyen faktörler sizce nelerdir?
3. Repertuvar nedir?
4. Üslup ve Repertuvar dersi, üslûp ayr, bir ders, repertuvar ayr, bir ders olarak da yap,labilir mi? Yararlar, ve sak,ncalar, nelerdir?
5. Bir Türk müzi i terimi olarak üslup ve tav,r sizce neyi ifade ediyor.

ÖZGEÇM

Ad, Soyad,: Y,ld,r,m AKTA

Anabilim Dal,: Müzik Anasanat Dal,

Ki isel Bilgiler

Do um yeri ve y,l,: Ordu /1970

E itim

Yüksek Lisans: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Lisans: Selçuk Üniversitesi Devlet Konservatuar,

/ stihdam

Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuar,

Yabanc, Dil ve Puan,:

ngilizce, 77,500 (ÜDS 2010)